

**T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**MESLEKİ TEKNİK ORTAÖĞRETİM KURUMLARININ TERCİH
NEDENLERİ ve YÜKSEK ÖĞRENİME HAZIRLAMA AÇISINDAN
EĞİTİCİ ve ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ
(İSTANBUL İLİ KARTAL İLÇESİ ÖRNEĞİ)**

İrfan ÇELİK

**EĞİTİM YÖNETİMİ ve DENETİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM TEZİ**

İSTANBUL, 2007

**T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**MESLEKİ TEKNİK ORTAÖĞRETİM KURUMLARININ TERCİH
NEDENLERİ ve YÜKSEK ÖĞRENİME HAZIRLAMA AÇISINDAN
EĞİTİCİ ve ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ
(İSTANBUL İLİ KARTAL İLÇESİ ÖRNEĞİ)**

İrfan ÇELİK

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Canan ÇETİN

**EĞİTİM YÖNETİMİ ve DENETİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM TEZİ**

İSTANBUL, 2007

Mekteki Teknik Ortaöğretim Kurumlarının Tercih Nedenleri ve
Yüksek Öğrenime Hazırlama Açısından Eritiş ve Öğrenci Gösterileri
(İstanbul İli Kartal İlçesi Örneği)

..... İRAN GELİK .....

ONAY

Jüri:

Tez Danışmanı

: Prof. Dr. Canan GELİK

canangetik

Üye

: Dr. Mustafa FARSAKÖĞLU

MUSTAFA

Üye

: Yrd. Doç. Dr. Mehmet E. ÖZALP

MEHMET E. ÖZALP

Yüksek lisans tezi onay tarihi: 17.07.2007

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMA LİSTESİ	V
TABLolar LİSTESİ	VI
ÖNSÖZ	xii
ÖNSÖZ	xii
ABSTRACT.....	xiii
ÖZET	xiv
BÖLÜM 1	1
1.1 GİRİŞ	1
1.1.1 PROBLEM	3
1.1.2 PROBLEM CÜMLESİ.....	3
1.1.3 ALT PROBLEMLER.....	4
1.2 DENENCELER.....	4
1.3 ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ VE AMACI.....	5
1.4 SAYILTILAR.....	5
1.5 SINIRLAMALAR.....	6
1.6 TANIMLAR	6
BÖLÜM 2	8
2.1 İLGİLİ LİTERATÜR VE ARAŞTIRMALAR.....	8
2.1.1 MESLEKİ EĞİTİM KAVRAMI	8
2.1.2 MESLEKİ EĞİTİMİN AMACI	9
2.1.3 MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN KONUSU	11
2.1.4 MESLEKİ EĞİTİMİN ÖNEMİ	12
2.2 YÖNLENDİRME VE YÜKSEK ÖĞRETİME GEÇİŞ	13
2.2.1 MESLEK SEÇİMİ VE YÖNLENDİRME	16
2.2.2 YÜKSEK ÖĞRETİME GEÇİŞ.....	18
BÖLÜM 3	21
3.1 YÖNTEM	21
3.1.1 ARAŞTIRMA MODELİ	21
3.1.2 ARAŞTIRMA EVRENİ VE ÖRNEKLEM.....	21
3.1.3 VERİLERİN TOPLANMASI.....	22
3.1.4 GÜVENİLİRLİK VE GEÇERLİLİK.....	23
3.1.5 ÖLÇEĞİN UYGULANMASI.....	23

3.1.6 VERİLERİN İŞLENMESİ, ÇÖZÜMÜ VE YORUMLANMASI	23
BÖLÜM 4	24
4.1 BULGULAR.....	24
4.1.1 BULGULAR VE YORUMLANMASI.....	24
4.1.1.1 ÖĞRENCİ BULGULARI	24
4.1.1.2 ÖĞRETMEN BULGULARI	50
BÖLÜM 5	72
5.1 SONUÇ VE ÖNERİLER.....	72
5.1.1 ÖĞRENCİLERE YÖNELİK SONUÇLAR	72
5.1.2 ÖĞRETMENLERE YÖNELİK SONUÇLAR	75
5.2 ÖNERİLER	78
EKLER	80
EK-A FORM 1	80
EK-B FORM 2	86
KAYNAKLAR	92
ÖZGEÇMİŞ	94

KISALTMA LİSTESİ

MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
METARGEM	Meslekî ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi
TÜRK-İŞ	Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
TİSK	Türkiye İşverenler Konfederasyonu
ILO	Uluslar arası Çalışma Örgütü
KDV	Katma Değer Vergisi
TOBB	Türkiye Odalar ve Barolar Birliği
MSK	Meslek Standartları Komisyonu
TSE	Türk Standartlar Enstitüsü
ISCO-1988	Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırması
ATHB	Araştırma ve Teknik Hizmet Birimi
BIBB	Almanya Mesleki Eğitim Federal Enstitüsü
ICT	Bilişim Teknolojisi
TKY	Toplam Kalite Yönetimi
BDK	Bölge Danışma Konseyi
TYE	Teknik Yardım Ekibi
TTK	Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı
ETÖGM	Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü
KTÖGM	Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü
ÇYEGM	Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü
TTÖGM	Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü
AB	Avrupa Birliği
TEF	Teknik Eğitim Fakültesi
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
ÇSYB	Çalışma ve Sosyal Yardım Bakanlığı

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1 Uygulama yapılan bölge.....	21
Tablo 2 Öğrencilere ve öğretmenlere anket uygulanan ETÖGM'ne bağlı kurumlar	22
Tablo 3 Öğrencilere ve öğretmenlere anket uygulanan KTÖGM'ne bağlı kurumlar.....	22
Tablo 4 Okul türüne göre cinsiyet	24
Tablo 5 Öğrenci ailelerinin aylık geliri.....	24
Tablo 6 Öğrencilerin baba mesleği	25
Tablo 7 Öğrencilerin anne mesleği	25
Tablo 8 Öğrencilerin baba eğitim durumları	26
Tablo 9 Öğrencilerin anne eğitim durumları	26
Tablo 10 Öğrencilerin babalarının evlenmeden önce yaşadıkları yer	27
Tablo 11 Öğrencilerin annelerinin evlenmeden önce yaşadıkları yer	27
Tablo 12 Öğrencilerin aldığı burslar.....	28
Tablo 13 Öğrenci ailelerinde aynı meslek dalında çalışanlar	28
Tablo 14 Öğrencilerin internet kullanma olanakları.....	28
Tablo 15 Öğrencilerin e-mail kullanımı	29
Tablo 16 Öğrencilerin kitap okuma alışkanlıkları	29
Tablo 17 Öğrencilerin tiyatro - sinema alışkanlıkları	30
Tablo 18 Öğrencilerin tatil alışkanlıkları.....	30
Tablo 19 Öğrencilerin boş zamanlarında gelir getiren bir işte çalışmaları.....	30
Tablo 20 Öğrencilerin gazete okuma alışkanlıkları	31
Tablo 21 Öğrencilerin dergi okuma alışkanlıkları	31
Tablo 22 Öğrencilerin meslek alanlarındaki gelişmeleri takibi.....	32
Tablo 23 Öğrencilerin ilköğretim diploma notu	32
Tablo 24 Öğrencilerin kardeş sayıları.....	32

Tablo 25 Öğrencilerin meslek liselerini tercih etmelerindeki amacı	33
Tablo 26 Meslek liselerine kayıt yaptırmada etkisi olanlar	33
Tablo 27 İlköğretimde yapılan mesleki rehberlik	33
Tablo 28 Meslek liselerinin yeniden tercih edilmesi	34
Tablo 29 Mesleki eğitimin öğrencileri mesleğe / üniversiteye hazırlama yeterliği.....	34
Tablo 30 Yüksek öğretime devam etme isteği.....	35
Tablo 31 Yüksek öğretime girişte meslek lisesi öğrencilerinin durumu	35
Tablo 32 Üniversite sınavlarını kazanma şansı	36
Tablo 33 Üniversiteye girişte meslek lisesi öğrencilerine uygulanan ek puan.....	36
Tablo 34 Üniversiteye girişte uygulanan ek puanın mesleki alanla sınırlandırılması	37
Tablo 35 Meslek liselerinde verilen eğitimin üniversiteye hazırlama yeterliği.....	37
Tablo 36 Açık öğretim dışında öğrencilerin dört yıllık fakülte kazanmaları	38
Tablo 37 Öğrencilerin dershaneye gitme durumu	38
Tablo 38 Devletin meslek liselerine olan ilgisi	38
Tablo 39 Meslek liselerinin mesleki donanımları.....	39
Tablo 40 Boş geçen ya da öğretmeni olmayan dersler	39
Tablo 41 Mezuniyetten sonra iş bulma olanakları.....	39
Tablo 42 Öğrencilerin meslekleri ile ilgili iş deneyimleri	40
Tablo 43 Meslek lisesi öğrencilerinin iş bulmalarındaki şansları.....	40
Tablo 44 Meslek dersi öğretmenlerinin mesleki yeterliği	41
Tablo 45 Meslek okullarında verilen mesleki bilgi ve becerinin gelecekte kullanılması...	41
Tablo 46 Mesleki eğitim faaliyetlerine katılım düzeyi	42
Tablo 47 Okuldaki eğitimin mesleğe hazırlama yeterliği.....	42
Tablo 48 Okuldaki uygulamaların sanayideki uygulamalarla paralelliği.....	42
Tablo 49 Meslek lisesi öğrencilerin sorunu	43

Tablo 50 İşletmelerde verilen beceri eğitiminin yeterliği.....	43
Tablo 51 Okula ve işletmeye olan uyum düzeyi.....	43
Tablo 52 Beceri eğitimi yapılacak işletmenin tespiti.....	44
Tablo 53 İşçi sağlığı ve iş güvenliği eğitim düzeyi	44
Tablo 54 Mesleki teknolojilerin ve yeniliklerin takip düzeyi.....	45
Tablo 55 Meslek eğitimindeki alanlarda uzmanlaşmaya yönlendirme düzeyi.....	45
Tablo 56 Meslekle ilgili işte çalışabilme düzeyi	45
Tablo 57 Meslek liselerinde verilen kültür dersleri ders saatlerinin düzeyi.....	46
Tablo 58 Ders kitaplarının yeterliği.....	46
Tablo 59 Seçmeli derslerin öğrencilerin ilgi alanlarına katkı düzeyi	47
Tablo 60 Meslek okullarında sınıf geçme sistemi	47
Tablo 61 İlköğretimde yapılacak mesleki eğitim tanıtım programlarının yeterliği.....	47
Tablo 62 Meslek liselerindeki rehberlik hizmetlerinin yeterliği	48
Tablo 63 Öğrencilerin meslek yüksek okulları hakkındaki bilgi düzeyi.....	48
Tablo 64 Meslek lisesi öğrencilerinin meslek yüksek okuluna gitme istekleri	48
Tablo 65 Meslek yüksek okullarının mesleki gelişime katkısı.....	48
Tablo 66 Meslek liselerinin sınıf mevcutlarının düzeyi	49
Tablo 67 Meslek liselerinde görevli öğretmenlerin öğrencilerine ilgi düzeyi.....	49
Tablo 68 Meslek liselerindeki sosyal ve sportif faaliyetlerin yeterliği.....	50
Tablo 69 Meslek liselerindeki yabancı dil eğitiminin mesleki yönden yeterliği	50
Tablo 70 Öğretmen cinsiyetleri	50
Tablo 71 Öğretmenlerin okuldaki görevleri	51
Tablo 72 Öğretmenlerin hizmet süreleri.....	51
Tablo 73 Öğretmenlerin gelir düzeyi.....	51
Tablo 74 Öğretmenlerin bilgisayar kullanım yeterliği	52

Tablo 75 Öğretmenlerin internet kullanma sıklığı.....	52
Tablo 76 Öğretmenlerin kitap okuma alışkanlık düzeyi.....	53
Tablo 77 Öğretmenlerin sosyal faaliyetlere katılım düzeyi.....	53
Tablo 78 Öğretmenlerin gazete okuma alışkanlığı düzeyi	53
Tablo 79 Öğretmenlerin dergi okuma alışkanlıkları düzeyi	54
Tablo 80 Öğretmen eşlerinin mesleği	54
Tablo 81 Öğretmen eşlerinin eğitim seviyesi	54
Tablo 82 Öğretmenlerin çocuklarını okuttukları orta öğretim kurumları.....	55
Tablo 83 Öğretmenlik mesleğini seçme sebebi	55
Tablo 84 Öğretmenlik mesleği hakkında bilgi düzeyi.....	55
Tablo 85 Öğretmen olmadan önce bir işte çalışma durumu	56
Tablo 86 Öğretmenlerin alanları ile ilgili gelişmeleri takip edebilme düzeyi	56
Tablo 87 Öğretmenlerin mesleki bilgi ve becerilerini geliştirme düzeyi	56
Tablo 88 Öğretmenlerin branşları dışındaki derslere girme düzeyi	57
Tablo 89 Öğretmenlerin mesleki memnuniyet düzeyi.....	57
Tablo 90 Öğretmenlerin başka meslek tercih düzeyi.....	57
Tablo 91 Öğretmenlerin mesleki bilgi ve beceri düzeyleri.....	58
Tablo 92 Verilen eğitimin öğrencileri mesleğe ya da üniversiteye hazırlama yeterliği	58
Tablo 93 Meslek lisesi öğrencilerinin üniversiteye girişi	58
Tablo 94 Son beş yılda meslek liselerine talep düzeyi	59
Tablo 95 Son beş yıldaki öğrenci profili	59
Tablo 96 Üniversite sınavında meslek lisesi öğrencilerinin başarı düzeyi.....	60
Tablo 97 Meslek lisesi öğrencilerine ek puan uygulaması	60
Tablo 98 Üniversiteye girişte alan dışı tercihlerde puan hesaplaması.....	61
Tablo 99 Meslek lisesi öğrencilerinin dört yıllık fakülteleri kazanma düzeyi	61

Tablo 100 Meslek lisesi öğrencilerinin dershaneye gitme düzeyi	62
Tablo 101 Üniversiteye girişte liseler arasındaki farkın kaldırılması.....	62
Tablo 102 Meslek liselerinde dersi boş geçen ya da öğretmeni olmayan ders düzeyi	63
Tablo 103 Öğrencilerin mezun olduktan sonra iş bulma düzeyi	63
Tablo 104 Meslek lisesi ile normal lise mezunlarının iş bulma şansları	63
Tablo 105 Okulda verilen eğitimin mezuniyet sonrası mesleki yeterlik düzeyi.....	64
Tablo 106 Meslek dersi öğretmenlerinin yeterlik düzeyi	64
Tablo 107 Okuldaki mesleki eğitimin işletmelerdeki uygulamalarla uyum düzeyi	65
Tablo 108 Meslek liselerinin sorunları	65
Tablo 109 İşletmelerde beceri eğitiminin yeterliği.....	66
Tablo 110 Öğrencilerin okula ve işletmelere uyum düzeyi	66
Tablo 111 Öğrencilere beceri eğitimi verilecek işletmelerin temini	67
Tablo 112 Öğrencilerin mesleki uzmanlaşmaya yönlendirilme düzeyi.....	67
Tablo 113 Devletin meslek liselerine olan ilgi düzeyi	67
Tablo 114 Okulların donanım yeterliği	68
Tablo 115 Öğretmen - öğrenci iletişim düzeyi	68
Tablo 116 Öğrenci velilerinin okul ve öğrencilere ilgi düzeyi.....	68
Tablo 117 Okullardaki sosyal ve sportif etkinlik düzeyi	69
Tablo 118 Meslek liselerindeki yabancı dil eğitiminin yeterliği	69
Tablo 119 Kültür derslerinin ders saatlerinin yeterliği.....	69
Tablo 120 Ders kitaplarının yeterliği.....	70
Tablo 121 Seçmeli derslerin mesleki gelişime katkı düzeyi.....	70
Tablo 122 Sınıf geçme sistemi.....	70
Tablo 123 İlköğretimde meslek okullarının tanıtım programlarının katkı düzeyi.....	70
Tablo 124 Meslek liselerindeki rehberlik hizmetlerinin yeterliği	71

Tablo 125 Meslek lisesinde sınıflardaki öğrenci sayısı düzeyi	71
Tablo 126 Meslek liselerinin eğitim süresinin yeterliği	71

ÖNSÖZ

İlköğretim yıllarımda sanata olan ilgim babam tarafından biraz farklı yorumlanınca; lise öğrenimimi İzmir Mithat Paşa Endüstri Meslek Lisesi Metal İşleri bölümünde tamamladım. Meslek lisesi mezunlarına yönelik katsayı uygulaması sonucunda da Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Metal İşleri Öğretmenliği bölümünde lisans eğitimimi tamamladım.

Ülkemiz iş piyasasının yetişmiş ara elaman ihtiyacı ve bu ihtiyaca cevap verebilmek için mesleki teknik eğitim sistemimizin öğrenci sayısının arttırılması kabul edilir ve bilinen ülke gerçeğidir. Ancak, salt bu amaçla herhangi bir rehberlik ve yönlendirme hizmeti verilmeden, 13–14 yaşlarındaki bireylerin; aile baskısı veya yakın çevreden “bir bilenlerin” velilere verdiği telkinlerle mesleki teknik öğretime yönlendirilmesi ne derece doğrudur? Bu şekilde lise öğrenimini tamamlayan ve artık gelecekleriyle ilgili plan ve daha da önemlisi “kaygıları” olan gençlerin, kendi iradeleri ve istekleri doğrultusunda yüksek öğrenime devam etme arzularına dizgin vurmamak ne derece eğitimde eşitlik ilkesiyle bağdaşır?

10 yılı aşkın eğitimcilik yaşantıma ve başarılı bir eğitim geçmişime rağmen, bu sorular hala zihnimin derinliklerinde cevaplanacağı zamanı beklemekteydi. Değişim ve gelişimin her zaman takipçisi olan bir eğitimci olarak devam ettiğim yüksek lisans programının tez aşamasında da, sorularıma cevap bulabilmek ve konuya dikkat çekebilmek için meslek liselerinin tercih nedenleri ve yüksek öğrenim başarısına ilişkin araştırma yapmaya değerli tez hocam sayın Prof. Dr. Canan ÇETİN’ in yönlendirmesi ve desteğiyle karar verdim. Araştırmanın her aşamasında katkılarını ve desteğini esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. Canan ÇETİN’ e sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunuyorum.

Yardımlarını gördüğüm çok kıymetli okul müdürü, yönetici ve öğretmen arkadaşlarıma, araştırma ölçeğini yanıtlayan sevgili öğrencilerimize, Yeditepe’deki öğretmenlerim MEB TTK Başkanı Prof. İrfan ERDOĞAN ve Dr. Mustafa FARSAKOĞLU’ na sınıf arkadaşlarıma ve araştırma raporunun yazımı sırasında görüşlerinden yararlandığım Yüksek Teknik Öğretmen A. Tamer KAMBER’ e, çalışmalarım sürecinde benden desteğini esirgemeyen varlıklarıyla yaşamıma anlam katan eşim Perizat ÇELİK’e ve biricik kızım Pelin Cemre’ ye teşekkür ederim.

ABSTRACT

In Turkey, vocational education has low standards in terms of both quality and quantity. In developed countries, %65 of students is in vocational and technical high schools that prepare them to their vocations and the rest % 35 are in general high schools with the aim of getting prepared to university. But in our country, these percentages are vice versa.

Low quality of Turkey's vocational education is clearly seen during the process of vocational educated person's being employed. Companies do not prefer vocational high school or vocational community school graduates because of their lack of vocational information or they educate them vocationally from the beginning.

The claim, "Vocational high schools or community schools aren't preferred consciously and this causes the failure of vocational education." is widespread. Likewise, it's claimed that lack of educator staff, laboratory, workshops, tools and the system applied to pass the university entrance exam also affect vocational education negatively. It's criticized that the university entrance exam system causes inequality and injustice by decreasing the demand for vocational schools.

Consequently, there is a common belief that education system on its one side works to make people enter universities and so producing unemployed people who are graduate, and on the other side the system produces people who are lacking vocational information and skills and impossible to employ.

This research is supposed to put forth the problems of vocational schools objectively and from a civil perspective into consideration, and make some contribution to discussions and actions to solve the problems.

In the research, opinions of managers, teachers and students of Technical Education Directorate General for Female (KTOGM) and Technical Education Directorate General for Male (ETOGM) take place.

The research is bounded in vocational and technical secondary/high schools related to KTOGM and ETOGM which are in the city of Istanbul, Kartal district.

By the inventions of research, it's understood that source groups have paralleled opinions.

Benefiting from the inventions, some suggestions are made by emphasizing utilities of vocational and technical educations in breeding the needed brain power and labor power for the country.

ÖZET

Ülkemizde mesleki eğitim, hem nitelik, hem de nicelik açısından düşüktür. Kalkınmış ülkelerde eğitim yaşındaki nüfusun ortalama %65'i onları bir mesleğe hazırlayan teknik ve meslek liselerinde, %35'i ise üniversiteye hazırlama amacı taşıyan genel liselerde okumaktadır. Ülkemizde ise bu oranlar tersinedir.

Türkiye'de verilen mesleki eğitimin nitelik olarak düşüklüğü, mesleki eğitimden geçmiş olanların istihdamı aşamasında net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. İşyerleri mesleki yeterlilik bakımından zayıf olmaları nedeniyle istihdamda meslek liseleri ve meslek yüksekokullarından mezun olanları tercih etmemekte veya onları yeni baştan mesleki eğitime tabi tutmaktadırlar.

Meslek liseleri ve yüksekokulların tercihinde bilinçli olunmadığı ve bu durumun meslek eğitiminde başarısızlığa yol açtığı iddiaları yaygındır. Aynı şekilde eğitim kadrosu, laboratuvar, atölye, araç-gereç yetersizliğinin ve üniversiteye girişte uygulanan sistemin mesleki eğitimi olumsuz yönde etkilediği iddiaları mevcuttur. Son yıllarda üniversiteye girişte uygulanan sistemin adaletsizliğe ve eşitsizliğe neden olarak meslek liselerine olan rağbeti azalttığı yönünde eleştiriler vardır.

Sonuçta Türkiye'de eğitim sisteminin bir yanıyla üniversiteye girişe dönük çalışan ve netice olarak da diplomalı işsizler üreten, diğer yanıyla da mesleki bilgi ve beceri bakımından yetersiz ve istihdamı mümkün olmayan bir nesil yetiştirdiği yönünde yaygın bir kanat vardır.

Bu araştırmanın, meslek okullarında yaşanan problemleri objektif ve sivil bir bakış açısıyla ortaya koyarak, problemlerin çözümü doğrultusunda yapılan/yapılacak olan tartışma ve çalışmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

Araştırmada KTÖGM ve ETÖGM bağlı mesleki teknik ortaöğretim kurumlarında görev yapan yönetici, öğretmen ve eğitime devam eden öğrencilerin görüşlerine yer verilmiştir.

Araştırma, İstanbul İli Kartal İlçesinde faaliyet gösteren, KTÖGM ve ETÖGM bağlı mesleki teknik ortaöğretim okulları ile sınırlı tutulmuştur.

Araştırma sonunda elde edilen bulgulardan, kaynak gruplarının problem ile ilgili birbirine paralel görüşlere sahip oldukları anlaşılmıştır.

Elde edilen bulgulardan yararlanılarak, mesleki teknik eğitiminin, ülkenin gereksinim duyduğu beyin ve işgücünün yetiştirilmesinde sağlayacağı yararlar vurgulanarak öneriler getirilmiştir.

BÖLÜM 1

1.1 GİRİŞ

Eğitim, çok yönlü kalkınmanın temel araçlarından biridir.

Ülkemizin küreselleşme sürecine ve bilgi toplumuna uyum sağlaması, ulusal rekabet gücünün geliştirilmesi, işsizlikle mücadele ve sosyal refah düzeyinin yükseltilmesi bakımından, işgücü piyasasının talep ettiği nitelik ve nicelikle işgücünü yetiştirecek bir eğitim sisteminin oluşturulması büyük önem taşımaktadır.

Bireyin, ekonomik güce dönüşecek bilgiyle donatılması, tarihin her döneminde uluslar için hayati değer taşımıştır; ancak bilginin stratejik bir üretim faktörü olarak ekonomik yaşamda giderek ön plana çıkması, dikkatlerin genel ve mesleki eğitim sistemlerinin etkinlik derecesi ve okul-işletme ilişkilerinin geliştirilmesi üzerinde toplanmasına yol açmıştır. Günümüz şartlarında ulusal meslek eğitim sistemlerinin başarısı, hem birey, hem de işletme bazında somutlaşmaktadır.

Artık birey, mesleğinde uluslararası işgücü piyasasında dünyadaki tüm meslektaşlarıyla rekabet etmektedir. Bireyin iş bulup bulamaması ve yaşam standartları, mesleki eğitim sisteminin etkinliğine de bağlıdır.

Günümüzün ileri teknolojiye dayalı bilgi toplumunda, eğitim, yeniden eğitim ve yaşam boyu eğitim süreçleri rekabet gücünü geliştirme ve istihdamı korumada en önemli araçlardır. Yeni ekonomik şartlarda artık hiçbir ülkede yaşam boyu istihdam garantisi kalmamış; yaşam boyu eğitim ve istihdam edilebilirlik kavramları geçerlilik kazanmıştır. Çağımızda en önemli istihdam güvencesi, işgücü piyasasının talep ettiği niteliklere sahip olmaktır.

Öte yandan, ulusların sosyo-ekonomik düzeyini işletmelerin uluslararası rekabet gücü belirlemekte; burada da mesleki eğitim sistemi ve okul-işletme işbirliği kilit konumunda yer almaktadır. (<http://www.tisk.org.tr/yayinlar.asp?sbj=ic&id=1168>)

Ülkemizde mesleki eğitim, hem nitelik, hem de nicelik açısından düşüktür. Kalkınmış ülkelerde eğitim yaşındaki nüfusun ortalama %65'i onları bir mesleğe hazırlayan teknik ve

meslek liselerinde, %35'i ise üniversiteye hazırlama amacı taşıyan genel liselerde okumaktadır. Ülkemizde ise bu oranlar tersinedir.

Mart 2003'te yayımlanan "Türk Üniversitelerinin Bugünkü Durumu" başlığı taşıyan YÖK raporuna göre, ülkemizdeki çeşitli liselerden 2001-2002 ders yılında mezun olan öğrenciler arasında genel lise mezunlarının toplam mezunlar içindeki payı %58, mesleki ve teknik lise mezunlarının payı ise %42'dir. 497.396 lise mezunundan 290.116'sı genel liselerden, 207.280'i ise mesleki ve teknik liselerden mezundur. Aynı rapora göre, "Türk yükseköğretim sistemi üzerinde oluşan demografik baskının temel nedeni, lise mezunlarının herhangi bir yükseköğretim kurumuna giremedikleri takdirde geçimlerini sağlayabilecek bilgi ve beceriden büyük ölçüde yoksun olmalarıdır." (YÖK, 2003, s.26)

Genel lise mezunlarının durumu bu iken acaba meslek lisesi mezunlarının durumu nasıldır?

Türkiye'de verilen mesleki eğitimin nitelik olarak düşüklüğü, mesleki eğitimden geçmiş olanların istihdamı aşamasında net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. İşyerleri mesleki yeterlilik bakımından zayıf olmaları nedeniyle istihdamda meslek liseleri ve meslek yüksekokullarından mezun olanları tercih etmemekte veya onları yeni baştan mesleki eğitime tabi tutmaktadırlar.

Meslek liseleri ve yüksekokulların tercihinde bilinçli olunmadığı ve bu durumun meslek eğitiminde başarısızlığa yol açtığı iddiaları yaygındır. Aynı şekilde eğitim kadrosu, laboratuvar, atölye, araç-gereç yetersizliğinin ve üniversiteye girişte uygulanan sistemin mesleki eğitimi olumsuz yönde etkilediği iddiaları mevcuttur. Son yıllarda üniversiteye girişte uygulanan sistemin adaletsizliğe ve eşitsizliğe neden olarak meslek liselerine olan rağbeti azalttığı yönünde eleştiriler vardır.

Sonuçta Türkiye'de eğitim sisteminin bir yanıyla üniversiteye girişe dönük çalışan ve netice olarak da diplomalı işsizler üreten, diğer yanıyla da mesleki bilgi ve beceri bakımından yetersiz ve istihdamı mümkün olmayan bir nesil yetiştirdiği yönünde yaygın bir kanat vardır.

Bu araştırmanın, meslek okullarında yaşanan problemleri objektif ve sivil bir bakış açısıyla ortaya koyarak, problemlerin çözümü doğrultusunda yapılan/yapılacak olan tartışma ve çalışmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

1.1.1 Problem

Ülkemizde mesleki eğitim, hem nitelik, hem de nicelik açısından düşüktür. Kalkınmış ülkelerde eğitim yaşındaki nüfusun ortalama %65'i onları bir mesleğe hazırlayan teknik ve meslek liselerinde, %35'i ise üniversiteye hazırlama amacı taşıyan genel liselerde okumaktadır. Ülkemizde ise bu oranlar tersinedir.

Türkiye'de verilen mesleki eğitimin nitelik olarak düşüklüğü, mesleki eğitimden geçmiş olanların istihdamı aşamasında net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. İşyerleri mesleki yeterlilik bakımından zayıf olmaları nedeniyle istihdamda meslek liseleri ve yüksekokullarından mezun olanları tercih etmemekte veya onları yeni baştan mesleki eğitime tabi tutmaktadırlar.

Meslek liseleri ve yüksekokulların tercihinde bilinçli olunmadığı ve bu durumun meslek eğitiminde başarısızlığa yol açtığı iddiaları yaygındır. Aynı şekilde eğitim kadrosu, laboratuvar, atölye, araç-gereç yetersizliğinin ve üniversiteye girişte uygulanan sistemin mesleki eğitimi olumsuz yönde etkilediği iddiaları mevcuttur. Son yıllarda üniversiteye girişte uygulanan sistemin adaletsizliğe ve eşitsizliğe neden olarak meslek liselerine olan rağbeti azalttığı yönünde eleştiriler vardır.

Bu eleştirilere, sıkıntı ve üst eğitim yolundaki engel ve kaygılara rağmen mesleki teknik ortaöğretim kurumlarında eğitim alan öğrencilerin ve tüm olumsuz şartlara karşın görev yapan yönetici ve öğretmenlerin bu kurumları tercih etme nedenleri ile yüksek öğrenime devam etme hususundaki görüşleri ve bu görüşleri etkileyen bazı sosyo-ekonomik faktörlerin araştırılması gerekmektedir.

1.1.2 Problem Cümlesi

Mesleki Teknik Ortaöğretim Kurumlarında görev yapan yönetici ve öğretmenler ile bu kurumlarda eğitime devam eden öğrencilerin tercih nedenleri ve yüksek öğrenim başarısı hakkındaki görüşleri nelerdir?

1.1.3 Alt Problemler

- 1- Meslek okullarını tercih eden öğrencilerin ve bu okullardaki öğretmenlerin ailelerinin sosyal, kültürel ve ekonomik profili nedir?
- 2- Öğrenciler meslek lisesini, öğretmenler ise bu mesleği hangi etkilerle tercih etmişlerdir?
- 3- Öğrencilerin ve öğretmenlerinin yüksek öğrenime ilişkin görüş ve beklentileri nelerdir?
- 4- Öğrenciler ve öğretmenler okullarının eğitim kalitesi ve fiziki şartları konusunda ne düşünmektedirler?
- 5- Öğrenciler ve öğretmenler okulda verilen eğitimle iş hayatı arasındaki uyumu ve staj/beceri uygulamasını nasıl değerlendirmektedirler?
- 6- Öğrencilerin ve öğretmenlerin mesleki eğitimin çeşitli alanlarına ilişkin problemler konusundaki görüşleri nelerdir?

1.2 Denenceler

- 1- Meslek okullarında eğitime devam eden öğrenciler ve bu okullardaki öğretmenlerin ailelerinin sosyal, kültürel ve ekonomik profili ile tercih sebepleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- 2- Öğrencilerin ve öğretmenlerinin yüksek öğrenime ilişkin görüş ve beklentileri arasında görüş benzerliği vardır.
- 3- Öğrenciler ve öğretmenler okullarının eğitim kalitesi ve fiziki şartlarına ilişkin görüşleri olumlu değildir.
- 4- Öğrenciler ve öğretmenlerin okulda verilen eğitimle iş hayatı arasındaki uyumu ve staj/beceri uygulamasına ilişkin görüşleri tam kristalleşmemiştir.
- 5- Öğrencilerin ve öğretmenlerin mesleki eğitimin çeşitli alanlarına ilişkin problemler konusundaki görüşleri benzer nitelikte ve olumlu değildir.

1.3 Araştırmanın Önemi ve Amacı

Araştırmayla mesleki ve teknik eğitim veren okullardaki öğrenci ve öğretmenlerin, Milli Eğitim Bakanlığının sınıflandırması esas alınarak, erkek teknik, kız teknik, ticaret ve çıraklık eğitimi kategorilerinde profillerini çıkarmak, eğitim sırasında karşılaştıkları problemleri çeşitli açılardan belirlemek, meslek eğitimi ve yüksek öğrenim konusundaki görüşlerini tespit etmek amaçlanmıştır. Problemlerin tespiti ve beklenti düzeyi ölçümü ile yaşanan sıkıntılara bulunacak çözüm yolları konusunda yapılacak tartışmalar için veri sağlamak hedeflenmiştir.

Bu araştırmada, mesleki eğitimin problemlerinin belirlenmesi amaçlanmış ve bu problemler arasında, üniversiteye geçiş konusunda meslek liselerindeki öğretmen ve öğrencilerin değerlendirme ve kanaatlerinin saptanmasına yönelik çeşitli sorulara yer verilmiştir. Bu sorularla, öğrencilerin yüksek öğretime devam etmek konusundaki eğilimleri, dershaneye gidip gitmedikleri, yüksek öğretime geçişte kendi durumları ile genel liselerin durumu hakkındaki değerlendirmeleri, ek puan, alan dışı tercihlere düşük katsayı uygulaması, açık öğretim dışında 4 yıllık bir fakülte kazanma şansları gibi konulardaki değerlendirmeleri saptanması amaçlanmıştır.

Araştırmanın sonucunda elde edilen verilerin değerlendirilmesiyle ortaya çıkan bulgular, Mesleki Eğitim Sistemimizin modernizasyonunda ve gelişimde yürütülen Ulusal ve Uluslararası projelere destek vermesi açısından araştırma önem taşımaktadır.

1.4 Sayıtlar

- 1- Araştırma kapsamına alınan erkek teknik ve kız teknik okullarının son sınıf öğrencileri, müdür, müdür yardımcısı ve bölüm şefi düzeyindeki yöneticileri, meslek dersi öğretmenleri ve diğer dersler öğretmenleri örneklem grubunu teşkil etmektedir.
- 2- Bilgi toplama aracı olarak kullanılacak anketler, öğrenciler için ayrı, öğretmenler için ayrı hazırlanarak uygulanmıştır.
- 3- Anketlerin içeriği, konuyla ilgili uzmanlar ve Milli Eğitim Bakanlığının ilgili yetkilileri tarafından kontrol edilerek geliştirilmiştir.

4- Anketi cevaplandıran katılımcıların, konu resmi bir işlem olmadığı ve isim sorulmadığı için samimi ve gönüllü olacakları düşünülmektedir.

1.5 Sınırlamalar

1- Mesleki eğitimin tarafları olan öğrenciler, öğretmenler, mezunlar, çalışanlar, iş yeri sahipleri, iş yerlerindeki yöneticiler, aileler vb. arasından sadece MEB ETÖGM ve KTÖGM'lerine bağlı mesleki teknik ortaöğretim kurumlarında eğitime devam eden öğrenciler ile bu kurumlarda görev yapan yönetici ve öğretmenler araştırmaya dahil edilmiştir. Meslek lisesi mezunları, iş yeri sahipleri - iş yeri yöneticileri, meslek yüksekokulları öğrenci ve öğretim elemanları/üyeleri, çıraklık okulu öğrenci ve öğretmenleri çalışmanın sonraki aşamalarının konuları olarak belirlenerek, bu araştırmanın kapsamı dışında bırakılmıştır.

2- Farklı kurumlara bağlı ve farklı statülere sahip meslek okulları arasından araştırma Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Kız Teknik ve Erkek Teknik Öğretimi okullarıyla sınırlı tutulmuştur.

3- Bu okulların son sınıf öğrencilerine anket uygulanmıştır. Problemlerin büyük ölçüde ortak olduğu varsayımıyla bu okulların bölümleri arasında herhangi bir sınırlamaya gidilmemiştir.

4- Okullarda müdür, müdür yardımcısı, bölüm şefi, meslek dersi ve kültür dersleri öğretmenlerine, mümkün olduğu kadar eşit şekilde anket uygulanması öngörülmüştür.

5- Araştırma 2005–2006 öğretim yılını kapsamaktadır.

6- Araştırmaya katılan yönetici, öğretmen ve öğrencilerin kimlikleri gizli tutulacaktır.

7- Problem, örneklem üzerinde incelenecek, diğer kurumlar kapsam dışında bırakılacaktır.

1.6 Tanımlar

Teknik Eğitim Fakülteleri: Lisans düzeyinde eğitim veren ve teknik öğretmen yetiştiren kurumlar.

Mesleki Teknik Orta Öğretim Kurumu: İstanbul ili genelindeki ETÖGM, KTÖGM ve TTÖGM'lerine bağlı, ortaöğretim düzeyinde mesleki ve teknik eğitim verilen kurumlar.

Mesleki Eğitim Merkezi: Doğrudan iş piyasası beklenti ve ihtiyaçları doğrultunda çıraklık, kalfalık, ustalık ve usta öğreticilik eğitimleri verilen ÇYEGM'e bağlı kurumları.

Mesleki ve Teknik Eğitim: Bilim ve teknolojide gelişmelere paralel bireylere belirli bir meslek alanında bilgi, beceri, tutum ve yeteneklerin kazandırıldığı eğitim sürecidir.

Sanayi: Çeşitli üretim girdilerini, ürün, üretim ve yönetim süreçlerini kullanarak bu girdilere yeni değerler katarak ürün haline getirip bu ürünleri tüketicilere sunulmasını sağlayan üretme yeridir.

Teknik Öğretmen: Alanında yüksek öğrenim almış, öğretmenlik formasyonu sahibi olup; mesleki teknik eğitim okul ve kurumlarında atölye ve meslek derslerinde eğitimci olarak görev yapan öğretmenler.

BÖLÜM 2

2.1 İlgili Literatür ve Araştırmalar

2.1.1 Mesleki eğitim kavramı

Bireyin iş hayatındaki belirli bir meslek alanında üretici olarak herhangi bir statü ile yer alabilmesi için gerekli asgari yeterliliğe ve genel meslek kültürüne sahip olmasını mümkün kılan eğitime mesleki eğitim denir. Teknik eğitim ise; ileri seviyede fen ve matematik bilgisi ile tatbiki kabiliyetler kazanmış mühendislik, tarım, sağlık, ticaret, beslenme vs. gibi her alanda yer alabilecek insanı yetiştiren eğitimidir (Oktay ve diğerleri, 2004, s.23)

Eğitimin üretime dönük boyutu daha çok mesleki eğitime yetiştirme kavramları ile ifade edilmektedir. Ünal, Mincer'in "yetiştirme" yi, hem okuldaki eğitim sürecini hem de işteki öğrenme süreçlerini içerecek biçimde kullanıldığını ve "beceri kazandırmak veya işgücü verimliliğini geliştirmek için yapılan yatırımlar" olarak tanımladığını belirtmektedir (Ünal, 1996, s. 97).

Doğan'a göre ise; Milli Eğitim sisteminin bütünlüğü içinde endüstri, tarım ve hizmet sektörleriyle her türlü mesleki ve teknik eğitim hizmetlerinin planlanması, araştırılması, geliştirilmesi, organizasyonu ve eşgüdümü ile yönetim, denetim ve öğretim etkinliklerinin bütünüdür (Doğan ve diğerleri, 1997, s.3).

Alkan ve diğerlerine göre, mesleki ve teknik eğitim genel anlamda, bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu olan belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırarak bireyi zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönleriyle dengeli biçimde geliştirme sürecidir. Mesleki ve teknik eğitim; birey, meslek ve eğitim boyutlarının dengeli bir biçimde bir araya getirilmesinden oluşmuş bir eğitim sürecidir ve bireyin tüm yönleriyle gelişimini esas almaktadır. Mesleki ve teknik eğitim topluma dönük, istihdama dayalı ve tüm eğitim kademelerini kapsayan, kuram ile uygulamayı bütünleştiren bir nitelik taşımaktadır (Alkan ve Diğerleri, 1991, s.3).

Böylece, bir ülkenin üretken kapasitesindeki artış, ülkenin eğitim sisteminin çeşitli düzeylerindeki gelişimi, yani okullaşma oranları ile değil, mezunların işgücü piyasasında yer almaları, istihdam edilmeleri ile ilişkilendirilmektedir. Eğitimin ekonomik büyümeye

etkisinin sınırlı düzeyde kaldığını savunan ve bunun dolaylı bir etki olduğunu ileri süren yaklaşımlar da bulunmaktadır. Eğitimin ekonomik katkısı konusunda karşı çıkılmayan nokta, işteki yetiştirmelerin verimliliğe etkisidir. Çalışma yaşamı boyunca bireyin eğitilmesinin verimliliği hangi yolla etkilediği tartışılmakla birlikte, eğitim ile verimlilik arasındaki en doğrudan ilişki olarak işgücünün yetiştirilmesine yönelik eğitim etkinlikleri görülmektedir. Örneğin Hesapçıoğlu, özellikle işgücü piyasası bakış açısından geliştirilen modellerde İnsan Sermayesi Kuramının aksine, ekonomik büyüme sürecinde eğitime daha düşük bir rol atfedildiğini belirtmektedir. Özellikle örgün eğitim için geçerli kabul edilen bu yaklaşımla “eğitimin işgücü verimliliğini artırmadaki rolü firma içi eğitim ile sınırlı kalmaktadır” (Hesapçıoğlu, 1993, s.13).

2.1.2 Mesleki eğitimin amacı

Meslek ve Teknik eğitimde amaç, bireye beceri kazandırmak ya da becerisini geliştirmektedir. Mesleki ve Teknik eğitim; kişilere iş için gerekli bilgi, beceri, mesleki tutum ve davranış kazandırmaktır. Bu eğitim sürecinde iş bir araç olarak (eğitim aracı) kullanılmakta ve birey yeteneklerinin çok yönlü geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Söz konusu sürecin her aşamasında birey kendi yeteneklerine uygun eğitim alarak, nitelikli iş gücü sınıfına dâhil olacaktır. Mesleki eğitimi bireylere yeteneklerine uygun yetiştirme olanağı yanında, yetiştirildiği alanda çalışma fırsatı sağlayan etkili bir eğitim dalı olarak da tanımlayabiliriz.

Mesleki ve teknik eğitim kendine özgü yapısı ve niteliği ile genel eğitimin özel bir dalını oluşturmaktadır. İçerik, yönetim, metot ve uygulama biçimleri yönünden mesleki eğitim ile diğer eğitim türleri arasında belirgin bir farklılık vardır.

Genel anlamda bireylerin işe hazırlanma süreci olan mesleki eğitim, ülkelerin ekonomik ve sosyal koşullarına göre farklı şekillerde gerçekleşmektedir.

Mesleki ve teknik eğitim, toplumsal ve bireysel hedeflere yönelik, belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve uygulama yeteneklerinin kazandırılarak, bireyi toplumun talepleri ve hedefleri doğrultusunda yetiştirmektir.

Mesleki eğitim sisteminin amacı, iş piyasası taleplerini karşılayacak becerilere sahip, yeter sayıda insan yetiştirmektir. Mesleki eğitim planlayıcılarının sürekli karşılaştıkları ikilem, geçmiş iş piyasalarından gelen bilgilere dayanarak gelecek iş piyasalarına insan yetiştirmeyi planlamaktır. Bu durum, önce ihtiyaç duyulan becerilerde yetersizlik daha sonra da fazlalık oluşmasıyla devam eden bir döngü yaratır.

Geçmişte iş piyasasının durumunu önceden tahmin etmek için önemli ölçüde araştırmalar yapıldı. Bunların çoğu niceliksel ve çeşitli meslek kategorilerinde ihtiyaç duyulacak insan sayısını öngörmek için düzenlenmiştir. Bu tür araştırmalar önemlidir ancak bu çalışmanın ana konusu değildir. Bu çalışma daha çok mesleklerin içeriğinin değişmesi, bunun sonucunda da iş piyasasının yapısının süratle değişmesi ve bunun meslek standartlarına yansımaları ile ilgilenmektedir.

Mesleki ve teknik eğitimin başlıca amacı, ferde iş piyasasında geçerliliği olan bir işe girebilmesi ve bu işte ilerleyebilmesi için gerekli olan temel davranışları kazandırmaktır (Sezgin, 1994, s.1)

Temel mesleki eğitim, iş hayatının talebi ile uyumlu olarak bir meslek alanında işe giriş için gerekli asgari mesleki davranışları kazandırmayı amaçlar, temel mesleki eğitimde derinlik değil, mesleki genişlik esastır. Mesleki derinlik bireyin bir dalda uzmanlaşmasını ifade etmektedir. Mesleki uzmanlık eğitimi, çağdaş mesleki eğitim sistemlerinde ileri meslek eğitiminin işlevi olarak kabul edilmektedir. Bireyin bir dalda eğitimi bilimin ve teknolojinin hızlı değişmesine dayalı olarak istihdamda ve bireyin değişime uyumunda güçlükler yaratmaktadır. Bireyin bir meslek alanında temel mesleki yeterlilikleri kazanması ona istihdamda esneklik ve değişikliklere uyum gücü kazandırmaktadır (TİSK, Mesleki Eğitim Sistemimiz ve İşletmelerdeki Beceri Eğitimi Sorunları ve Çözüm Önerileri” Raporu 2005.)

Doğan’a göre mesleki teknik eğitimin esas amacı; endüstride kullanılan insan gücünü hazırlamaktır. Endüstride kullanılan üretim metotları, araç ve gereçler değiştikçe, yetiştirilen insan gücünün özellikleri de değişmektedir. Bu bakımdan mesleki ve teknik eğitim, teknoloji ve bilimsel çalışmalar arasında çok yakın bir ilişki bulunmaktadır (Doğan ve diğerleri, 1997, s.6).

2.1.3 Mesleki ve teknik eğitimin konusu

Çalışma hayatının temelini oluşturan işgücünü yetiştirmede ana kaynak durumunda bulunan mesleki eğitimde “kalite ve standartlaşma” ile ekonomik pazarların çalışanlarda öngördüğü mesleki yeterliliklere sahip yüksek performanslı işgücü hedeflenmektedir. Yarının endüstrileri, temel eğitimini tamamlamış, uyum kabiliyeti yüksek ve mesleki açıdan yüksek seviyede yetiştirilmiş nitelikli işgücüne ihtiyaç duymaktadır.

Mesleki ve teknik eğitimi önemli kılan ve gittikçe de önemini artıran çeşitli etkenler vardır. Günümüzde teknolojiye meydana gelen değişimler büyük bir hıza ulaşmıştır. Teknolojideki bu değişim ve gelişime toplumların ekonomik ve kültürel yaşantılarını doğrudan etkilemekte ve farklılaşmasına neden olmaktadır. Toplumların bu değişime ayak uydurabilmeleri ise, özellikle mesleki eğitim ile yakından ilgilidir.

Dünyada olduğu gibi ülkemizin ekonomik kalkınması için, mesleki eğitimin önemi büyüktür. Mesleki eğitim, içerik, yöntem ve uygulama biçimleri bakımından diğer eğitim türlerinden farklılıklar göstermektedir. Ekonomik bakımdan daha pahalıdır.

Mesleki eğitimin yerine getirmesi beklenen fonksiyonlarından birisi de, istihdam ve ekonominin ihtiyaç duyduğu kesimlerde iş gücü yoğunluğunu artırmasıdır. Böylece iş gücü atıl durumdan kurtulabilecek ve gerekli olan sektörlerde toplanabilecektir. İşsizlik azalacak ve istihdam oranı artacaktır.

Türkiye bugün istihdama yönelik mesleklerde hızla giderilmesi gereken temel mesleki eğitim ihtiyacı ile karşı karşıyadır. Bu ihtiyacı giderememişken piyasaya yeni girecek ileri teknolojiler karşısında, Mesleki eğitim ihtiyacının artması kaçınılmazdır. Mesleki eğitimin bu ihtiyaçları karşılayabilmesi ancak, nitelik ve sayı yönünden geliştirilmesi ile mümkündür.

Teknolojik gelişmeler, mesleki eğitimin işverenlerle daha çok iş birliğini gerektirmektedir. Çünkü Mesleki eğitimin uygulama kısmı işletmelerde verilmektedir. Bu işbirliğinin gelişmesi, daha çok kişinin Mesleki Eğitimden faydalanabilmesini sağlayacaktır.

2.1.4 Mesleki eğitimin önemi

Çağımızda, bilim ve teknolojiye meydana gelen hızlı değişme ve gelişmeler sonucu, Türk sanayisi çok boyutlu bir yapıya ulaşmıştır. Ülkemizin kalkınma hedefleri doğrultusunda istenilen hızda gelişebilmesi için, sanayi ve iş çevrelerince ihtiyaç duyulan sayıda ve nitelikte, orta düzeyde meslek elemanlarının yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında, meslek ve teknik eğitim ülkemiz için büyük önem arz etmektedir.

Dünyada teknoloji ve hizmetler altında çok hızlı bir değişim yaşanmaktadır. Bu alanlarda ülkeler arası ve iç piyasalarda kıyasıya bir rekabet mevcuttur. Bu acımasız ortamda ayakta kalabilmek için daha seri ve daha kaliteli üretime ihtiyaç duyulmaktadır. Yeni teknolojiler üretmek için de, mevcut teknolojileri en üretken şekilde kullanabilmek için de emeğin vasfının geliştirilmesi gerekmektedir. Bu ise mesleki eğitimle mümkündür. Ucuz, vasıfsız işgücü ile düşük maliyetle üretim yaparak ayakta kalabilmenin dönemi artık gerilerde kalmıştır. Bu nedenle mesleki eğitim ayrıca önem arz etmektedir (Ünsür, 1997, s.25)

Çağımızda bir ülke ekonomisinin uluslar arası piyasalarda sahip olduğu konum, sunduğu ürün ve hizmetlerin kalitesi ile doğrudan ilişkilidir. Ürün ve hizmetlerin kalitesi ise, üretimden pazarlamaya kadar görev alan personelin eğitim ve kalifiye eleman olmaları ile yakından bağlantılıdır. Bu da iş piyasaları ile mesleki eğitim arasındaki doğrudan ve zorunlu ilişkiyi ortaya çıkarmaktadır. Aynı zamanda işletmelerin rekabet gücü açısından vazgeçilmez bir faktör haline gelen mesleki eğitimin önemi 21.yüzyılın işletmelerinde daha belirgin bir görünüm kazanacaktır (Karauçak, 1992, s.1)

Gelişen teknolojiye bağlı olarak meslek alanlarındaki çeşitliliğin artması ve mevcut mesleklerdeki nitelik ve nicelin değişimine ayak uydurabilme meslek öncesi eğitimin önemini artırmıştır. Mesleki ve teknik eğitim, bireylere bu değişime ayak uydurmalarını sağlayacak önemli kurumlar olarak ortaya çıkmaktadır. Teknolojiyle birlikte bilginin sürekli artması, çok bilgi edinmek yerine, bilgi üretimini ve işlevsel bilgiyi öğrenmenin önemini artırmıştır. Bilgi patlamasıyla birlikte bazı meslekler ömrünü tamamlamış ve yeni meslekler ortaya çıkmıştır. Burada önemli olan, bireylerin artan bilgiyle birlikte mesleki yaşamlarındaki yeniliklere uyumlarını kolaylaştıracak gerekli bilgi, beceri ve tutum kazandıracak bir eğitim almaları sağlanmasıdır. Ulusal ve evrensel düzeyde meydana gelen değişiklikler mesleki ve teknik eğitimi de etkilemektedir. Değişimin meydana getirdiği

sonuçlar bir bakıma gereksinimlerin ortaya çıkışının bir göstergesi durumundadır. Özellikle geri kalmış ve gelişmekte olan birçok ülkede işsizlik sorunu bunlar arasında yer almaktadır. Hızlı nüfus artışı buna karşın sanayileşmede geri kalınması toplumlardaki işsizliği artırmaktadır. Bu işsizlerin büyük bir kısmının da vasıfsız olması üretken iş gücü oranının azığına neden olmakta sonuçta ise birçok sosyal problemi beraberinde getirmektedir. Bu noktada eğitim kurumlarına büyük görev düşmektedir. Eğitim kurumları işsizlik problemlerine gerekli hassasiyeti göstererek niteliksiz ve üretime katkıda bulunmayan nüfus oluşumuna engel olabilmelidir. Burada mesleki ve teknik eğitim nitelikli insan gücü yetiştirerek hem istihdam sorununa hem de sektörler arasındaki dengenin sağlanmasına katkıda bulunabilecektir (<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/155-156/kazu.htm>)

2.2 Yönlendirme ve Yüksek ğretime Geçiş

Gelişmekte olan ülkelerin devasa problemleri arasında, en önemlisinin belki de eğitim problemi olduğu ileri sürülebilir. Eğitim, bir yandan, modern bir ulus-kültürü oluşturacak kuşakların, yaratıcı bir kültürel etkinlik kazanarak kültüre katkıda bulunmalarında ve böylece modern bir ulusal kültür etrafında yeterli bir bütünleşmenin sağlanmasında vazgeçilmez bir araçtır; öte yandan da, maddi ve beşeri ulusal kaynakların etkin kullanımı aracılığıyla ulusun ihtiyaçlarını karşılamanın yanı sıra istihdam, üretim, verimlilik, bölüşüm, siyasal katılım ve sosyal güvenlik gibi problem alanlarında, kalkınma ve uluslararası rekabet hedefleri ve önceliklerinden vazgeilmeksizin üretilecek çözümlerin anahtarı durumundadır.

Demokratik, fırsat eşitliğine dayanan, bireysel yeteneklerin en uygun değerlendirilme imkanlarını sunan ve ülke ihtiyaçlarına göre gerekli beşeri sermaye stokunun yaratılmasını sağlayacak şekilde planlanan bir eğitim hizmeti, karşılaşılabilecek problemlerin en düşük maliyetle ve daha problemler oluşmadan çözüme kavuşturulmasını sağlayacak bir sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Geleneksel ulusal rekabet stratejilerinin anlam ve işlevini kökten değiştiren küreselleşme süreci, gelişmekte olan ülkelerin hızla artan nüfus karşısında giderek daha büyük baskılara maruz kalacaklarını göstermektedir. Bu nedenle, Türkiye gibi ülkelerin, eğitim

problemlerini, diğer problemlerle birlikte ve ona da diğerlerine gösterdikleri ilgi kadar bir ilgi göstererek çözebilecekleri yanılığını bir an önce aşmaları gerekmektedir.

Türkiye’de eğitim yapılanması, kamunun ihtiyaç duyduğu personel stokunu sağlamak gibi bir işlevin kanatları altında büyük ölçüde sorgulama dışı tutulmuş; eğitim konusundaki politikalarda demokratik katılıma çekingen yaklaşımış; böylece eğitimin çağın gereklerine göre esnek bir uyum kapasite kazanması sağlanmamıştır.

Başlangıçta “bilgi toplumu” kavramı ile dile getirilen ve günümüzde küreselleşmenin belki de en önemli motoru sayılması gereken enformasyon teknolojileri, bir ulusun ancak yüksek nitelikli bir nüfus sayesinde kendisine mal edebileceği yeni bir rekabet dünyası sunmaktadır. Mevcut durum itibarıyla Türkiye, yüksek nitelikli bir nüfus yaratmayı hedeflemek şöyle dursun, dar politik çekişmelerle çeşitli baskı grupları ile güç odaklarının çıkar kavgalarının gündemi işgal ettiği, her alanda olduğu gibi eğitim alanında da problemleri kavrayıp değerlendirerek uygun çözümler üretemeyen bir ülke manzarası sergilemektedir.

Türkiye, eğitim problemlerini ciddi ve köklü reformlara girişerek çözüme kavuşturmak konusunda fazlasıyla geç kalmış durumdadır. Bu konuda inisiyatif alması gereken siyasal ve bürokratik kadrolar, çok uzun zamandır eğitimi, sık politik manevralar yapılabilecek bir alan olarak gören dar politik mülahazalar etrafında ele almakta, kısır kamplaşmalar etrafında günü kurtarmaya yönelik sığ tartışmalar dışında eğitim problemlerinin giderek altından kalkılamaz bir hale gelmekte olduğunu algılama becerisi dahi gösterememektedir.

Küreselleşme sürecinde, yetişmiş insan gücünün giderek en stratejik güç haline geldiği günümüz dünyasında, eğitim, birincil öncelikli planlama ve yatırım alanı olarak öne çıkmaktadır. Türkiye, yarım yüzyıla yaklaşan bir süredir Avrupa ile bütünleşme konusunda karşılıklı olarak belirsiz politik manevralarla zaman kaybetmiş; nihayet, son yıllarda Avrupa Birliği’ne girmek konusunda daha kararlı politikalar izlemeye başlamıştır.

Ancak, bu politikaların öncelik ve ivedilikleri, daha ziyade Avrupa Birliği’nin talepleri doğrultusunda şekillenmekte; diğer bir anlatımla, Avrupa Birliği’nin Türkiye’nin uyumu konusunda problem olarak gördüğü yapısal eksiklik ve uyumsuzlukları hedefleyen reformlar yapılmaktadır. Dolayısıyla, Avrupa Birliği tarafından öncelikli bir problem

olarak Türk Hükümetinin önüne konulmayan problemler, sanki önemsiz ya da kendi kendine çözülecek problemlermiş gibi ihmal edilmektedir.

Oysa eğitim problemleri, Avrupa Birliği'ne giriş sonrasına ertelenemeyecek kadar kapsamlı, karmaşık ve hayati bir önem arz etmektedir. Kaldı ki, çıracılık faktörü bir yana bırakılacak olursa, Avrupa kamuoylarında Türkiye'nin AB'ye girişine olumsuz yaklaşan çevreler, Türkiye'nin kalabalık nüfusa sahip bir ülke olması ve AB'ye alındığı takdirde, Almanya'dan sonra ikinci büyük nüfusa sahip ülke olarak kazanabileceği ağırlığı vurgulamaktadırlar.

Nüfusun nicel büyüklüğü Türkiye için bir avantaj oluşturmakla birlikte, nitelikleri açısından ele alındığında Avrupa Birliği standartlarının çok gerisinde bir nüfusa sahip olduğumuz söylenebilir. Avrupa Birliği'ne giriş macerası nasıl bir seyir izlerse izlesin, Türkiye'nin eğitim konusunda çok köklü reformlara ihtiyacı vardır. Eğitim alanında yapılacak düzenlemelerin sonuçlarının, diğer alanlardan farklı olarak ancak uzun vadede alınabilecek olması da dikkate alınır, bugün yapılacak bir reform, semeresini en iyimser tahminle on – on beş belki de yirmi yıl sonra verecektir. Dolayısıyla, bugünden yarıya ertelenen her reform, yirmi yıl kadar sonraki geleceğimizi ertelemek anlamına gelmektedir.

Eğitim problemleri hem çok karmaşık, hem çok boyutlu, hem de çok faktörlü bir nitelik taşımaktadır. Öte yandan, eğitim faaliyeti, kurumsal yapısının kısa sayılmayacak bir geçmişten miras alınmış olması, eğitimcilerin kişilik ve niteliklerinin geçmişte şekillenmiş olması gibi nedenlerle geçmişe; yetiştirilen yeni kuşakların gelecekte bugün temelleri atılan kişilikleri ve kazandıkları niteliklerle yaşamlarını sürdürecektir. Nedeniyle geleceğe açılan uzun dönemli bir faaliyettir.

Bu nedenlerle, eğitim alanında atılacak adımlar hem eğitim sisteminin kendi içinde, ilköğretimden yüksek öğretime her kademede ve hem de iktisat, siyaset ve kültür alanlarında çok boyutlu sonuçlar doğuracak ve mevcut kurumsal yapıların ve eğitim personelinin intibakı aracılığıyla sonuçları ancak uzun vadede elde edilebilecek adımlardır. Günümüz koşullarında, bu tür adımların atılmasında, mevcut durumun yanı sıra ihtiyaç ve beklentilerin bilimsel araştırmalarla ortaya konulması vazgeçilmez bir önem arz etmektedir.

Türkiye’de eğitim alanındaki en temel problemlerden biri, eğitim ile istihdam arasındaki uyumsuzluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplanan Milli Eğitim Şuraları’nda tekrar tekrar vurgulanan mesleki ve teknik eğitime ağırlık verilmesi gerektiği hususu, bir türlü hayata geçirilememekte; mevcut haliyle meslek eğitimi, yeterli ve etkin bir istihdam sağlanmasına imkan vermemektedir. Bu araştırmada, Türkiye’de uzun zamandır çözüm bekleyen mesleki eğitim konusu ele alınmaktadır. Kuşkusuz mesleki eğitim, ilköğretimden başlayarak yüksek öğretime kadar eğitimin bütün kademeleri ile ilişkilidir. Ancak, araştırma, orta öğretim kademesi ile sınırlandırılmış ve bu çerçevede, meslek liselerindeki problemler ve anılan liselerde öğretmen ve öğrencilerin bu problemler konusundaki tutum ve kanaatlerini saptamak amaçlanmıştır.

2.2.1 Meslek seçimi ve yönlendirme

Ülkemizde, 4306 sayılı yasa ile 1997–1998 öğretim yılından itibaren sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim uygulaması başlatılmıştır. Bu çerçevede, daha önce orta öğretimin ilk kademesini oluşturan ortaokullar ile liselerin ve meslek liselerinden bazılarının ortaokulları ilköğretime devredilerek ilköğretimin ikinci kademesi haline getirilmiştir. Bu uygulama ile Türkiye’de mesleki teknik eğitim, sekiz yıllık ilköğretime dayalı olarak, orta öğretim çağında 3 ya da 4 yıl süreyle verilmektedir.

Gerek 4306 sayılı yasa ve gerekse yasanın yürürlüğe girmesi sürecinde yetkililer tarafından yapılan açıklamalar dikkate alındığında, ilköğretim ikinci kademe meslek seçimi ve yönlendirmeye dönük bir eğitim verilmesi amaçlandığı görülmektedir. Öte yandan, meslek seçimi ve mesleğe yönlendirme sadece ulusal karar düzeyinde kalan bir eğitimsel gereklilik olarak kalmamaktadır. Nitekim Türkiye, ILO’nun 1975’te kabul ettiği 142 nolu “İnsan Kaynaklarının Değerlendirilmesinde Mesleki Eğitim Ve Yönlendirmenin Yeri Hakkında Sözleşme”ye, 1992 yılında onaylayarak taraf olmuş; dolayısıyla “yönlendirme” uluslararası sözleşmelerle garanti altına alınmış bir kamu görevi niteliği kazanmıştır.

Meslek seçimi, bireyin hayatında oldukça temel kararlardan biridir. Mesleğe hazırlık olarak verilecek eğitimin küçük yaşlardan itibaren başlatılması zorunluluğu nedeniyle, meslek seçimi konusundaki kararın birey henüz rüşt çağına erişmeden alınması gerekebilmektedir. Ülkemizde sekiz yıllık kesintisiz eğitim uygulaması ile meslek seçimi kararının ilköğretim biterken, öğrencinin hangi lisede okuyacağını belirlenmesi sırasında

verildiğini söyleyebiliriz. Öğrencinin bir genel liseye mi, mesleki eğitim veren bir liseye mi kayıt yaptıracağı kararı, meslek seçiminde büyük ölçüde belirleyici olmaktadır.

Meslek seçiminde, bireyin yetenek ve eğilimlerine önem verilmesi gerektiği açıktır. Bireyin yaşamı boyunca ve zamanının büyük bölümünü mesleki faaliyete ayırmak durumunda olduğu günümüz dünyasında, meslek, bireyin kendisini gerçekleştirmesinde, üretken ve verimli bir birey olarak topluma katkıda bulunmasında belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu çerçevede, bireyin sahip olduğu yeti ve yetenek ve beceriler ile ilgi ve eğilimlerine uygun bir meslek seçmesi, mutlu bir yaşam ve yeterli bir yaşam tatmini elde edebilmesinde önemli kararlardan biri ve belki de en önemlisidir.

Bireyin bu kadar hayati bir kararı verebilmesi, hem yeti, yetenek ve becerilerinin ortaya çıkarılmasına, ilgi ve eğilimler geliştirmesine ve hem de isabetli bir meslek seçimi için çeşitli meslekler konusunda gerekli bilgi ve deneyimlere sahip olmasına ihtiyaç vardır. Kuşkusuz, ilköğretimi bitirmiş bir öğrencinin böyle bir kararı bir anda ve kendi başına vermesi beklenemez. Aileler çocuklarının meslek seçiminde yönlendirici bir rol oynamaktadırlar. Ancak bu yönlendirmede öğrencinin yeti ve yeteneklerini, ilgi ve eğilimlerini dikkate almaktan çok, ebeveynlerin kendi yaşam beklentileri çerçevesinde çocuklarının eğitimini ne kadar destekleyebilecekleri konusundaki düşünceleri ile çocuklarının geleceği konusundaki kaygı ve umutlarını esas aldıkları söylenebilir.

Öte yandan, öğretmen ve eğitim yöneticilerinin de öğrencilerle serbest etkileşimleri çerçevesinde bazı öğrencilere meslek seçimi konusunda yönlendirici etkilerde buldukları, bazı öğrencilerin ise bu açıdan yeterli bir ilgi görmedikleri ileri sürülebilir.

Meslek seçimi konusundaki kararda bireyin merkeze alınması, demokratik bir toplum olmanın gerekleri arasında yer almaktadır. Ancak, ilköğretimi bitirmiş bir öğrencinin böyle bir kararın gerektirdiği alt yapıya kavuşturulmadan bu kararı vermekle karşı karşıya bırakılması, ona kaldıramayacağı bir sorumluluk yüklemek olacaktır. Ebeveynlerin ya da her biri çeşitli branşlarda eğitimci olarak yetişmiş sınıf öğretmenlerinin öğrencilere profesyonel bir meslek danışmanlığı hizmeti sunmasını beklemek de konunun önemini kavramamış bir bakış açısıyla mümkündür.

Bireyin, meslek seçimi kararını verme aşamasına gelmeden önce, bir meslek danışmanlığı hizmeti alması gerekmektedir. Bu danışmanlık hizmeti, öğrencinin hem kendi yeti, yetenek ve becerilerinin farkına varıp ilgi ve eğilimler geliştirmesini, hem bu açıdan okul ile ailenin işbirliği halinde gerçekçi gözlemler yapmasını mümkün kılan ve hem de, öğrencilerin mevcut meslek türlerini, bu mesleklerin nasıl, nerede, hangi araç gereçlerle icra edildiğini, meslekleri icra edenlerin gelirleri, sahip oldukları toplumsal fırsatlar ve karşı karşıya kaldıkları problemler hakkında bilgilenmelerine imkan veren profesyonel nitelikte bir hizmet olmalıdır.

Böyle bir hizmeti, sınıf öğretmenleri ya da psikolojik danışma ve rehberlik eğitimi almış rehber öğretmenler, mevcut eğitim ve bilgi birikimleri dikkate alındığında ancak amatörce verebilirler. Bu konuda profesyonel bir hizmet için en uygun formasyonu sosyoloji bölümlerinin verdiği düşünülebilir. Türkiye şartlarında bunun da yeterli olmadığı, konunun daha geniş bir perspektiften ele alınarak çözüme kavuşturulması gerektiği açıktır.

Mesleki eğitimin başlangıcında, belki de en önemli karar böylece, meslek eğitiminden önce ilköğretimin ikinci kademesinde verilmiş olmaktadır. Sekiz yıllık kesintisiz eğitim uygulaması çerçevesinde amaçlanmış olmakla birlikte, meslek liselerinde eğitim gören öğrencilerin bu okullara başlamadan önce yeterli bir mesleki danışmanlık ve yönlendirme alıp almadıkları konusundaki düşüncelerini ortaya çıkarmak önemli bir katkı sağlayacaktır.

2.2.2 Yüksek öğretime geçiş

Meslek eğitiminin sadece orta öğretimle sınırlı değildir. Orta öğretim düzeyindeki meslek eğitimi, endüstriye ve hizmet sektöründeki çeşitli faaliyetlere orta kademe insan gücü yetiştirmeyi ve öğrencileri yüksek öğretime hazırlamayı amaçlamaktadır. Ülkemizde genel olarak yüksek öğretime geçişte, zaman içinde farklı uygulamalar görülmüştür. Yüksek öğretim kurumlarının alacakları öğrencileri kendilerinin belirlediği bir uygulamanın ardından, merkezi öğrenci seçme sınavlarıyla öğrenci alınmaya başlanmıştır. Merkezi sınavlar başlangıçta tek sınav biçiminde organize edilirken daha sonra iki kademeli sınav uygulamasına geçilmiş, daha sonra bu uygulamadan vazgeçilerek tek kademeli sınav uygulamasına dönmüştür.

Mesleki eğitim açısından yüksek öğretime geçiş konusunda da zaman içinde farklı uygulamalar yapıldığı görülmektedir. Orta öğretim düzeyinde meslek eğitimi veren okullara 1970’li yıllarda lise statüsü tanınmış ve meslek okulları bu suretle meslek liseleri haline gelmiştir. Bu değişiklik öncesinde, orta öğretim düzeyinde meslek eğitimi, bazı okullarda iki kademe halinde, bazı meslek dallarında ise sadece orta öğretimin birinci kademesinde yürütülüyordu. Orta öğretim ikinci kademe meslek eğitimi veren okullardan mezun olanların, lise mezunlarını kabul eden üniversitelere giriş hakkı bulunmuyordu. Bu durumda olup da üniversitede okumak isteyen öğrenciler, lise fark derslerini “dışarıdan” vererek, lise diploması aldıktan sonra üniversitelere başvurma hakkı kazanabiliyorlardı. 1970’li yıllardaki değişiklikle, meslek eğitimi veren okulların müfredatında lise müfredatını esas alan düzenlemeler yapılmıştır. Bu suretle orta öğretimde meslek liselerinden mezun olan öğrenciler, yüksek öğretime geçişte lise mezunlarının sahip oldukları haklara kavuşmuşlardır.

1982’de YÖK’ün kurulmasıyla, Türkiye’de yüksek öğretim üniversiteler bünyesinde toplanmıştır. Bu tarihe kadar, enstitü, yüksek okul ya da akademi gibi adlarla faaliyet gösteren, başta Milli Eğitim Bakanlığı olmak üzere çeşitli bakanlık ve kamu kurumlarına bağlı yüksek öğretim kurumları bulunmaktaydı. Meslek okulları 1970’li yıllarda meslek lisesine dönüştürülmeden önce, sözü edilen yüksek öğretim kurumlarından bazıları sadece meslek okulu çıkışlı öğrencileri kabul etmekteydi. YÖK’ün kurulmasıyla birlikte, özel statüde askeri yüksek öğretim kurumlarıyla polis akademisi dışındaki bütün yüksek öğretim kurumları üniversiteler bünyesinde toplandı.

Yüksek öğretime geçişte ister genel liselerden, ister meslek liselerinden mezun olsun, her öğrenci, mezun olduğu okula bakılmaksızın istediği her yüksek öğretim kurumunu tercih edebiliyor; ağırlıklandırma yapılmaksızın yaptığı net doğru cevap sayısı giriş sınav puanına yansıtılıyor; böylece öğrenci tercihleri arasında puanına uygun yüksek öğretim programına yerleşebiliyordu.

Kamuoyunda, daha çok “İmam Hatip Liselerinin önünün kesilmesi” tartışmalarıyla yansıtılan “alan”, “ek puan” ve “katsayı” uygulamasının başlatılmasıyla, yüksek öğretime geçiş geniş yankılar uyandıran tartışmalara konu oldu. Uygulamanın gerekçesi, orta öğretimde belirli bir alanda eğitim alan öğrencilerin kendi alanları dışındaki bir yüksek öğretim kurumunu tercih etmelerinin yarattığı sakıncalara dayandırılmıştır. Yeni

uygulamayla, ister genel liselerde ister meslek liselerinde olsun, öğrenciler alan tercihi yapmak durumundadırlar. Meslek lisesi mezunlarının tercih edebilecekleri alanlar sınırlı tutulmuştur.

Bu uygulamaya göre, orta öğretim düzeyinde bir alanda eğitim alan öğrencinin o alandaki bir yüksek öğretim programını tercih etmesi halinde aldığı puan daha yüksek bir katsayı ile o alan dışındaki bir yüksek öğretim programını tercih etmesi halinde ise daha düşük bir katsayı ile çarpılmak suretiyle, orta öğretim ile yüksek öğretim arasında bir süreklilik sağlanması öngörülmüştür. Ayrıca, bu uygulamayla öğrencinin puanı hesaplanırken mezun olduğu okul dikkate alınarak “okul katkı puanı” ve “ortaöğretim başarı puanı” türünden puanlar ihdas edilmiştir.

Her ne kadar, bu uygulama, genel liselerde de alan uygulamasını içeriyorsa da; pratikte, daha ziyade meslek liseleri ile ilgili yoğun tartışmalara yol açmıştır. Siyasi tartışmaların odağında “İmam Hatip Liselerinin önünün kesilmesi” büyük gürültü koparmaya devam ederken, aslında, meslek liselerinden mezun olanların geniş ölçüde sadece iki yıllık meslek yüksek okullarına ya da kendi alanlarında yüksek öğretim veren öğretmenlik programlarına yerleştirilmeleri gibi bir sonuç doğurmaktadır. Uygulamanın meslek liseleri açısından doğurduğu kimi sakıncaları gidermek üzere başlatılan “iki yıllık meslek yüksek okullarına sınavsız geçiş” in ise, yüksek okullarda öğrenci kalitesinin düşmesi yönünde şikayetler doğurduğu görülmektedir.

Uygulama konusundaki tartışmaların genellikle politik bir nitelik taşıdığı görülmektedir. Bir yanda İmam Hatip Liseleri mezunlarının istedikleri her alanda yüksek öğretim almalarının devletin laik niteliğine zarar vereceği ve genel olarak maliyetli bir eğitim türü olan meslek eğitimi almış kişilerin alanlarıyla ilgisi olmayan yüksek öğretim programlarına devam etmeleri halinde kaynak israfına yol açtığı savunulurken; öbür yandan, meslek liseleri ile genel liseler arasında ayrımcılık yapıldığı, fırsat eşitliği ilkesinin zedelendiği ve hatta toplumun farklı kesimlerine farklı yüksek öğretim fırsatları tanınmak suretiyle ayrıcalıklı kesimlerin kayırıldığı yönünde görüşler ileri sürülmektedir.

BÖLÜM 3

3.1 YÖNTEM

3.1.1 Araştırma Modeli

Araştırma için Türkiye’de mesleki eğitimle ilgili kaynaklar taranmıştır. Milli Eğitim Bakanlığının çeşitli birimlerinin konuyla ilgili çalışmaları ve araştırmaları incelenmiştir. Konuyla ilgili sivil toplum kuruluşlarının çalışmaları değerlendirilmiştir. Bu bilgiler daha çok araştırmanın asıl veri kaynağı olan soru formlarının sağlıklı hazırlanmasını sağlamak üzere kullanılmıştır.

Araştırmanın gerçekleştirileceği erkek teknik ve kız teknik okullarının adetleri, öğrenci ve öğretmen sayıları, dağılımları incelenmiştir. Araştırmanın gerçekleştirileceği okullar İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Kartal İlçe Milli Eğitim Müdürlükleriyle işbirliği içinde belirlenmiştir. Uygulanan soru formu ile söz konusu okulların öğrenci ve öğretmenlerinin mesleki eğitimin problemlerine ilişkin görüşleri ve genel profilleri ortaya konmuştur.

3.1.2 Araştırma Evreni ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Erkek Teknik ve Kız Teknik okullarının son sınıf öğrencileri ile yönetici ve öğretmenleridir. Bu çerçevede Kartal ilçesinde toplam 6 okulda anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Ankete katılanların sayısı okullardaki mevcut öğretmen, yönetici ve öğrenci sayılarına bakılarak random örneklem yöntemiyle mevcutların % 10’na tekabül eden rakama ölçek uygulanmıştır. Erkek teknik okullarında 197, kız teknik okullarında 87 öğrenci ile görüşülmüştür. Ayrıca, erkek teknik okullarında 36 yönetici ve öğretmen, kız teknik okullarında 17 yönetici ve öğretmene anket uygulanmıştır.

Yönetici, öğretmen ve öğrenciler bakımından her okul grubu için yapılan planlama şu şekildedir:

Tablo 1 Uygulama yapılan bölge

İl	İlçe	Bağlı Olduğu Genel Müdürlük	Yönetici ve Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı
İstanbul	Kartal	KTÖGM	169	867
İstanbul	Kartal	ETÖGM	366	1973

Öğrencilere ve öğretmenlere anket uygulanan erkek teknik okulları ve anket adetleri şu şekildedir:

Tablo 2 Öğrencilere ve öğretmenlere anket uygulanan ETÖGM’ne bağlı kurumlar

Okul Adı	Anket Adedi
Şehit Öğretmen Hüseyin Ağırman Tek. Lis. ve EML	130
Yakacık Ana. Tek. Lis. Tek. Lis. ve E.M.L.	65
Samandıra Teknik Lise ve Endüstri Meslek Lisesi	38

Tablo 3 Öğrencilere ve öğretmenlere anket uygulanan KTÖGM’ne bağlı kurumlar

Okul Adı	Anket adedi
Disk Anadolu Tekstil Meslek ve Tekstil Mes. Lis.	35
Sabiha Gökçen And. Kız Mes. ve Kız Mes. Lisesi	47
Kartal IMKB Meslek Lisesi	22

3.1.3 Verilerin Toplanması

Veriler, AKART Danışmanlık Hizmetleri tarafından, Araştırma Koordinatörü Ömer KAYIR başkanlığında bir ekip tarafından yapılan Mesleki Eğitim Araştırmasında kullanılan ölçek ile toplanmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Meslek Liseleri öğrenci ve öğretmenleri üzerinde yapılan bu araştırma iki ana bölümden oluşmaktadır.

1-Meslek Lisesi son sınıf öğrencileri araştırması

2-Meslek Lisesi öğretmenleri araştırması

Meslek Lisesi son sınıf öğrencileri üzerindeki araştırma 2 ayrı alt grup üzerinde 2 ayrı araştırma şeklinde yürütülmüştür:

1-Erkek Teknik Liseleri Öğrencileri

2-Kız Teknik Liseleri Öğrencileri

Öğrenciler için FORM-1 Ölçeği, Yönetici ve öğretmenler için ise FORM-2 ölçeği uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan ölçek örnekleri Ekler Bölümünde; EK-A FORM-1 ve EK-B FORM-2 olarak sunulmuştur.

3.1.4 Güvenilirlik ve geçerlilik

Araştırmada kullanılan ölçeğin, daha önce uygulaması yapılmış olup kapsam geçerliliği tamdır.

Güvenirlilik analizi olarak da Cronbach Alfa testi yapılmış olup 0.80 değeri bulunmuştur. Buna göre maddeler birbirine benzer olup aynı yapıyı ölçmektedir.

3.1.5 Ölçeğin Uygulanması

Veri toplama aracının çalışma evreninde yer alan yönetici, öğretmen ve öğrencilere uygulanabilmesi için gerekli izin ve onay Yeditepe Üniversitesi'nin ilgili birimince alınmıştır.

Veri toplama araçlarının çalışma evrenine uygulanması, araştırmacının kendisi tarafından yapılmıştır. Veri toplama araçları 2005–2006 öğretim yılı içerisinde araştırma kapsamındaki kurumlara elden dağıtılıp toplanmıştır. Bu işlem sırasında, araştırmanın amacı, veri toplama araçlarının doldurulmasında dikkat edilecek konular ve geri toplama tarihi ile ilgili bilgiler araştırmacı tarafından sözlü olarak da verilerek ve uygulayıcılara yardımcı olunmuştur.

3.1.6 Verilerin İşlenmesi, Çözümü ve Yorumlanması

Anketlere verilen cevaplar kodlanarak, dört ayrı anket formuna göre (FORM 1 ve FORM 3) Excel programında bilgisayara girilmiştir. Araştırma kapsamına alınan sekiz farklı gruba uygulanan anketler sonucu elde edilen veriler, SPSS programında frekans ve yüzdeler şeklinde hesaplanarak tablo haline dönüştürülmüştür. Gruplar arasındaki ilişkileri göstermek için ortak tablolar hazırlanmıştır.

BÖLÜM 4

4.1 BULGULAR

4.1.1 Bulgular ve Yorumlanması

4.1.1.1 Öğrenci bulguları

Tablo 4 Okul türüne göre cinsiyet

Okul türü	Cinsiyet		Toplam
	Kız	Erkek	
Erkek Teknik	9,0%	91,0%	100,0%
Kız Teknik	89,0%	11,0%	100,0%
Toplam	49,0%	51,0%	100,0%

ETÖGM'ye bağlı okullarda erkek öğrencilerin fazla oluşunun yanı sıra KTÖGM'ye bağlı okullarda okumakta olan kız öğrencilerin sayısının fazla olduğu dikkat çekmektedir.

Tabloya bakıldığında her iki türdeki Meslek Liselerinde okuyan kız ve erkek öğrencilerin oranlarının birbirine yakın gözükmektedir.

Tablo 5 Öğrenci ailelerinin aylık geliri

Okul türü	Aylık gelir							Toplam
	Cevapsız	300 YTL' den az	300–600 YTL arası	600 – 1000 YTL arası	1–2 milyar arası	2–4 milyar arası	4 milyar ve üzeri	
Erkek Teknik	3,0%	16,5%	45,9%	26,5%	5,9%	1,2%	1,0%	100,0%
Kız Teknik	3,1%	18,3%	46,7%	24,5%	5,5%	1,5%	0,4%	100,0%
Toplam	3,7%	17,4%	46,3%	25,5%	5,7%	1,4%	0,0%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin çoğunluğunu yoksul ailelerin çocukları oluşturduğu görülmektedir.

Okul türüne göre ailelerin aylık gelir durumuna ilişkin oranların tüm meslek liselerinde yaklaşık aynı seviye ve aralıklarda yoğunlaştığı görülmektedir.

Aile gelirlerinin 600 milyon lira ve altında yoğunlaşması, tüm meslek liselerine daha ziyade gelir düzeyi düşük aile çocuklarının yöneldiğinin işareti olarak yorumlanabilir.

Tablo 6 Öğrencilerin baba mesleği

Okul türü	Baba meslek									Toplam
	Cevapsız	Memur	İşçi	Emekli	Esnaf	Serbest meslek	Çiftçi	İşsiz	Diğer	
Erkek Teknik	1,7%	8,8%	30,5%	18,0%	12,2%	7,2%	4,4%	3,9%	13,3%	100,0%
Kız Teknik	2,3%	9,7%	24,6%	19,5%	16,7%	9,3%	1,4%	6,4%	10,1%	100,0%
Toplam	2,0%	9,3%	27,6%	18,8%	14,5%	8,3%	2,9%	5,2%	11,7%	100,0%

Meslek liselerinde okuyan öğrencilerin babalarının ağırlıklı olarak işçi, emekli, memur ve esnaf olduğu görülmektedir.

İkinci dikkat çekici nokta, iki meslek lisesinde baba mesleği işçi olan öğrencilerin oran olarak ilk sıralarda yer almalarıdır.

Tablo 7 Öğrencilerin anne mesleği

Okul türü	Anne meslek									Toplam
	Cevapsız	Memur	İşçi	Emekli	Esnaf	Serbest meslek	Ev kadını	İşsiz	Diğer	
Erkek Teknik	0,5%	2,0%	5,8%	3,4%	0,8%	2,0%	80,6%	1,9%	3,0%	100,0%
Kız Teknik	0,6%	1,2%	6,1%	2,9%	1,4%	1,8%	82,4%	1,4%	2,2%	100,0%
Toplam	0,6%	1,6%	6,0%	3,2%	1,1%	1,9%	81,5%	1,7%	2,6%	100,0%

Tüm meslek lisesi öğrencilerinin büyük çoğunluğunun (% 81,5) annelerinin ev kadını olduğu görülmektedir.

Tablo 8 Öğrencilerin baba eğitim durumları

Okul türü	Baba eğitim durumu							Toplam
	Cevapsız	İlkokul	Ortaokul	Lise	Yüksekokul	Okuması yazması yok	Okur-yazar	
Erkek Teknik	0,9%	42,5%	25,4%	21,9%	6,6%	1,5%	1,2%	100,0%
Kız Teknik	0,6%	45,8%	21,1%	22,7%	8,3%	0,9%	0,6%	100,0%
Toplam	0,7%	44,2%	23,2%	22,3%	7,5%	1,2%	0,9%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin babaları arasında ilkokul mezunu olanların (% 44,2) en büyük grubu teşkil ettiği görülmektedir.

Tüm meslek lisesi öğrencilerinin babalarının büyük çoğunluğunun lise ve altında seviyede eğitilmiş oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 9 Öğrencilerin anne eğitim durumları

Okul türü	Anne eğitim durumu							Toplam
	Cevapsız	İlkokul	Ortaokul	Lise	Yüksekokul	Okuması yazması yok	Okur-yazar	
Erkek Teknik	0,6%	53,3%	18,8%	13,8%	2,6%	8,5%	2,4%	100,0%
Kız Teknik	1,2%	58,7%	15,0%	13,6%	2,8%	6,9%	1,8%	100,0%
Toplam	0,9%	56,0%	16,9%	13,7%	2,7%	7,7%	2,1%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin annelerinin büyük bir kısmının (% 56,0) ilkokul mezunu olduğu görülmektedir.

Meslek Lisesi öğrencilerinin annelerinin eğitim durumu, babalarının eğitim durumundan daha geride görülmektedir.

Babalarda % 20'ler düzeyinde olan lise ve ortaokul mezuniyeti, annelerde % 10'lar düzeyine gerilemekte, % 40'lar düzeyinde olan ilkokul mezuniyet oranı da % 50'ye çıkmakta, % 7'ler düzeyindeki yüksekokul mezunu oranı ise % 2,7'ye düşmektedir.

Tablo 10 Öğrencilerin babalarının evlenmeden önce yaşadıkları yer

Okul türü	Babanız evlenene kadar nerede yaşamıştır?					Toplam
	Cevapsız	Mezra-köy- kasaba	ilçe merkezi	il merkezi	Büyükşehir	
Erkek Teknik	0,8%	38,5%	15,3%	21,8%	23,6%	100,0%
Kız Teknik	1,6%	30,2%	18,3%	21,1%	28,8%	100,0%
Toplam	1,2%	34,4%	16,9%	21,4%	26,2%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin babaları arasında mezra-köy-kasaba kökenliler (%34,4) en büyük grubu teşkil etmektedir.

Öğrencilerin babalarının evlilik öncesinde yaşadıkları merkeze ilişkin tabloda, babası mezra-köy-kasaba kökenli öğrencilerin en büyük grubu oluşturdukları görülmektedir.

Tüm okul türlerine göre bakıldığında köy ve ilçe merkezlerine ilişkin rakamların yoğunluğu ayrıca dikkat çekmektedir. Büyükşehir de yaşama oranı % 16,9–26,2 aralığındadır.

Tablo 11 Öğrencilerin annelerinin evlenmeden önce yaşadıkları yer

Okul türü	Annemiz evlenene kadar nerede yaşamıştır?					Toplam
	Cevapsız	Mezra-köy- kasaba	ilçe merkezi	il merkezi	Büyükşehir	
Erkek Teknik	0,3%	45,1%	19,3%	17,8%	17,5%	100,0%
Kız Teknik	0,6%	40,5%	19,4%	16,8%	22,7%	100,0%
Toplam	0,5%	42,8%	19,4%	17,3%	20,1%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin anneleri arasında mezra-köy-kasaba kökenliler en büyük grubu (%42,8) oluşturmaktadır. Annelerin evlilik öncesi yaşadığı yere ilişkin oranlar, babalara ilişkin oranlarla nispi paralellik arz etmektedir.

Tüm okullar itibariyle anne kökeninde küçük yerleşim birimlerine doğru bir yoğunlaşma görülmektedir.

Tablo 12 Öğrencilerin aldığı burslar

Okul türü	Aileniz dışında herhangi bir yerden burs veya yardım alıyor musunuz?				Toplam
	Cevapsız	Evet, düzenli olarak alıyorum	Hayır	Bazen alıyorum	
Erkek Teknik	0,0%	4,3%	91,5%	4,2%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	2,0%	93,3%	4,7%	100,0%
Toplam	0,0%	3,2%	92,4%	4,5%	100,0%

Meslek liseleri öğrencilerinin büyük çoğunluğunun aileleri dışında herhangi bir yerden, kayda değer oranda burs veya yardım almadıkları görülmektedir.

Tablo 13 Öğrenci ailelerinde aynı meslek dalında çalışanlar

Okul türü	Seçtiğiniz meslek dalında ailenizden çalışan kimse var mı?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	0,0%	13,5%	86,5%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	11,4%	88,6%	100,0%
Toplam	0,0%	12,5%	87,6%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin çok az bir kısmı ailesinden birinin yürüttüğü mesleği seçmiştir.

Tablo 14 Öğrencilerin internet kullanma olanakları

Okul türü	İnternet kullanıyor musunuz?				Toplam
	Cevapsız	Hiç kullanmadım	Arada sırada internet kafelerde kullanıyorum	Evde sürekli kullanıyorum	
Erkek Teknik	0,4%	19,3%	65,2%	15,1%	100,0%
Kız Teknik	0,4%	49,7%	40,3%	9,5%	100,0%
Toplam	0,4%	34,5%	52,8%	12,3%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri arasında düzenli/sürekli internet kullanma oranı çok düşüktür. Bunun bir nedeni okullarda henüz bilgisayar ve internet imkanının yetersizliği ise diğer bir nedeninin de öğrencilerin evlerinde bilgisayara sahip olmamaları olduğu düşünülebilir. Meslek Lisesi öğrencilerinin ailelerinin çoğunluğunun 300–600 YTL aylık gelire sahip oldukları göz önünde bulundurulursa bu aileler için bilgisayarın pahalı/lüks araç sınıfına girmesi tabiidir.

İnternet kullanımına ilişkin cevaplardan, hiç internet kullanmamış olan öğrencilerin daha çok kız teknik okullarında (% 49,7) olduğu görülmektedir.

Erkek teknik öğrencilerinin internet kullanımı nispi olarak daha fazladır. Bunun bir sebebi de endüstri meslek liselerinde bilgisayar bölümlerinin bulunması ve diğer bölümlerinde müfredatlarında temel bilgisayar dersinin olması internet kullanım oranının fazla çıkmasına etkindir.

Tablo 15 Öğrencilerin e-mail kullanımı

Okul türü	Haberleşmede e-mail kullanıyor musunuz?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	0,0%	35,4%	64,6%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	20,4%	79,6%	100,0%
Toplam	0,0%	27,9%	72,1%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri arasında haberleşmede e-mail kullananların oranı oldukça düşüktür.

Haberleşmede e-mail kullanımına ilişkin veriler, internet kullanımı ile paralellik göstermektedir. Bununla birlikte genel olarak e-mail'i öğrencilerin üçte birinden daha azı kullanmaktadır.

Tablo 16 Öğrencilerin kitap okuma alışkanlıkları

Okul türü	Son üç ay içinde hiç kitap okudunuz mu?			Toplam
	Hiç okumadım	1-4 tane okudum	5 taneden fazla okudum	
Erkek Teknik	40,3%	53,7%	6,0%	100,0%
Kız Teknik	24,1%	66,7%	9,2%	100,0%
Toplam	32,2%	60,2%	7,6%	100,0%

Meslek lisesi öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığının fevkalade düşük olması dikkat çekmektedir.

Tablo 17 Öğrencilerin tiyatro - sinema alışkanlıkları

Okul türü	En son ne zaman tiyatroya veya sinemaya gittiniz?				Toplam
	Geçen hafta	Geçen ay	Geçen yıl	Hiç gitmedim	
Erkek Teknik	12,8%	33,5%	53,6%	0,1%	100,0%
Kız Teknik	10,4%	39,2%	50,4%	0,0%	100,0%
Toplam	11,6%	36,4%	52,0%	0,1%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri arasında sinema ve tiyatroya gitme oranı son derece düşüktür.

Genel olarak meslek liseleri öğrencilerinin % 50'ler düzeyinde sinemaya/tiyatroya en son bir yıl önce gitmiş olmaları dikkat çekicidir.

Tablo 18 Öğrencilerin tatil alışkanlıkları

Okul türü	Geçen yaz tatile gittiniz mi?			Toplam
	Evet, bir tatil beldesine gittik	Memleketime / akrabalarımın yanına gittim	Hayır, tatile gitmedim	
Erkek Teknik	26,8%	27,7%	45,5%	100,0%
Kız Teknik	28,0%	34,5%	37,5%	100,0%
Toplam	27,4%	31,1%	41,5%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin tatil yapma imkanından mahrum oldukları görülmektedir.

Genel olarak tatil beldesine giden öğrencilerin % 27,4, hiç gitmeyenlerin % 41,5, memleketine/akrabalarının yanına gidenlerin % 31,1 seviyesinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 19 Öğrencilerin boş zamanlarında gelir getiren bir işte çalışmaları

Okul türü	Boş zamanlarınızda gelir getirici bir işte çalışıyor musunuz?				Toplam
	Cevapsız	Evet, düzenli olarak bir işte çalışıyorum	Zaman zaman çalışıyorum	Hayır, çalışmıyorum	
Erkek Teknik	0,3%	16,1%	25,0%	58,6%	100,0%
Kız Teknik	0,5%	3,0%	7,7%	88,8%	100,0%
Toplam	0,4%	9,6%	16,4%	73,7%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri ailelerinin maddi durumlarının iyi olmamasına rağmen gelir getirici bir işte çalışma oranının düşük olduğu görülmektedir.

Erkek Teknik öğrencilerinin önemli bölümünün düzenli olarak ve zaman zaman gelir getirici bir işte çalışmaları görülmektedir. Gelir getirici işte çalışma oranı en düşük olanlar Kız Teknik Lisesi öğrencileridir.

Tablo 20 Öğrencilerin gazete okuma alışkanlıkları

Okul türü	Günlük gazete okuyor musunuz?				Toplam
	Birkaç tanesini düzenli takip ediyorum	Her gün bir gazete okurum	Ara sıra elime geçerse okurum	Okumuyorum	
Erkek Teknik	9,7%	24,5%	54,2%	11,6%	100,0%
Kız Teknik	5,9%	17,8%	64,0%	12,3%	100,0%
Toplam	7,8%	21,2%	59,1%	12,0%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin gazete okuma alışkanlıkları zayıf olduğu anlaşılmaktadır.

Günlük gazete okumaya ilişkin tablodan, gazete okuma alışkanlığı en düşük grubun Kız Teknik Lisesi öğrencileri olduğu anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin büyük bölümünün düzenli olmaktan ziyade ara sıra gazete okudukları görülmektedir.

Tablo 21 Öğrencilerin dergi okuma alışkanlıkları

Okul türü	Abone olduğunuz veya düzenli takip ettiğiniz bir dergi var mı?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	0,0%	18,1%	81,9%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	20,8%	79,2%	100,0%
Toplam	0,0%	19,5%	80,5%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri arasında dergi okuma/takip etme oranının düşük olduğu görülmektedir.

Genel olarak öğrencilerin büyük bölümünün (% 80,5) düzenli olarak dergi takip etmedikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 22 Öğrencilerin meslek alanlarındaki gelişmeleri takibi

Okul türü	Mesleki alandaki yayınları ve gelişmeleri takip edebiliyor musunuz?			Toplam
	Evet	Hayır	Kısmen	
Erkek Teknik	20,1%	23,3%	56,6%	100,0%
Kız Teknik	21,7%	21,7%	56,6%	100,0%
Toplam	20,9%	22,5%	56,6%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin kendi alanlarındaki yayınları ve gelişmeleri yeterince takip edemedikleri görülmektedir.

Öğrencilerin yaklaşık dörtte birinin mesleki yayınları ve gelişmeleri hiç takip etmedikleri, yarısından biraz fazlasının da ancak kısmen takip edebildikleri görülmektedir.

Tablo 23 Öğrencilerin ilköğretim diploma notu

Okul türü	İlköğretim mezuniyet (diploma) notunuz kaçtır?					Toplam
	Cevapsız	5.0	4 ile 5 arası	3 ile 4 arası	3 ten aşağı	
Erkek Teknik	0,0%	0,9%	29,8%	53,6%	15,7%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	1,1%	26,2%	61,1%	11,6%	100,0%
Toplam	0,0%	1,0%	28,0%	57,4%	13,7%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin büyük çoğunluğu ilköğretimden düşük derece ile mezun olmuşlardır. Genel olarak meslek okullarına giden yarısından fazlasının 3 ile 4 arası, yaklaşık üçte birinin 4 ve üzeri, yaklaşık onda birinin de 3'ten aşağı ilköğretim diploma notuna sahip oldukları görülmektedir.

Bu sonuç, meslek liselerine giden öğrencilerin orta düzeyde bir ilköğretim başarısına sahip oldukları şeklinde değerlendirilebilir.

Tablo 24 Öğrencilerin kardeş sayıları

Okul türü	Kaç kardeşiniz?					Toplam
	Bir	İki	Üç	Dört	Dörtten fazla	
Erkek Teknik	6,8%	37,5%	30,3%	13,2%	12,2%	100,0%
Kız Teknik	5,0%	29,6%	33,7%	20,8%	10,9%	100,0%
Toplam	5,9%	33,6%	32,0%	17,0%	11,6%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri arasında çok çocuklu ailelere mensup olanlar çoğunluktadır.

Genel olarak meslek liselerine giden öğrencilerin yarısından fazlasının üç ve üzeri çocuklu ailelere mensup oldukları görülmektedir.

Tablo 25 Öğrencilerin meslek liselerini tercih etmelerindeki amacı

Okul türü	Bu okulu hangi amaçla tercih ettiniz?				Toplam
	Cevapsız	Bir meslek sahibi olmak için	Üniversitede ek puan kazanmak için	Daha kolay iş bulmak için	
Erkek Teknik	0,9%	66,2%	16,2%	16,7%	100,0%
Kız Teknik	2,3%	73,3%	13,1%	11,3%	100,0%
Toplam	1,6%	69,8%	14,7%	14,0%	100,0%

Halen öğrenim görülen okulun hangi amaçla tercih edildiğine dair cevaplar, bir meslek sahibi olma amacının ağırlık taşıdığını göstermektedir.

Tablo 26 Meslek liselerine kayıt yaptırmada etkisi olanlar

Okul türü	Bu okula kayıt yaptırmanızda hangisi etkili oldu?				Toplam
	Cevapsız	Tamamen kendi kararımı	Ailemin teşvikiyle kendim istedim	Tamamen ailemin kararıydı	
Erkek Teknik	0,6%	37,1%	30,8%	31,5%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	50,5%	34,1%	15,4%	100,0%
Toplam	0,3%	43,8%	32,5%	23,5%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlasının bu okulları ailelerinin teşviki ya da baskısıyla seçtikleri görülmektedir.

Genel olarak öğrencilerin ancak yarıya yakını meslek okullarına tamamen kendi kararlarıyla kayıt yaptırdıklarını ifade etmektedirler.

Tablo 27 İlköğretimde yapılan mesleki rehberlik

Okul türü	Mezun olduğunuz ilköğretim okulunda mesleki rehberlik ve yönlendirme konularında bilgi aldınız mı?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	0,5%	28,9%	70,6%	100,0%
Kız Teknik	1,2%	31,8%	67,0%	100,0%
Toplam	0,9%	30,4%	68,8%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin üçte ikisinin ilköğretim okulunda hiçbir mesleki yönlendirme ve rehberlik eğitimi almadığı görülmektedir.

Mezun olunan ilköğretim okulunda mesleki rehberlik ve yönlendirme yapıp yapılmadığına ilişkin tablo, öğrencilerin ilköğretim seviyesinde bu konuda yeterince aydınlatılmadıklarını göstermektedir.

Tablo 28 Meslek liselerinin yeniden tercih edilmesi

Okul türü	Liseye yeniden başlama imkanınız olsaydı, yine bu okulu tercih eder miydiniz?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	0,9%	41,7%	57,4%	100,0%
Kız Teknik	1,1%	41,2%	57,7%	100,0%
Toplam	1,0%	41,5%	57,6%	100,0%

ETÖGM ve KTÖGM'ye bağlı okullarda okumakta olan öğrencilerin yaklaşık %60'ı okudukları okul ve seçtikleri meslek dalı nedeniyle pişmanlık duymaktadır.

Mesleki yönlendirmeye tabi tutulmayan, okula gitmeden önce o okul ve meslek dalı hakkında yeterli şekilde bilgilendirilmeyen, üniversiteye devam imkanı olmayan, Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu şartlarda okul sonrasında iş bulma imkanı gittikçe zayıflayan, ailelerinin seçimi nedeniyle bu okullara giden öğrencilerden başka bir şey beklemek mümkün değildir.

Araştırmada ortaya çıkan en dikkat çekici sonuçlardan birisi bu tablodur.

Tablo 29 Mesleki eğitimin öğrencileri mesleğe / üniversiteye hazırlama yeterliği

Okul türü	Okulunuzdaki eğitimin mesleğe/üniversiteye hazırlama dengesini nasıl buluyorsunuz?					Toplam
	Cevapsız	Hem mesleğe hem üniversiteye hazırlama bakımından yeterli	Mesleki eğitim lehine ağırlık var	Üniversiteye hazırlık lehine ağırlık var	Her iki bakımdan da yetersiz	
Erkek Teknik	0,4%	15,2%	44,3%	2,9%	37,2%	100,0%
Kız Teknik	1,2%	7,1%	47,1%	4,1%	40,5%	100,0%
Toplam	0,8%	11,2%	45,7%	3,5%	38,9%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri arasında büyük bir grubun (%38,9) okudukları okulları hem mesleğe hem de üniversiteye hazırlama bakımından yetersiz bulmaları dikkat çekicidir.

Öğrencilerini mesleğe ve de üniversiteye hazırlayamayan bir meslek eğitiminden ülke ve gelecek için bir şey beklemek mümkün değildir. Meslek lisesi öğrencilerinin önemli bir bölümü eğitimlerinde mesleki eğitim lehine ağırlık olduğunu düşünürken, bir diğer önemli bölümünün aldıkları eğitimi hem mesleğe hem de üniversiteye hazırlık bakımından yetersiz gördükleri sonucu çıkmaktadır.

Tablo 30 Yüksek öğretime devam etme isteği

Okul türü	Yükseköğrenime devam etmeyi düşünüyor musunuz?						Toplam
	Cevapsız	Kendi meslek alanıyla ilgili bir fakülte okumayı istiyorum	Meslek alanım dışında bir fakülte okumak istiyorum	2 yıllık meslek yüksek okulunu tercih edeceğim	Açık Öğretim Fakültesine kayıt yaptırmak istiyorum	Çalışacağım için üniversiteye devam edemeyeceğim	
Erkek Teknik	0,8%	23,2%	16,7%	48,1%	1,9%	9,3%	100,0%
Kız Teknik	1,8%	15,2%	15,6%	59,7%	2,1%	5,6%	100,0%
Toplam	1,3%	19,2%	16,2%	53,9%	2,0%	7,5%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri kendi alanlarında meslek yüksek okullarında öğrenim görme konusunda istekli görünmektedirler.

Meslek lisesi öğrencilerinin meslek yüksek okullarına kendi bölümlerini tercih etmeleri durumunda sınavsız alınması meslek yüksek okulunu tercih etme oranının artmasında önemli rol oynamıştır.

Tablo 31 Yüksek öğretime girişte meslek lisesi öğrencilerinin durumu

Okul türü	Size göre üniversiteye girişte meslek lisesi öğrencilerine haksızlık yapıyor mu?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	0,6%	91,7%	7,7%	100,0%
Kız Teknik	1,0%	81,5%	17,5%	100,0%
Toplam	0,8%	86,6%	12,6%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin büyük çoğunluğu (% 86,6) üniversiteye girişte kendilerine büyük haksızlık yapıldığına inanmaktadır.

Üniversiteye girişte meslek lisesi öğrencilerine haksızlık yapıldığı kanaati, tüm öğrencilerde çoğunluğa ait bir görüş olarak tecelli etmektedir.

Tablo 32 Üniversite sınavlarını kazanma şansı

Okul türü	Üniversiteye girme bakımından normal liselere giden öğrenciler mi, yoksa meslek lisesi öğrencileri mi daha şanslı?				Toplam
	Cevapsız	Normal liseye giden öğrenciler daha şanslı	Meslek lisesi öğrencileri daha şanslı	Fark yok	
Erkek Teknik	0,0%	91,7%	8,3%	0,0%	100,0%
Kız Teknik	6,0%	77,0%	17,0%	6,0%	100,0%
Toplam	3,0%	84,4%	12,7%	3,0%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri üniversiteye girişte normal liseye giden öğrencileri kendilerine göre daha şanslı görmektedir.

Öğrenciler, % 80'in üzerinde oranlarla üniversiteye girişte normal lise öğrencilerinin meslek lisesi öğrencilerine nazaran daha şanslı olduğu görüşünü desteklemektedirler.

Tablo 33 Üniversiteye girişte meslek lisesi öğrencilerine uygulanan ek puan

Okul türü	Üniversiteye girişte meslek lisesi mezunlarına ek puan uygulamasının mesleki ve teknik eğitim fakülteleri ve meslek yüksek okullarının ilgili bölümleriyle sınırlanması doğru mu?				Toplam
	Cevapsız	Doğru bir uygulama	Ek puan uygulaması tümüyle kaldırılmalıdır	Bölüme bakılmaksızın kendi alanımızla ilgili tüm fakülte ve yüksek okullar için ek puan uygulanmalıdır	
Erkek Teknik	1,6%	31,8%	9,7%	56,9%	100,0%
Kız Teknik	3,0%	35,4%	10,3%	51,3%	100,0%
Toplam	2,3%	33,6%	10,0%	54,1%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri üniversiteye girişte kendi alanlarının ancak çok sınırlı bir kısmında ek puan uygulamasına gidilmesini doğru bulmamaktadır.

Meslek Liselerinin bilgisayarla ilgili bir bölümünden mezun olan bir öğrencinin “Bilgisayar Öğretmenliği”ni tercih etmesi halinde ek puan uygulamasından yararlanması, “Bilgisayar Mühendisliği”ni tercih etmesi durumunda, düşük katsayı uygulamasına tabi tutulması gibi uygulamalar öğrenciler tarafından eleştirilmektedir.

Meslek liseleri öğrencilerinin büyük çoğunluğu, mevcut ek puan uygulamasının bölüm sınırlaması kaldırılarak kendi mesleki alanlarıyla ilgili tüm fakülte ve yüksek okulları kapsayacak şekilde tadil edilmesini talep etmektedirler.

Tablo 34 Üniversiteye girişte uygulanan ek puanın mesleki alanla sınırlandırılması

Okul türü	Üniversiteye girişte mezun olduğunuz alan dışındaki tercihlerinizin, puanların düşük katsayıyla çarpılması suretiyle kısıtlanmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?			Toplam
	Cevapsız	Doğru bir uygulama	Bu uygulama büyük bir haksızlıktır	
Erkek Teknik	1,0%	10,7%	88,3%	100,0%
Kız Teknik	1,0%	11,1%	87,9%	100,0%
Toplam	1,0%	10,9%	88,1%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri çok büyük oranlara varan bir çoğunlukla alan dışı tercihlerde düşük katsayı uygulamasını kendilerine karşı yapılan büyük bir haksızlık olarak görmektedirler.

Tüm meslek lisesi öğrencileri, alan dışındaki tercihlerin puanların düşük katsayıyla çarpılarak hesaplanması uygulamasını büyük çoğunlukla (% 88,1) ‘haksız’ bulmaktadır.

Tablo 35 Meslek liselerinde verilen eğitimin üniversiteye hazırlama yeterliği

Okul türü	Okulda aldığınız eğitimi sizi üniversiteye hazırlamada ne derece yeterli buluyorsunuz?				Toplam
	Cevapsız	Oldukça yeterli	Kısmen yeterli	Yetersiz	
Erkek Teknik	0,6%	4,6%	22,2%	72,6%	100,0%
Kız Teknik	1,0%	2,2%	23,1%	73,7%	100,0%
Toplam	0,8%	3,4%	22,7%	73,2%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri büyük bir çoğunlukla üniversiteye hazırlanmada okulda aldıkları eğitimin yetersiz olduğuna inanmaktadır.

Tablo 36 Açık öğretim dışında öğrencilerin dört yıllık fakülte kazanmaları

Okul türü	Okulda aldığınız eğitimle, açık öğretim dışında, 4 yıllık bir fakülte kazanabileceğinize inanıyor musunuz?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	0,8%	18,7%	80,5%	100,0%
Kız Teknik	0,7%	14,3%	85,0%	100,0%
Toplam	0,8%	16,5%	82,8%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin çok büyük bir kısmı (% 82,8) üniversiteye giriş sınavında Açık Öğretim dışında 4 yıllık bir fakülteyi kazanabileceklerine inanmamaktadır.

Tablo 37 Öğrencilerin dershaneye gitme durumu

Okul türü	Dershaneye gidiyor musunuz?				Toplam
	Cevapsız	Evet	İstiyorum ama gidemiyorum	Hayır	
Erkek Teknik	0,5%	11,5%	23,2%	64,8%	100,0%
Kız Teknik	0,6%	17,6%	26,2%	55,6%	100,0%
Toplam	0,6%	14,6%	24,7%	60,2%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri arasında üniversiteye hazırlanma için dershaneye gitme oranı düşüktür.

Dershaneye gitmek istediği halde gidemeyen öğrenci sayısının yaklaşık dörtte bir oranında olması dikkat çekicidir.

Tablo 38 Devletin meslek liselerine olan ilgisi

Okul türü	Meslek liseleri hakkında aşağıdaki hükümlerden hangisine katılıyorsunuz?			Toplam
	Cevapsız	Devlet meslek liselerine yeterli ilgiyi gösteriyor	Meslek liseleri ihmal ediliyor	
Erkek Teknik	1,0%	43,6%	55,4%	100,0%
Kız Teknik	2,0%	22,5%	75,5%	100,0%
Toplam	1,5%	33,1%	65,5%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlası (% 65,5) devletin meslek liselerini ihmal ettiği kanaatindedir.

Üniversite sınavında kendilerine haksızlık edildiği kanaatini yaygın olarak paylaşan öğrencilerin ayrıca ihmal edildiklerini düşünüyor olmaları, bu liselerdeki öğrenci psikolojisine ilişkin olumsuz bir tablo olarak ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 39 Meslek liselerinin mesleki donanımları

Okul türü	Okuduğunuz okulda mesleğinizle ilgili laboratuvar, atölye, işlik, araç, gereç vb. imkanlar yeterli mi?				Toplam
	Cevapsız	Yeterli	Yetersiz	Çok yetersiz	
Erkek Teknik	0,3%	66,3%	30,4%	3,0%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	52,7%	28,7%	18,6%	100,0%
Toplam	0,2%	59,5%	29,6%	10,8%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri okullarındaki meslekleriyle ilgili araç-gereç-malzeme, atölye, laboratuvar gibi imkanların yeterli olduğuna inanmaktadır.

Tablo 40 Boş geçen ya da öğretmeni olmayan dersler

Okul türü	Boş geçen/öğretmeni olmayan dersiniz var mı?				Toplam
	Cevapsız	Hayır	En fazla 2 ders	3 ve daha fazla ders	
Erkek Teknik	0,6%	72,1%	20,4%	6,9%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	84,4%	11,5%	4,1%	100,0%
Toplam	0,3%	78,3%	16,0%	5,5%	100,0%

Meslek Liselerinde ciddi bir oranda öğretmen açığı olmadığı görülmektedir.

Boş geçen/öğretmeni olmayan ders sayısının Erkek Teknik Liselerinde nispeten fazla olması dikkat çekicidir.

Tablo 41 Mezuniyetten sonra iş bulma olanakları

Okul türü	Liseyi bitirince iş bulabileceğiniz konusunda ümitli misiniz?				Toplam
	Cevapsız	Alanımda iş bulabileceğim konusunda ümitliyim	Alanımda olmasa bile iş bulabileceğime inanıyorum	Ne alanımda, ne de diğer bir alanda iş bulabileceğimi sanmıyorum	
Erkek Teknik	0,3%	55,7%	38,3%	5,7%	100,0%
Kız Teknik	0,7%	70,1%	25,7%	3,5%	100,0%
Toplam	0,5%	62,9%	32,0%	4,6%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin yarısından fazlası eğitim gördükleri alanda iş bulabileceklerine inanmaktadır.

Kız Teknik Lisesi öğrencileri, kendi alanlarında iş bulma konusunda en ümitli kesimi oluşturuyor.

Genel olarak öğrencilerin yarısından fazlası kendi alanlarında, üçte biri de kendi alanında olmasa bile iş bulma konusunda ümitlidir.

Tablo 42 Öğrencilerin meslekleri ile ilgili iş deneyimleri

Okul türü	Şimdiye kadar mesleğinizle ilgili (staj dışında) herhangi bir işte çalıştınız mı?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	0,0%	48,8%	51,2%	100,0%
Kız Teknik	0,6%	22,5%	76,9%	100,0%
Toplam	0,3%	35,7%	64,1%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri arasında seçtikleri meslek dalında şu ana kadar herhangi bir işte çalışma oranı düşüktür.

Erkek Teknik Lise öğrencileri staj dışında bir işte Kız Teknik Lisesi öğrencilerine göre daha yüksek oranda çalıştıklarını ifade ederlerken, kız teknik öğrencilerinde bu oran oldukça düşük seviyededir.

Genel olarak öğrencilerin büyük çoğunluğu (% 64,1) herhangi bir işte çalışmadığını beyan etmektedirler.

Tablo 43 Meslek lisesi öğrencilerinin iş bulmalarındaki şansları

Okul türü	İş bulma bakımından normal liselere giden öğrenciler mi yoksa siz mi daha şanslısınız?				Toplam
	Cevapsız	Normal liselere giden öğrenciler daha şanslı	Farkımız yok	Biz daha şanslıyız	
Erkek Teknik	0,7%	4,7%	18,5%	76,1%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	10,8%	23,5%	65,7%	100,0%
Toplam	0,4%	7,8%	21,0%	70,9%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri normal liselere giden öğrencilere göre kendilerini iş bulma bakımından daha şanslı görmektedir.

Bu sonuçlar, meslek lisesi öğrencilerin iş bulma konusunda şanslarını yüksek gördükleri şeklinde değil, normal liselere giden öğrencilere nazaran yüksek gördükleri şeklinde yorumlanmalıdır.

Tablo 44 Meslek dersi öğretmenlerinin mesleki yeterliği

Okul türü	Size göre meslek dersi öğretmenlerinizin mesleki bilgi ve becerileri yeterli mi?				Toplam
	Cevapsız	Yeterli	Kısmen yeterli	Yetersiz	
Erkek Teknik	0,8%	77,4%	18,4%	3,4%	100,0%
Kız Teknik	0,6%	66,7%	22,1%	10,6%	100,0%
Toplam	0,7%	72,1%	20,3%	7,0%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin dörtte üçe varan kısmının, meslek dersi öğretmenlerinin mesleki bilgi ve becerilerini yeterli bulurken, dörtte birlik kısmının kısmen yeterli ya da yetersiz olarak görmeleri dikkat çekicidir.

Meslek dersi öğretmenlerinin mesleki bilgi ve becerilerinin yeterli olduğu görüşü öğrencilerin yarısından fazlası tarafından paylaşılmaktadır.

Tablo 45 Meslek okullarında verilen mesleki bilgi ve becerinin gelecekte kullanılması

Okul türü	Okulda verilen mesleki bilgi ve becerinin gelecekte işinize yarayacağını düşünüyor musunuz?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	0,6%	68,3%	31,1%	100,0%
Kız Teknik	0,8%	80,3%	18,9%	100,0%
Toplam	0,7%	74,3%	25,0%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri okulda verilen mesleki bilgi ve kendilerine kazandırılan becerinin gelecekte işlerine yarayacağını düşünmektedir.

Genel olarak öğrencilerin yaklaşık dörtte üçü bu bilgilerin gelecekte işlerine yarayacağı görüşündedir.

Tablo 46 Mesleki eğitim faaliyetlerine katılım düzeyi

Okul türü	Mesleğinizle ilgili, dersler dışında, herhangi bir kurs, seminer, konferans vb. faaliyete katıldınız mı?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	0,5%	16,8%	82,7%	100,0%
Kız Teknik	0,7%	23,5%	75,8%	100,0%
Toplam	0,6%	20,2%	79,3%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin dörtte üçünden daha fazlası dersler dışında mesleğiyle ilgili kurs, seminer, konferans gibi bir faaliyete katılmamıştır.

Tablo 47 Okuldaki eğitimin mesleğe hazırlama yeterliği

Okul türü	Okuldaki eğitim mesleğe hazırlama bakımından yeterli mi?				Toplam
	Cevapsız	Evet	Kısmen yeterli	Hayır	
Erkek Teknik	0,0%	45,5%	50,3%	4,2%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	33,0%	53,7%	13,3%	100,0%
Toplam	0,0%	39,3%	52,0%	8,8%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin büyük çoğunluğunun okulda gördükleri eğitim ve öğretimi mesleğe hazırlama bakımından kısmen yeterli ya da yetersiz bulmaları dikkat çekicidir.

Tablo 48 Okuldaki uygulamaların sanayideki uygulamalarla paralelliği

Okul türü	Okulda size verilen bilgi ve eğitimle, beceri eğitimi gördüğünüz işyerlerindeki uygulamalar birbirleriyle uyumlu mu?				Toplam
	Cevapsız	Evet	Kısmen uyumlu	Hayır	
Erkek Teknik	2,6%	20,6%	48,3%	28,5%	100,0%
Kız Teknik	3,9%	19,9%	45,3%	30,9%	100,0%
Toplam	3,3%	18,1%	45,3%	33,3%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin önemli bir kısmı okul ve işyerindeki uygulama ve bilgilerin birbirini pek tutmadığı ve birbiriyle uyumlu olmadığı kanaatini taşımaktadır.

Tablo 49 Meslek lisesi öğrencilerin sorunu

Okul türü	Size göre meslek lisesi öğrencilerinin en büyük sorunu nedir?				Toplam
	Cevapsız	Üniversiteye girişte ayrıma tabi tutulmaları	Okullardaki eğitim kalitesinin yetersizliği	Mezuniyet sonrası iş bulamama kaygısı	
Erkek Teknik	1,4%	60,9%	25,0%	12,7%	100,0%
Kız Teknik	1,0%	48,4%	39,4%	11,2%	100,0%
Toplam	1,2%	54,7%	32,2%	12,0%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri kendileri için en büyük sorun olarak üniversiteye girişte ayrıma tabi tutulmalarını görmektedir.

Tablo 50 İşletmelerde verilen beceri eğitiminin yeterliği

Okul türü	Staj/beceri eğitimi uygulaması meslekte beceri ve tecrübe kazanmak için yeterli midir?					Toplam
	Cevapsız	Evet	Kısmen yeterli	Kağıt üzerinde staj görenler çoğunlukta	Yetersiz	
Erkek Teknik	2,3%	36,3%	39,7%	1,0%	20,7%	100,0%
Kız Teknik	1,9%	32,6%	41,5%	2,4%	21,6%	100,0%
Toplam	2,1%	34,5%	40,6%	1,7%	21,2%	100,0%

Meslek lisesi öğrencileri staj/beceri uygulamasını, meslekte beceri ve tecrübe kazanmak bakımından yeterli görmemektedir.

Beceri eğitimi uygulamasının mesleki beceri ve tecrübe kazanılmasında yeterli olduğu görüşü, mutlak olarak öğrencilerin ancak üçte biri tarafından desteklenmektedir. Cevapların kısmen yeterli cevabında yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 51 Okula ve işletmeye olan uyum düzeyi

Okul türü	2 gün okul, 3 gün işyeri uygulamasında uyum sorunu yaşıyor musunuz?					Toplam
	Cevapsız	Hayır	Okulda uyum sorunu yaşıyorum	İşyerinde uyum sorunu yaşıyorum	Her ikisinde de uyum sorunu yaşıyorum	
Erkek Teknik	0,6%	49,0%	30,0%	5,6%	14,8%	100,0%
Kız Teknik	0,6%	49,0%	22,3%	8,9%	19,2%	100,0%
Toplam	0,6%	49,0%	26,2%	7,3%	17,0%	100,0%

Okul-işyeri uygulamasında % 50,5 oranında çeşitli şekillerde öğrencinin uyum sorunu yaşadığını belirtmiş olması, yürütülen uygulamanın öğrenciler tarafından başarısının istenen seviyede olmadığını göstermektedir.

Tablo 52 Beceri eğitimi yapılacak işletmenin tespiti

Okul türü	Staj/beceri eğitimi yeri bulmakta zorlandınız mı?				Toplam
	Cevapsız	Evet	Kısmen zorlandım	Hayır	
Erkek Teknik	0,0%	5,2%	16,3%	78,5%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	22,8%	23,4%	53,8%	100,0%
Toplam	0,0%	14,0%	19,9%	66,2%	100,0%

Staj/beceri eğitimi yeri bulmakta en çok Kız Teknik Lisesi öğrencilerinin zorlandığı görülmektedir.

Bununla birlikte, öğrencilerin % 66,2'si staj/beceri eğitimi yeri bulma konusunda herhangi bir zorluk yaşamadıklarını ifade etmektedirler.

Tablo 53 İşçi sağlığı ve iş güvenliği eğitim düzeyi

Okul türü	İşçi sağlığı ve iş güvenliği alanında gördüğünüz eğitim yeterli mi?				Toplam
	Cevapsız	Evet	Kısmen	Hayır	
Erkek Teknik	4,5%	12,8%	48,1%	34,7%	100,0%
Kız Teknik	5,7%	6,2%	34,8%	53,3%	100,0%
Toplam	5,1%	9,5%	41,5%	44,0%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri işçi sağlığı ve iş güvenliği alanında yeterli eğitim görmediklerini düşünmektedirler.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği alanında yeterli eğitim görmediği kanaatinde olan öğrenci oranının % 85,5 seviyesinde olması, Türk iş hayatı açısından çok önemli kayıplara sebep olan bu soruna eğitim kurumlarında gerekli düzeyde önem verilmediğinin işareti olarak değerlendirilebilir.

Tablo 54 Mesleki teknolojilerin ve yeniliklerin takip düzeyi

Okul türü	Okuldaki eğitiminiz mesleki ve teknolojik yenilikleri takip etmenizi sağlayabiliyor mu?				Toplam
	Cevapsız	Evet	Kısmen sağlayabiliyor	Hayır, sağlayamıyor	
Erkek Teknik	1,5%	25,5%	48,8%	24,2%	100,0%
Kız Teknik	1,9%	15,5%	57,5%	25,1%	100,0%
Toplam	1,7%	20,5%	53,2%	24,7%	100,0%

Okulda verilen eğitimin mesleki-teknik yenilikleri takip etmelerine olanak sağlamadığı görüşü öğrencilerin beşte biri tarafından paylaşılırken, bu soruya verilen olumlu cevap oranının %73,7 oranındadır.

Tablo 55 Meslek eğitimindeki alanlarda uzmanlaşmaya yönlendirme düzeyi

Okul türü	Eğitiminizi gördüğünüz bölümün bir alt alanında uzmanlaşmaya yönlendiriliyor musunuz?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	0,5%	35,7%	63,8%	100,0%
Kız Teknik	1,9%	30,2%	67,9%	100,0%
Toplam	1,2%	33,0%	65,9%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin çok büyük bir bölümü (% 65,9) seçtikleri mesleğe ait bir alt bölümde uzmanlaşmaya yönlendirilmediklerini belirtmektedirler.

2005 – 2006 Eğitim Öğretim yılında ülkemizdeki tüm orta öğretim kurumlarında eğitim süresi 4 yıla çıkarılmış ve mesleki eğitim veren okullarda mevcut bölümler kendi bünyelerinde alt bölümlere ayrılarak bu durum çözümlenmeye çalışılmıştır. Ancak anket uygulamasına katılan öğrenciler bu uygulamaya tabii olmadıklarından sonuç bu şekilde çıkmıştır.

Tablo 56 Meslekle ilgili işte çalışabilme düzeyi

Okul türü	Mesleğinizle ilgili bir işte çalışmaya hazır olduğunuzu düşünüyor musunuz?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	0,6%	67,4%	32,0%	100,0%
Kız Teknik	0,8%	55,2%	44,0%	100,0%
Toplam	0,7%	61,3%	38,0%	100,0%

Meslek lisesi son sınıf öğrencilerinin tüm olumsuzluklara rağmen aldıkları eğitim sonucunda meslekleri ile ilgili bir işte çalışmaya hazır oldukları konusunda olumlu görüş belirtmişlerdir. Mesleki eğitimin iyileştirilmesi halinde bu oranın daha yüksek çıkacağı kesindir.

Tablo 57 Meslek liselerinde verilen kültür dersleri ders saatlerinin düzeyi

Okul türü	Okulunuzda, doğrudan mesleğinizle ilgili olmayan fen, matematik, Türkçe, yabancı dil gibi alanların ders saatleri daha fazla olmalı mıdır?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	0,6%	29,0%	70,4%	100,0%
Kız Teknik	0,8%	68,8%	30,4%	100,0%
Toplam	0,7%	48,9%	50,4%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri genel kültür derslerinin daha fazla olmamasını talep etmektedir.

Doğrudan meslekle ilgili olmayan derslerin saatlerinin daha fazla olması gerektiği kanaati en çok kız teknik okulları öğrencileri arasında yaygındır. Erkek teknik öğrencileri bu konuda daha az isteklidir.

KTÖGM'ye bağlı okullardaki oranın yüksek olması (%68,8), üniversiteye giriş sınavında yaşanan başarısızlığı aşma isteğinin bir işareti olarak değerlendirilebileceği gibi, genel kültür bakımından kendilerini yeterli görmedikleri şekilde de değerlendirilebilir.

Tablo 58 Ders kitaplarının yeterliği

Okul türü	Ders kitaplarınızı yeterli buluyor musunuz?				Toplam
	Cevapsız	Yeterli	Kısmen yeterli	Yetersiz	
Erkek Teknik	0,8%	42,5%	38,3%	18,4%	100,0%
Kız Teknik	0,6%	40,8%	36,7%	21,9%	100,0%
Toplam	0,7%	41,7%	37,5%	20,2%	100,0%

Genel olarak Meslek Lisesi öğrencilerinin % 79,2'si ders kitaplarını yeterli, % 20,2'si ise yetersiz bulmaktadır.

Tablo 59 Seçmeli derslerin öğrencilerin ilgi alanlarına katkı düzeyi

Okul türü	Seçmeli dersler, ilgi alanlarınız doğrultusunda gelişiminize katkı sağlayabiliyor mu?				Toplam
	Cevapsız	Evet	Kısmen sağlıyor	Hayır	
Erkek Teknik	1,7%	19,0%	34,7%	44,6%	100,0%
Kız Teknik	0,8%	20,6%	38,2%	40,4%	100,0%
Toplam	1,3%	19,8%	36,5%	42,5%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri seçmeli derslerin kendilerine katkı sağladığı konusunda iyimser değildirlir.

Öğrencilerin ancak beşte birine yakını seçmeli derslerin kendilerine katkı sağladığı görüşüne katılmaktadır.

Tablo 60 Meslek okullarında sınıf geçme sistemi

Okul türü	Okulunuzdaki sınıf geçme sistemini sağlıklı buluyor musunuz?				Toplam
	Cevapsız	Evet	Kısmen sağlıklı	Hayır	
Erkek Teknik	1,2%	42,4%	25,7%	30,7%	100,0%
Kız Teknik	0,6%	39,1%	32,4%	27,9%	100,0%
Toplam	0,9%	40,8%	29,1%	29,3%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin yarıdan fazlası sınıf geçme sisteminin sağlıklı olduğunu düşünmektedir.

Genel olarak sınıf geçme sistemi öğrencilerin yarısından fazlası tarafından mutlak anlamda şikayet konusudur.

Tablo 61 İlköğretimde yapılacak mesleki eğitim tanıtım programlarının yeterliği

Okul türü	İlköğretim 7. ve 8. sınıflarda meslekleri ve meslek okullarını tanıtan programlara yer verilmesi yararlı olur mu?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	1,2%	84,3%	14,5%	100,0%
Kız Teknik	0,6%	88,5%	10,9%	100,0%
Toplam	0,9%	86,4%	12,7%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin % 86,4'ü ilköğretim okullarının 7 ve 8. sınıflarında meslekleri ve meslek okullarını tanıtan programlara yer verilmesinin yararlı olacağını düşünmektedir.

Tablo 62 Meslek liselerindeki rehberlik hizmetlerinin yeterliği

Okul türü	Okulunuzdaki rehberlik hizmetlerini yeterli buluyor musunuz?				Toplam
	Cevapsız	Evet	Kısmen yeterli	Hayır	
Erkek Teknik	1,1%	22,1%	35,4%	41,4%	100,0%
Kız Teknik	0,7%	27,8%	40,8%	30,7%	100,0%
Toplam	0,9%	25,0%	38,1%	36,1%	100,0%

Genel olarak meslek lisesinde okumakta olan öğrenciler rehberlik hizmetlerini yeterli görmektedirler. Buna rağmen %36,1'lik kısmı yeterli görmemektedir.

Tablo 63 Öğrencilerin meslek yüksek okulları hakkındaki bilgi düzeyi

Okul türü	Meslek Yüksek Okulları hakkında yeterli bilginiz var mı?				Toplam
	Cevapsız	Evet, yeterli bilginiz var	Kısmen bilginiz var	Hiçbir bilginiz yok	
Erkek Teknik	1,2%	29,4%	45,7%	23,7%	100,0%
Kız Teknik	0,6%	10,0%	54,9%	34,5%	100,0%
Toplam	0,9%	19,7%	50,3%	29,1%	100,0%

Öğrencilerin sadece ortalama % 19,7'si meslek yüksek okulları hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunu belirtirken, bu konuda hiçbir bilgisi olmadığını belirtenlerin oranı %29,1 gibi bir orana ulaşmaktadır.

Tablo 64 Meslek lisesi öğrencilerinin meslek yüksek okuluna gitme istekleri

Okul türü	Okulunuzu bitirince Meslek Yüksek Okuluna devam etmeyi düşünüyor musunuz?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	1,2%	66,4%	32,4%	100,0%
Kız Teknik	0,6%	72,7%	26,7%	100,0%
Toplam	0,9%	69,6%	29,6%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencilerinin büyük bir çoğunluğu meslek yüksek okuluna devam etme düşüncesindedir.

Tablo 65 Meslek yüksek okullarının mesleki gelişime katkısı

Okul türü	Meslek Yüksek Okullarının mesleki alanda size katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	1,2%	65,2%	33,6%	100,0%
Kız Teknik	1,8%	68,4%	29,8%	100,0%
Toplam	1,5%	66,8%	31,7%	100,0%

Öğrencilerin % 66,8'i meslek okullarının mesleki alanda kendilerine katkı sağlayacağı kanaatindedir.

Tablo 66 Meslek liselerinin sınıf mevcutlarının düzeyi

Okul türü	Okulunuzdaki sınıfların mevcudu hakkında ne düşünüyorsunuz?				Toplam
	Cevapsız	Sınıflar çok kalabalık	Kalabalık ama eğitim açısından sorun yaratmıyor	Sınıf mevcutları normal	
Erkek Teknik	0,6%	32,6%	18,7%	48,1%	100,0%
Kız Teknik	1,8%	55,4%	6,1%	36,7%	100,0%
Toplam	1,2%	44,0%	12,4%	42,4%	100,0%

Okullarda sınıf mevcutlarının çok kalabalık olduğu şikayeti Kız Teknik Liselerinde fazladır. Bu durum son yıllarda Kız Teknik Liselerine olan talebin artmasıyla yakından ilgilidir.

Genel olarak sınıfların kalabalık olması öğrencilerin yaklaşık yarısı tarafından şikayet konusudur.

Tablo 67 Meslek liselerinde görevli öğretmenlerin öğrencilerine ilgi düzeyi

Okul türü	Okulunuzdaki öğretmenlerin öğrencilere karşı ilgisini nasıl buluyorsunuz?				Toplam
	Cevapsız	Yeterli	Kısmen yeterli	Yetersiz	
Erkek Teknik	1,7%	15,2%	44,3%	38,8%	100,0%
Kız Teknik	0,8%	21,1%	36,7%	41,4%	100,0%
Toplam	1,3%	18,2%	40,5%	40,1%	100,0%

Öğretmenlerin öğrencilere karşı ilgisi, öğrencilerin %40,1'i tarafından yetersiz bulunmaktadır.

Yeterli görüşündeki öğrencilerin oranının % 18,2'de kalması, öğretmenlerin öğrencilerine karşı ilgi göstermesi konusunda ciddi bir sıkıntının var olduğu anlamına gelmektedir.

Tablo 68 Meslek liselerindeki sosyal ve sportif faaliyetlerin yeterliği

Okul türü	Okulunuzdaki sosyal ve sportif faaliyetleri yeterli buluyor musunuz?				Toplam
	Cevapsız	Yeterli	Kısmen yeterli	Yetersiz	
Erkek Teknik	1,2%	21,2%	32,6%	45,0%	100,0%
Kız Teknik	0,6%	6,7%	22,7%	70,0%	100,0%
Toplam	0,9%	14,0%	27,7%	57,5%	100,0%

Meslek Lisesi öğrencileri okullarındaki sosyal ve sportif faaliyetleri yeterli bulmamaktadırlar. Bu konuda en çok olumsuz görüş kız teknik öğrencilerinden gelmektedir.

Meslek liselerinde sosyal ve sportif faaliyetlerin az olması eğitimin kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir.

Tablo 69 Meslek liselerindeki yabancı dil eğitimin mesleki yönden yeterliği

Okul türü	Okulda gördüğünüz yabancı dil eğitimi, mesleki açıdan yeterli mi?				Toplam
	Cevapsız	Yeterli	Kısmen yeterli	Yetersiz	
Erkek Teknik	1,6%	7,2%	10,8%	80,4%	100,0%
Kız Teknik	1,8%	22,8%	25,2%	50,2%	100,0%
Toplam	1,7%	15,0%	18,0%	65,3%	100,0%

Okullardaki yabancı dil eğitimi erkek teknik okulları başta olmak üzere, hemen tüm meslek okulları öğrencileri tarafından büyük oranda yetersiz bulunmaktadır.

4.1.1.2 Öğretmen bulguları

Tablo 70 Öğretmen cinsiyetleri

Okul türü	Cinsiyet		Toplam
	Kadın	Erkek	
Erkek Teknik	40,0%	60,0%	100,0%
Kız Teknik	70,0%	30,0%	100,0%
Toplam	55,0%	45,0%	100,0%

En az kadın öğretmen Erkek Teknik Liselerinde görev yapmaktadır. En az erkek öğretmen de Kız Teknik Liselerinde görev yapmaktadır.

Tablo 71 Öğretmenlerin okuldaki görevleri

Okul türü	Okuldaki göreviniz					Toplam
	Müdür	Müdür Yardımcısı	Bölüm Şefi	Meslek dersleri öğretmeni	Diğer dersler öğretmeni	
Erkek Teknik	8,3%	8,3%	11,1%	55,6%	16,7%	100,0%
Kız Teknik	18,0%	6,0%	6,0%	36,0%	36,0%	100,0%
Toplam	13,2%	7,2%	8,6%	45,8%	26,3%	100,0%

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %45,8'i meslek dersleri, %26,3'ü diğer dersler öğretmenidir.

Mesleki eğitim kurumlarında yöneticilik görevlerinden okul müdür, teknik müdür yardımcısı ve sanayi koordinatörü müdür yardımcılığı görevleri meslek öğretmenlerine verilmek şartı ile diğer müdür yardımcılığı görevleri kültür dersleri öğretmenlerinden seçilebilmektedir. Aynı şekilde her meslek branşında bulunan meslek öğretmenlerinden bölüm şefi seçimi yapılmaktadır.

Tablo 72 Öğretmenlerin hizmet süreleri

Okul türü	Hizmet süreniz					Toplam
	Cevapsız	5 yıldan az	5-10 yıl	11-20 yıl	21 yıldan fazla	
Erkek Teknik	0,0%	11,1%	13,9%	44,5%	30,5%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	12,0%	12,0%	41,0%	35,0%	100,0%
Toplam	0,0%	11,6%	13,0%	42,7%	32,8%	100,0%

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaklaşık dörtte üçü (%75,5) 10 yıldan fazla hizmet süresine sahiptir.

Tablo 73 Öğretmenlerin gelir düzeyi

Okul türü	Aylık gelir					Toplam
	Cevapsız	600 - 1000 YTL arası	1001- 2000 YTL arası	2001 - 4000 YTL arası	4001 YTL ve üzerinde	
Erkek Teknik	0,0%	27,8%	61,2%	11,0%	0,0%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	30,0%	54,0%	16,0%	0,0%	100,0%
Toplam	0,0%	28,9%	57,6%	13,5%	0,0%	100,0%

Öğretmenlerin %13,5'nin aile geliri 2 milyar TL ve üzeridir. Bu gelir grubunun dışında kalan (% 86,5) öğretmenlerin 600 YTL ile 2000 YTL'lik gelir dilimine toplandıklarını görüyoruz. %28,9'luk bir kesim 600 – 1000 YTL aralığında aylık gelire sahiptir. Bu veri, meslek liselerinde, eşi çalışmayan ve maaşından başka geliri olmayan bir öğretmen grubunun varlığına işaret etmektedir. % 57,6'lık bir kesim ise 1000 – 2000 YTL arasında bir gelire sahiptir.

Tablo 74 Öğretmenlerin bilgisayar kullanım yeterliği

Okul türü	Bilgisayar kullanıyor musunuz?			Toplam
	Evet	Hayır	Ara sıra	
Erkek Teknik	91,7%	0,0%	8,3%	100,0%
Kız Teknik	76,0%	0,0%	24,0%	100,0%
Toplam	83,9%	0,0%	16,2%	100,0%

Bilgisayar kullanma oranının %16,2'si ara sıra kullandığını belirtmişse de tüm öğretmenlerin bilgisayar kullanım bilgisine sahip olmaları gerek eğitim kalitesi gerekse yenilikleri takip etme açısından çok önemlidir. En çok bilgisayar kullananlar Erkek Teknik Lisesi öğretmenleridir.

Tablo 75 Öğretmenlerin internet kullanma sıklığı

Okul türü	İnternet kullanıyor musunuz?			Toplam
	Hayır	Arada sırada kullanıyorum	Sürekli kullanıyorum	
Erkek Teknik	0,0%	33,6%	66,4%	100,0%
Kız Teknik	6,0%	40,0%	54,0%	100,0%
Toplam	3,0%	36,8%	60,2%	100,0%

MEB'nın her okula sağladığı internet bağlantısı sayesinde özellikle meslek liseleri sahip oldukları donanım sayesinde her öğretmenin interneti kullanabileceği ortam oluşturabilmişlerdir.

İnterneti en çok kullananlar endüstri meslek liselerinde görev yapan erkek teknik öğretmenleridir.

Tablo 76 Öğretmenlerin kitap okuma alışkanlık düzeyi

Okul türü	Okullar yaz tatiline girdiğinden bu yana kaç kitap okudunuz?					Toplam
	Cevapsız	Bir-iki tane okudum	5 tane okudum	5–10 tane okudum	10 taneden fazla okudum	
Erkek Teknik	0,0%	58,3%	19,5%	11,1%	11,1%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	42,0%	30,0%	11,0%	17,0%	100,0%
Toplam	0,0%	50,2%	24,7%	11,1%	14,1%	100,0%

Genel olarak öğretmenlerin yarısının kitap okuma oranının düşük olması dikkat çekmektedir.

Tablo 77 Öğretmenlerin sosyal faaliyetlere katılım düzeyi

Okul türü	En son ne zaman sinemaya veya tiyatroya gittiniz?						Toplam
	Cevapsız	Geçen hafta	Geçen ay	Son altı ayda	Son bir yılda	Hiç gitmedim	
Erkek Teknik	2,8%	11,1%	27,8%	25,0%	33,3%	0,0%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	18,0%	30,0%	30,0%	22,0%	0,0%	100,0%
Toplam	1,4%	14,6%	28,9%	27,5%	27,7%	0,0%	100,0%

Genel olarak meslek okulu öğretmenlerin sinema veya tiyatroya gitme alışkanlıklarının zayıf olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin %55,2'si 6 ay ve daha uzun aralıklarda sinema veya tiyatroya gitmektedirler.

Tablo 78 Öğretmenlerin gazete okuma alışkanlığı düzeyi

Okul türü	Günlük gazete okuyor musunuz?				Toplam
	Birkaç tanesini düzenli takip ediyorum	Her gün bir gazete okurum	Ara sıra elime geçerse okurum	Okumuyorum	
Erkek Teknik	13,9%	54,6%	28,7%	2,8%	100,0%
Kız Teknik	12,0%	65,0%	17,0%	6,0%	100,0%
Toplam	13,0%	59,8%	22,9%	4,4%	100,0%

Meslek okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerden, her gün birkaç gazeteyi düzenli takip etme oranının düşük olduğu ön plana çıkmaktadırlar.

Genel olarak öğretmenlerin büyük bölümü günlük gazeteleri takip etmektedir.

Tablo 79 Öğretmenlerin dergi okuma alışkanlıkları düzeyi

Okul türü	Şu anda abone olduğunuz/düzenli olarak takip ettiğiniz bir dergi var mı?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	0,0%	33,4%	66,6%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	23,0%	77,0%	100,0%
Toplam	0,0%	28,2%	71,8%	100,0%

Genel olarak öğretmenlerin % 71,8'i dergi takip etmemektedir. Bu oranın yüksek çıkması düşündürücüdür.

Tablo 80 Öğretmen eşlerinin mesleği

Okul türü	Eşinizin Mesleği Nedir?									Toplam
	Cevapsız	Memur	İşçi	Emekli	Esnaf	Serbest meslek	Ev kadını	İşsiz	Diğer	
Erkek Teknik	0,0%	33,4%	2,8%	5,6%	8,3%	8,3%	28,9%	3,0%	9,8%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	30,0%	6,0%	12,0%	4,0%	6,0%	24,0%	12,0%	6,0%	100,0%
Toplam	0,0%	31,7%	4,4%	8,8%	6,2%	7,2%	26,5%	7,5%	7,9%	100,0%

Genel olarak öğretmen eşlerinin dörtte birinden fazlası ev kadını, üçte birine yakınının da memur olduğu görülmektedir.

Tablo 81 Öğretmen eşlerinin eğitim seviyesi

Okul türü	Eğitim durumu					Toplam
	Cevapsız	İlkokul	Ortaokul	Lise	Yüksekokul	
Erkek Teknik	11,1%	5,6%	5,6%	22,2%	55,5%	100,0%
Kız Teknik	18,0%	6,0%	0,0%	6,0%	70,0%	100,0%
Toplam	14,6%	5,8%	2,8%	14,1%	62,8%	100,0%

Kız Teknik Lisesi öğretmenlerinin eşlerinin dörtte üçüne yakını yüksek okul mezunu olması dikkat çekicidir. Bu durum, çoğunluğu bayanlardan oluşan Kız Teknik Lisesi öğretmenlerinin, kendi eğitim düzeylerine uygun eş seçmiş olmalarıyla izah edilebilir.

Genel olarak öğretmenlerin yarıdan fazlasının eşinin yüksek okul mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 82 Öğretmenlerin çocuklarını okuttukları orta öğretim kurumları

Okul türü	Çocuklarınızdan meslek lisesinde öğrenim gören var mı?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	0,0%	20,0%	80,0%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	18,4%	81,6%	100,0%
Toplam	0,0%	19,2%	80,8%	100,0%

Meslek Lisesi öğretmenleri çocuklarını meslek liselerinde okutmamayı tercih etmektedir.

Genel olarak öğretmenlerin %19,2'sinin çocuğu meslek lisesinde okumaktadır.

Tablo 83 Öğretmenlik mesleğini seçme sebebi

Okul türü	Niçin öğretmenlik mesleğini seçtiniz?			Toplam
	Devlet memuru olmak için	İdealimdeki meslekti	Tesadüfen öğretmen oldum	
Erkek Teknik	8,3%	66,7%	25,0%	100,0%
Kız Teknik	6,0%	70,0%	24,0%	100,0%
Toplam	7,2%	68,4%	24,5%	100,0%

Genel olarak öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu idealindeki meslek olduğu için, dörtte birine yakın bir oranı da tesadüfen öğretmen olduğunu belirtmektedir.

Tablo 84 Öğretmenlik mesleği hakkında bilgi düzeyi

Okul türü	Öğretmen olurken mesleğinize ilişkin bilginiz var mıydı?			Toplam
	Yeterli bilgin vardı	Kısmen bilgin vardı	Hiçbir bilgin yoktu	
Erkek Teknik	50,0%	47,2%	2,8%	100,0%
Kız Teknik	59,0%	35,0%	6,0%	100,0%
Toplam	54,5%	41,1%	4,4%	100,0%

Genel olarak öğretmenlerin %95,6'sı gibi yüksek bir oranı öğretmenlik mesleğini tercih ederken öğretmenlik mesleği konusunda bilgi sahibi olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 85 Öğretmen olmadan önce bir işte çalışma durumu

Okul türü	Daha önce öğretmenlik dışında mesleğinizle ilgili herhangi bir işte çalıştınız mı?		Toplam
	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	72,2%	27,8%	100,0%
Kız Teknik	17,0%	83,0%	100,0%
Toplam	44,6%	55,4%	100,0%

Öğretmenlik öncesi meslekle ilgili bir işte çalışma oranı erkek teknik öğretmenleri arasında en yüksek seviyede gözükmektedir.

Genel olarak öğretmenlerin yaklaşık yarısı öğretmenlik mesleği dışında bir işte çalıştıkları görülmektedir.

Tablo 86 Öğretmenlerin alanları ile ilgili gelişmeleri takip edebilme düzeyi

Okul türü	Alanınızla ilgili mesleki ve bilimsel gelişmeleri takip edebiliyor musunuz?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	2,7%	69,5%	27,8%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	77,0%	23,0%	100,0%
Toplam	1,4%	73,3%	25,4%	100,0%

Öğretmenlerin büyük bir kısmı (%73,3) meslekleriyle ilgili gelişmeleri takip edebildiklerini ifade etmektedirler.

Tablo 87 Öğretmenlerin mesleki bilgi ve becerilerini geliştirme düzeyi

Okul türü	Mesleğinizle ilgili herhangi bir kurs, seminer, konferans vb. faaliyete katıldınız mı?		Toplam
	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	86,1%	13,9%	100,0%
Kız Teknik	90,0%	10,0%	100,0%
Toplam	88,1%	12,0%	100,0%

Öğretmenlerin büyük bölümü (%88,1) meslekleriyle ilgili kurs, seminer, konferans vb. faaliyetlere katıldıklarını ifade etmektedirler.

Tablo 88 Öğretmenlerin branşları dışındaki derslere girme düzeyi

Okul türü	Alanınız dışında bir branşta derse giriyor musunuz?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	0,0%	24,0%	76,0%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	23,0%	77,0%	100,0%
Toplam	0,0%	23,5%	76,5%	100,0%

Öğretmenlerin yaklaşık dörtte birlik oranı alanlarının dışında derslere girdiğini belirtmişlerdir. Genel olarak meslek okullarında öğretmenlerin büyük çoğunluğu alanlarının dışında derslere girmemektedir.

Tablo 89 Öğretmenlerin mesleki memnuniyet düzeyi

Okul türü	Öğretmenlik mesleğinden memnun musunuz?		Toplam
	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	88,9%	11,1%	100,0%
Kız Teknik	90,0%	10,0%	100,0%
Toplam	89,5%	10,6%	100,0%

Genel olarak öğretmenlerin % 89,5'i mesleğinden memnundur.

Tablo 90 Öğretmenlerin başka meslek tercih düzeyi

Okul türü	Her şeye yeniden başlama imkanı olsaydı, yine öğretmen olur muydunuz?		Toplam
	Evet, yine öğretmen olurum	Hayır, başka bir mesleği tercih ederdim	
Erkek Teknik	72,2%	27,8%	100,0%
Kız Teknik	83,0%	17,0%	100,0%
Toplam	77,6%	22,4%	100,0%

Her şeye yeniden başlama imkanı olsaydı yeniden öğretmen olur muydunuz sorusuna verilen cevaplar, öğretmenlik mesleğinden memnuniyetle uyumlu gözükmektedir.

Genel olarak öğretmenlerin dörtte üçünden fazlası yine bu mesleği seçeceğini ifade etmektedir.

Tablo 91 Öğretmenlerin mesleki bilgi ve beceri düzeyleri

Okul türü	Bir öğretmen olarak mesleki bilgi ve becerinizin yeterli olduğuna inanıyor musunuz?			Toplam
	Evet	Kısmen yeterli	Hayır	
Erkek Teknik	63,9%	33,3%	2,8%	100,0%
Kız Teknik	65,0%	35,0%	0,0%	100,0%
Toplam	64,5%	34,2%	1,4%	100,0%

Meslek liselerinde görev yapmakta olan öğretmenlerin tamamına yakın bölümü mesleki bilgi ve becerilerinin yeterli olduğu fikrindedir.

Tablo 92 Verilen eğitimin öğrencileri mesleğe ya da üniversiteye hazırlama yeterliği

Okul türü	Okulunuzdaki öğrencilere verilen eğitimin mesleğe/üniversiteye hazırlama dengesini nasıl buluyorsunuz?					Toplam
	Cevapsız	Hem mesleğe hem üniversiteye hazırlama bakımından yeterli	Mesleki eğitim lehine ağırlık var	Üniversiteye hazırlık lehine ağırlık var	Her iki bakımdan da yetersiz	
Erkek Teknik	0,0%	8,3%	52,8%	0,0%	38,9%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	12,0%	53,0%	0,0%	35,0%	100,0%
Toplam	0,0%	10,2%	52,9%	0,0%	37,0%	100,0%

Okullarda verilen eğitimin hem üniversite hem de mesleki olarak yeterli olmadığı yönünde %37 oranında görüş olması dikkat çekicidir.

Genel olarak öğretmenlerin yarısından fazlası meslek okullarında verilen eğitimin meslek lehine ağırlık olduğu görüşündedir.

Tablo 93 Meslek lisesi öğrencilerinin üniversiteye girişi

Okul türü	Size göre üniversiteye girişte meslek lisesi öğrencilerine haksızlık yapıyor mu?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	0,0%	91,7%	8,3%	100,0%
Kız Teknik	6,0%	77,0%	17,0%	100,0%
Toplam	3,0%	84,4%	12,7%	100,0%

Meslek Lisesi öğretmenleri, üniversiteye girişte meslek lisesi öğrencilerine haksızlık yapıldığına inanmaktadır.

Genel olarak öğretmenlerin çok büyük bir bölümü (% 84,4) meslek lisesi öğrencilerine haksızlık yapıldığı görüşündedir.

Tablo 94 Son beş yılda meslek liselerine talep düzeyi

Okul türü	Son 5 yılda okulunuza olan öğrenci talebinde bir değişiklik oldu mu?				Toplam
	Cevapsız	Hayır, talep eskisi gibi devam ediyor	Evet, ciddi bir azalma oldu	Talepte artış var	
Erkek Teknik	2,7%	30,5%	52,8%	14,0%	100,0%
Kız Teknik	4,0%	16,0%	10,0%	70,0%	100,0%
Toplam	3,4%	23,3%	31,4%	42,0%	100,0%

Meslek Lisesi öğretmenlerinin yarıya yakını son beş yılda öğrenci talebinde artış olduğunu belirtmektedir. Ancak farklı Meslek Lisesi gruplarına bakıldığında ise şu görülmektedir:

Erkek Teknik Liselerine olan taleplerde ciddi düşme olduğu, Kız Teknik Liselerine olan talepte ise artış olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 95 Son beş yıldaki öğrenci profili

Okul türü	Son 5 yılda okulunuza gelen öğrenci kalitesinde bir değişiklik oldu mu?				Toplam
	Cevapsız	Hayır, kalite daha önceki gibi	Evet, kalitede ciddi bir düşme oldu	Kalite yükseldi	
Erkek Teknik	0,0%	5,6%	94,4%	0,0%	100,0%
Kız Teknik	6,0%	12,0%	65,0%	17,0%	100,0%
Toplam	3,0%	8,8%	79,7%	8,5%	100,0%

Meslek Lisesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğu son beş yılda öğrenci kalitesinde ciddi bir düşme olduğu kanaatindedir.

Araştırma çerçevesinde ortaya çıkan ve üzerinde düşünülmesi gereken önemli bulgulardan bir tanesi budur.

Tablo 96 Üniversite sınavında meslek lisesi öğrencilerinin başarı düzeyi

Okul türü	Üniversiteye girme bakımından normal liselere giden öğrenciler mi, yoksa meslek lisesi öğrencileri mi daha şanslı?				Toplam
	Cevapsız	Normal liseye giden öğrenciler daha şanslı	Meslek lisesi öğrencileri daha şanslı	Fark yok	
Erkek Teknik	0,0%	91,7%	5,6%	2,8%	100,0%
Kız Teknik	6,0%	72,0%	12,0%	10,0%	100,0%
Toplam	3,0%	81,9%	8,8%	6,4%	100,0%

Genel olarak öğretmenlerin % 81,9'u üniversiteye girme bakımından normal lise öğrencilerini daha şanslı görmektedir.

Üniversiteye girme bakımından normal lise öğrencilerinin daha şanslı olduğu görüşü erkek teknik öğretmenleri tarafından, meslek lisesi öğrencilerinin daha şanslı olduğu ve farkın bulunmadığı görüşü de kız teknik öğretmenleri arasında daha fazla taraftar bulmaktadır.

Tablo 97 Meslek lisesi öğrencilerine ek puan uygulaması

Okul türü	Üniversiteye yerleştirmede meslek lisesi mezunlarına ek puan uygulamasının sadece mesleki eğitim fakültelerinin ilgili bölümleriyle sınırlı tutulmasını nasıl karşılıyorsunuz?				Toplam
	Cevapsız	Doğur bir uygulama	Kendi alanlarıyla ilgili tüm fakülteler için ek puan uygulanmalı	Ek puan uygulaması tümüyle kaldırılmalı	
Erkek Teknik	0,0%	8,3%	75,1%	16,7%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	18,0%	71,0%	11,0%	100,0%
Toplam	0,0%	13,2%	73,0%	13,8%	100,0%

Öğretmenlerin % 73'ü meslek lisesi öğrencilerine kendi alanlarıyla ilgili tüm fakülteler için ek puan uygulanması gerektiği görüşündedirler.

Genel olarak öğretmenlerinin %86,8'i ek puan uygulamasının yanlış bir uygulama olduğu yönünde fikir belirtmişlerdir.

Tablo 98 Üniversiteye girişte alan dışı tercihlerde puan hesaplaması

Okul türü	Üniversiteye girişte alan dışı tercihlerde puanların düşük katsayıyla çarpılması uygulamasını nasıl değerlendiriyorsunuz?			Toplam
	Cevapsız	Doğru bir uygulama	Bu uygulama büyük bir haksızlıktır	
Erkek Teknik	2,7%	25,2%	72,1%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	30,0%	70,0%	100,0%
Toplam	1,4%	27,6%	71,1%	100,0%

Meslek Lisesi öğretmenleri üniversiteye girişte alan dışı tercihlerde puanların hesaplanmasında düşük katsayı uygulamasını büyük bir haksızlık olarak değerlendirmektedir.

Uygulamayı doğru olarak değerlendirme oranı da kız teknik öğretmenleri arasında nispeten daha yüksektir.

Genel olarak öğretmenlerin dörtte biri bu uygulamayı doğru bulurken, dörtte üçüne yakını da haksızlık olarak görmektedir.

Tablo 99 Meslek lisesi öğrencilerinin dört yıllık fakülteleri kazanma düzeyi

Okul türü	Okulda verilen eğitimle öğrencilerinizin, açık öğretim dışında, 4 yıllık bir fakülte kazanabileceğine inanıyor musunuz?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	2,7%	13,9%	83,4%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	36,0%	64,0%	100,0%
Toplam	1,4%	25,0%	73,7%	100,0%

Meslek Lisesi öğretmenleri öğrencilerinin açık öğretim dışında dört yıllık bir fakülte kazanabileceklerine inanmamaktadır.

Öğrencilerinin 4 yıllık bir fakülte kazanabileceği inancı kız teknik öğretmenleri arasında nispeten daha fazladır. Bu konuda erkek teknik okulu öğretmenlerinin daha ümitsiz olduğu görülmektedir.

Genel olarak öğretmenlerin üçte ikisinden fazlası öğrencilerinin 4 yıllık bir fakülte kazanamayacağı görüşündedir.

Tablo 100 Meslek lisesi öğrencilerinin dershaneye gitme düzeyi

Okul türü	Öğrencilerinizin % kaç dershaneye gidiyor?						Toplam
	Cevapsız	% 10	% 11–20 arası	% 21–35 arası	% 36–50 arası	% 50'den fazlası	
Erkek Teknik	2,7%	70,5%	5,6%	12,9%	5,6%	2,8%	100,0%
Kız Teknik	6,0%	66,2%	11,0%	10,8%	0,0%	6,0%	100,0%
Toplam	4,4%	68,4%	8,3%	11,9%	2,8%	4,4%	100,0%

Genel olarak öğretmenlerin büyük çoğunluğu öğrencilerinden % 10'unun dershaneye gittiğini ifade etmektedirler.

Dershaneye gitme oranı en düşük kesim erkek teknik öğrencileridir.

Tablo 101 Üniversiteye girişte liseler arasındaki farkın kaldırılması

Okul türü	Üniversiteye girişte meslek liseleriyle diğer liseler arasındaki farkı kaldırmaya yönelik bir yasa değişikliği konusunda ne düşünüyorsunuz?				Toplam
	Cevapsız	Mevcut durum devam etmeli	Her iki durumda da bir şey değişmeyecek	Bu değişiklik mutlaka yapılmalı	
Erkek Teknik	2,8%	2,6%	5,6%	89,0%	100,0%
Kız Teknik	6,0%	18,0%	24,0%	52,0%	100,0%
Toplam	4,4%	10,3%	14,8%	70,5%	100,0%

Meslek Lisesi öğretmenleri üniversiteye girişteki ayrımcı uygulamanın kaldırılmasına yönelik bir değişikliği desteklemektedir.

Üniversiteye girişte meslek liseleriyle diğer liseler arasındaki farkı kaldırmaya yönelik yasa değişikliğine en büyük destek erkek teknik öğretmenlerinden gelmektedir. Mevcut durumun devam etmesi isteğine en fazla desteği Kız Teknik Lisesi öğretmenleri vermektedir.

Genel olarak öğretmenlerin dörtte üçüne yakını bu yasa değişikliğini desteklemektedir.

Tablo 102 Meslek liselerinde dersi boş geçen ya da öğretmeni olmayan ders düzeyi

Okul türü	Okulunuzda boş geçen/öğretmeni olmayan dersler var mı?				Toplam
	Cevapsız	Hayır	1-3 dersin öğretmeni yok	Üçten fazla dersin öğretmeni yok	
Erkek Teknik	2,8%	88,9%	8,3%	0,0%	100,0%
Kız Teknik	6,0%	70,2%	23,8%	0,0%	100,0%
Toplam	4,4%	79,6%	16,1%	0,0%	100,0%

Genel olarak okulların %16,1'inde boş geçen/öğretmeni olmayan ders sorunu vardır.

Öğretmeni açığı en yüksek okulların kız teknik liseleri olduğu görülmektedir.

Tablo 103 Öğrencilerin mezun olduktan sonra iş bulma düzeyi

Okul türü	Öğrencilerinizin okullarını bitirdikten sonra eğitim gördükleri meslek alanında iş bulabileceğine inanıyor musunuz?				Toplam
	Cevapsız	Evet, kesinlikle iş bulabilirler	Belki iş bulabilirler	Hayır, iş bulabileceklerini sanmıyorum	
Erkek Teknik	0,0%	36,1%	61,1%	2,8%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	40,8%	54,0%	5,2%	100,0%
Toplam	0,0%	38,5%	57,6%	4,0%	100,0%

Genel olarak öğretmenlerin üçte birinden fazlası öğrencilerinin kesin olarak iş bulabilecekleri görüşündedir.

Öğrencilerinin okuldan sonra meslekleri alanında iş bulabileceği inancı en yüksek kesim kız teknik öğretmenleridir.

Tablo 104 Meslek lisesi ile normal lise mezunlarının iş bulma şansları

Okul türü	Mezun olduklarında iş bulma bakımından normal liselere giden öğrenciler mi yoksa sizin öğrencileriniz mi daha şanslı?			Toplam
	Normal liselere giden öğrenciler daha şanslı	Bizim öğrenciler daha şanslı	Farkları yok	
Erkek Teknik	5,6%	89,0%	5,4%	100,0%
Kız Teknik	8,1%	84,0%	7,9%	100,0%
Toplam	6,9%	86,5%	6,7%	100,0%

Mezuniyet sonrası normal lise öğrencilerinin meslek lisesi öğrencilerine göre iş bulma bakımından daha şanslı olduğu görüşü tüm öğretmenler tarafından desteklenmektedir.

Tablo 105 Okulda verilen eğitimin mezuniyet sonrası mesleki yeterlik düzeyi

Okul türü	Okulda verilen mesleki bilgi ve becerinin öğrencilerinizin iş hayatında yeterli olacağını düşünüyor musunuz?			Toplam
	Evet	Kısmen yeterli olur	Hayır	
Erkek Teknik	16,7%	72,3%	11,0%	100,0%
Kız Teknik	23,4%	71,4%	5,2%	100,0%
Toplam	20,1%	71,9%	8,1%	100,0%

Erkek ve kız teknik öğretmenleri ise kısmen yeterli olacağı görüşüne daha fazla destek vermektedirler.

Genel olarak öğretmenlerin dörtte birine yakını okulda verilen bilgilerin öğrencilerin iş hayatında yararlı olacağı inancındadır.

Tablo 106 Meslek dersi öğretmenlerinin yeterlik düzeyi

Okul türü	Meslek dersi öğretmenlerinin mesleki bilgi ve becerilerinin yeterli olduğuna inanıyor musunuz?				Toplam
	Cevapsız	Evet	Kısmen yeterli	Hayır	
Erkek Teknik	0,0%	38,9%	61,1%	0,0%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	42,3%	53,8%	3,9%	100,0%
Toplam	0,0%	40,6%	57,5%	2,0%	100,0%

Genel olarak öğretmenlerin % 40,6'sı mesleki bilgi ve becerilerinin yeterli olduğuna inanmaktadır.

Ancak öğretmenlerin mesleki bilgi ve becerilerinin kısmen yeterli olduğu fikrinin yarından fazla olması (% 57,5) dikkat çekicidir.

Tablo 107 Okuldaki mesleki eğitimin işletmelerdeki uygulamalarla uyum düzeyi

Okul türü	Öğrencilerinize okulda verilen bilgi ve eğitimle, beceri eğitimi gördükleri işyerlerindeki uygulamalar birbirleriyle uyumlu mu?					Toplam
	Cevapsız	Evet uyumlu	Okulda uyum sorunu yaşanıyor	İşyerinde uyum sorunu yaşanıyor	Her ikisinde de uyum sorunu yaşanıyor	
Erkek Teknik	0,0%	44,5%	8,3%	19,5%	27,7%	100,0%
Kız Teknik	4,6%	36,2%	12,0%	23,5%	23,7%	100,0%
Toplam	2,3%	40,4%	10,2%	21,5%	25,7%	100,0%

Öğrencilere okulda verilen bilgi ve eğitimle, beceri eğitimi gördükleri işyerlerindeki uygulamaların birbiriyle uyumlu olduğu görüşü erkek teknik öğretmenleri arasında nispeten daha yaygındır.

Genel olarak öğretmenlerin % 40,4'ü okuldaki eğitimle işyerlerindeki uygulamaların uyumlu olduğunu düşünmektedir. Öğretmenlerin beşte birinden fazlası işyerlerinde, dörtte birinden fazlası ise hem okul, hem de işyerinde uyum sorunu yaşadığı görüşündedir.

Tablo 108 Meslek liselerinin sorunları

Okul türü	Meslek Liselerinin en büyük sorunu nedir?						Toplam
	Cevapsız	Eğitim ve öğretimde kullanılan araç, gereç ve malzemenin eksikliği	Öğretmenlerin yetersizliği	Beceri eğitimi görülen yerlerdeki imkanların yetersizliği	Sınıfların kalabalık olması	Öğrenci kalitesinin düşüklüğü	
Erkek Teknik	2,8%	19,5%	2,6%	5,6%	2,8%	66,7%	100,0%
Kız Teknik	6,8%	41,5%	4,2%	0,0%	11,7%	35,8%	100,0%
Toplam	4,8%	30,5%	3,4%	2,8%	7,3%	51,3%	100,0%

Genel olarak öğretmenlerin yarısından fazlası öğrenci kalitesinin düşüklüğü problemini ön plana çıkarmaktadır.

Kız Teknik Lisesi öğretmenleri, meslek liselerinin en büyük problemini eğitimde kullanılan araç, gereç ve malzemelerin eksikliği olarak gösterirken, Erkek Teknik Liselerinde öğrenci kalitesinin düşüklüğü sorunu ön plana çıkmaktadır.

Tablo 109 İşletmelerde beceri eğitiminin yeterliği

Okul türü	Staj uygulaması öğrencilerinize meslekte beceri ve tecrübe kazandırmak için yeterli midir?					Toplam
	Cevapsız	Evet	Kısmen yeterli	Staj uygulaması formalite haline dönüştü	Tamamen yetersiz	
Erkek Teknik	0,0%	11,1%	63,9%	19,5%	5,5%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	12,6%	65,2%	22,2%	0,0%	100,0%
Toplam	0,0%	11,9%	64,6%	20,9%	2,8%	100,0%

Staj uygulamasının öğrencilere mesleki beceri ve tecrübe kazandırma konusunda kısmen yeterli olduğu görüşü öğretmenler arasında daha fazla destek bulmaktadır. Genel olarak öğretmenlerin sadece % 11,9'u staj uygulamasını tamamen yeterli olarak değerlendirmektedir.

Tablo 110 Öğrencilerin okula ve işletmelere uyum düzeyi

Okul türü	2 gün okul, 3 gün işyeri uygulamasını nasıl değerlendiriyorsunuz?					Toplam
	Cevapsız	Doğru bir uygulama	Okulda uyum sorunu yaratıyor	İşyerinde uyum sorunu yaratıyor	Her ikisinde de uyum sorunu yaratıyor	
Erkek Teknik	0,0%	41,7%	16,7%	2,8%	38,8%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	29,7%	31,5%	5,7%	33,1%	100,0%
Toplam	0,0%	35,7%	24,1%	4,3%	36,0%	100,0%

2 gün okul, 3 gün işyeri uygulaması erkek teknik öğretmenleri tarafından daha yüksek oranda doğru bir uygulama olarak değerlendirilmektedir. Kız teknik öğretmenleri bu uygulamanın hem okulda hem de işyerinde uyum sorunu yarattığı görüşüne daha fazla destek vermektedir.

Genel olarak öğretmenlerin üçte birinden fazlası bu uygulamayı doğru bulmaktadır.

Tablo 111 Öğrencilere beceri eğitimi verilecek işletmelerin temini

Okul türü	Öğrencileriniz staj yeri bulmakta zorlanıyor mu?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	0,0%	27,7%	72,3%	100,0%
Kız Teknik	4,4%	47,8%	47,8%	100,0%
Toplam	2,2%	37,8%	60,1%	100,0%

Kız Teknik Lisesi öğretmenlerinin yarısından fazlası öğrencilerin staj yeri bulmakta zorlandığı görüşündedir.

Genel olarak öğretmenlerin üçte biri bu görüşe katılmaktadır.

Tablo 112 Öğrencilerin mesleki uzmanlaşmaya yönlendirilme düzeyi

Okul türü	Okulunuzda öğrenciler eğitimini aldıkları bölümün bir alt alanında uzmanlaşmaya yönlendiriliyor mu?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	5,2%	19,4%	75,4%	100,0%
Kız Teknik	7,5%	47,2%	45,3%	100,0%
Toplam	6,4%	33,3%	60,4%	100,0%

Öğrencilerin uzmanlaşmaya yönlendirildiği görüşüne kız teknik okulu öğretmenleri daha fazla destek verirken, erkek teknik öğretmenleri aksi görüşte yoğunlaşmaktadır.

Genel olarak öğrencilerin üçte biri uzmanlaşmaya yönlendirme olduğu görüşüne katılmaktadır.

Tablo 113 Devletin meslek liselerine olan ilgi düzeyi

Okul türü	Genel olarak devletin meslek okullarına bakışını nasıl değerlendiriyorsunuz?			Toplam
	Cevapsız	Devlet meslek okullarına yeterli ilgiyi gösteriyor	Meslek okulları ihmal ediliyor	
Erkek Teknik	0,0%	17,2%	82,8%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	19,2%	80,8%	100,0%
Toplam	0,0%	18,2%	81,8%	100,0%

Meslek Lisesi öğretmenleri devletin meslek liselerini ihmal ettiği kanaatindedir.

Genel olarak öğretmenlerin %81,8'i devletin meslek okullarını ihmal ettiğini düşünmektedir.

Tablo 114 Okulların donanım yeterliği

Okul türü	Okulunuz mesleki eğitim için gerekli laboratuvar, atölye, işlik, araç, gereç vb. imkanlar bakımından yeterli mi?				Toplam
	Cevapsız	Yeterli	Yetersiz	Çok yetersiz	
Erkek Teknik	0,0%	36,2%	44,2%	19,6%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	35,4%	52,2%	12,4%	100,0%
Toplam	0,0%	35,8%	48,2%	16,0%	100,0%

Öğretmenlerin %35,8'i meslek okullarındaki imkanların yeterli olduğunu ifade ederken, %64,2'si imkanların yetersizliğini ifade etmektedirler.

Tablo 115 Öğretmen - öğrenci iletişim düzeyi

Okul türü	Okulunuzda öğretmen-öğrenci ilişki ve iletişimi ne düzeyde?				Toplam
	Cevapsız	Yeterli	Kısmen yeterli	Yetersiz	
Erkek Teknik	0,0%	22,2%	64,4%	13,4%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	35,8%	60,2%	4,0%	100,0%
Toplam	0,0%	29,0%	62,3%	8,7%	100,0%

Okuldaki öğretmen-öğrenci ilişkisi ve iletişimini yeterli bulma oranı %29 olması dikkat çekicidir.

Genel olarak öğretmenlerin % 71'i öğretmen-öğrenci iletişimini yetersiz bulmaktadır.

Tablo 116 Öğrenci velilerinin okul ve öğrencilere ilgi düzeyi

Okul türü	Velilerin okula ve öğrencilere olan ilgisi ne düzeyde?				Toplam
	Cevapsız	Yeterli	Kısmen yeterli	Yetersiz	
Erkek Teknik	0,0%	2,5%	25,2%	72,3%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	4,5%	24,3%	71,2%	100,0%
Toplam	0,0%	3,5%	24,7%	71,8%	100,0%

Öğretmenler, velilerin okula ve öğrencilere ilgisizliğini ifade etmektedirler. Bu oranın %96,5 çıkması dikkat çekicidir.

Tablo 117 Okullardaki sosyal ve sportif etkinlik düzeyi

Okul türü	Okulunuzdaki sosyal ve sportif faaliyetleri yeterli buluyor musunuz?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	0,0%	27,6%	72,4%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	12,4%	87,6%	100,0%
Toplam	0,0%	20,0%	80,0%	100,0%

Meslek Lisesi öğretmenleri okullarındaki sosyal ve sportif faaliyetleri yeterli bulmamaktadır.

Genel olarak öğretmenlerin % 80'i okullarındaki sosyal ve sportif faaliyetleri yetersiz bulmaktadır.

Tablo 118 Meslek liselerindeki yabancı dil eğitiminin yeterliği

Okul türü	Okulda verilen yabancı dil eğitimi, mesleki açıdan yeterli mi?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	2,9%	11,1%	86,0%	100,0%
Kız Teknik	5,2%	24,3%	70,5%	100,0%
Toplam	4,1%	17,7%	78,3%	100,0%

Meslek Lisesi öğretmenleri okullarında verilen yabancı dil eğitimini yetersiz bulmaktadır.

Genel olarak öğretmenlerin dörtte üçünden fazlası yabancı dil eğitimini mesleki açıdan yetersiz bulmaktadır.

Tablo 119 Kültür derslerinin ders saatlerinin yeterliği

Okul türü	Öğrencilerin doğrudan meslekleriyle ilgili olmayan fen, matematik, Türkçe, yabancı dil gibi alanların ders saatleri daha fazla olmalı mıdır?			Toplam
	Cevapsız	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	0,0%	70,2%	29,8%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	68,6%	31,4%	100,0%
Toplam	0,0%	69,4%	30,6%	100,0%

Öğrencilerin doğrudan meslekleriyle ilgili olmayan derslerin saatlerinin daha fazla olması talebi öğretmenler arasında en yüksek orandadır.

Genel olarak öğretmenlerin % 69,4'ü bu tür derslerin saatlerinin artırılması gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 120 Ders kitaplarının yeterliği

Okul türü	Ders kitaplarınızı yeterli buluyor musunuz?			Toplam
	Evet	Kısmen yeterli	Hayır	
Erkek Teknik	60,2%	20,4%	19,4%	100,0%
Kız Teknik	34,7%	30,1%	35,2%	100,0%
Toplam	47,5%	25,3%	27,3%	100,0%

Meslek liselerinde görevli öğretmenler ders kitaplarını içerik yönünden yeterli olarak gördüklerini ifade etmektedirler.

Tablo 121 Seçmeli derslerin mesleki gelişime katkı düzeyi

Okul türü	Seçmeli dersler, öğrencilerin mesleki ilgi alanları doğrultusunda gelişimlerine katkı sağlayabiliyor mu?				Toplam
	Cevapsız	Evet	Kısmen sağlıyor	Hayır	
Erkek Teknik	0,0%	11,4%	55,6%	33,0%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	17,3%	60,2%	22,5%	100,0%
Toplam	0,0%	14,4%	57,9%	27,8%	100,0%

Genel olarak öğretmenlerin % 72,3'ü seçmeli derslerin öğrencilere katkı sağladığı görüşündedir.

Tablo 122 Sınıf geçme sistemi

Okul türü	Sınıf geçme sistemini sağlıklı buluyor musunuz?			Toplam
	Evet	Kısmen sağlıklı	Hayır	
Erkek Teknik	9,2%	29,6%	61,2%	100,0%
Kız Teknik	12,6%	25,1%	62,3%	100,0%
Toplam	10,9%	27,4%	61,8%	100,0%

Genel olarak öğretmenlerin yarısından fazlası (%61,8) sınıf geçme sistemini sağlıklı olarak değerlendirmemektedir.

Tablo 123 İlköğretimde meslek okullarının tanıtım programlarının katkı düzeyi

Okul türü	İlköğretim 7. ve 8. sınıflarda meslek okullarını tanıtan programlara yer verilmesi yararlı olur mu?		Toplam
	Evet	Hayır	
Erkek Teknik	100,0%	0,0%	100,0%
Kız Teknik	96,6%	3,4%	100,0%
Toplam	98,3%	1,7%	100,0%

İlköğretim okullarının 7 ve 8. sınıflarında meslek okullarını tanıtan programlara yer verilmesi gerektiği görüşü, %98,3 gibi çok yüksek bir oranda öğretmenlerce paylaşılmaktadır.

Tablo 124 Meslek liselerindeki rehberlik hizmetlerinin yeterliği

Okul türü	Okulunuzdaki rehberlik hizmetlerini yeterli buluyor musunuz?				Toplam
	Cevapsız	Evet	Kısmen yeterli	Hayır	
Erkek Teknik	2,4%	33,4%	47,3%	16,9%	100,0%
Kız Teknik	4,2%	43,1%	36,4%	16,3%	100,0%
Toplam	3,3%	38,3%	41,9%	16,6%	100,0%

Genel olarak öğretmenlerin üçte birinden fazlası rehberlik hizmetlerini yeterli bulmaktadır.

Tablo 125 Meslek lisesinde sınıflardaki öğrenci sayısı düzeyi

Okul türü	Okulunuzdaki sınıfların mevcudu hakkında ne düşünüyorsunuz?			Toplam
	Sınıflar çok kalabalık	Kalabalık ama eğitim açısından sorun yaratmıyor	Sınıf mevcutları normal	
Erkek Teknik	61,3%	16,7%	22,0%	100,0%
Kız Teknik	68,2%	10,4%	21,4%	100,0%
Toplam	64,8%	13,6%	21,7%	100,0%

Öğretmenler okullardaki sınıfların mevcudunun kalabalıklığından şikayetçidir.

Genel olarak öğretmenlerin %35,3'ü sınıf mevcutlarının kalabalık oluşundan şikayetçi değildir.

Tablo 126 Meslek liselerinin eğitim süresinin yeterliği

Okul türü	Meslek Liselerinin eğitim süresi yeterli mi?				Toplam
	Cevapsız	Evet, mevcut süre yeterli	Eğitim süresi çok fazla, azaltılmalı	Eğitim süresi az, artırılmalı	
Erkek Teknik	0,0%	72,3%	11,3%	16,4%	100,0%
Kız Teknik	0,0%	63,2%	16,8%	20,0%	100,0%
Toplam	0,0%	67,8%	14,1%	18,2%	100,0%

Genel olarak öğretmenlerin beşte üçünden fazlası meslek liselerinin eğitim süresini yeterli bulmaktadır.

BÖLÜM 5

5.1 SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1.1 Öğrencilere yönelik sonuçlar

Meslek liselerine ağırlıklı olarak düşük gelir ve eğitim grubuna mensup, kırsal kökenli, çok çocuklu ailelerin çocukları gitmektedir.

Öğrencilerin internet kullanımı, günlük gazete okuma, dergi takip etme, sinemaya/tiyatroya gitme, tatil yapma oranları çok düşüktür. Bu durum, meslek lisesi öğrencilerinin sosyal ve kültürel bakımdan oldukça düşük bir seviyede bulduklarını göstermektedir.

Meslek liselerini, daha çok ilköğretimde orta düzey ve altındaki başarı oranına sahip öğrenciler tercih etmektedirler. Meslek lisesi öğrencileri arasında ilköğretimde başarılı olanların oranı oldukça düşüktür.

Meslek liselerini tercih eden öğrencilerin çok büyük bir bölümü bir meslek sahibi olmak için bu okulları seçmiştir.

Öğrencilerin ancak yarısı tamamen kendi kararıyla meslek lisesine gelmişken, diğer yarısının meslek lisesini tercih etmesinin ardında çeşitli düzeylerde aile etkisi vardır.

Meslek lisesi öğrencilerinin büyük bir kısmı mesleklerini ve okullarını bu konuda yeterli bilgi sahibi olmadan seçmiştir. Meslek lisesi öğrencilerinin çoğunluğu ilköğretim okullarında mesleki rehberlik ve yönlendirme konusunda yeterli düzeyde bilgi almamışlardır. Nitekim ilköğretim okullarının 7 ve 8. sınıflarında meslek okullarını tanıtan programlara yer verilmesi gerektiği görüşü, öğrencilerin çok büyük bir çoğunluğu tarafından desteklenmektedir.

Öğrencilerin önemli bir bölümü eğitimlerini hem mesleğe, hem de üniversiteye hazırlama bakımından yetersiz bulmaktadır. Öğrencilerin büyük bölümü, aldıkları eğitimle 4 yıllık bir fakülte kazanamayacaklarına inanmaktadırlar. Nitekim öğrencilerin yarısı dershaneye gitmeyi dahi düşünmemektedirler.

Meslek lisesi öğrencileri daha çok kendi alanlarıyla ilgili fakülte ve yüksek okullara devam etmek istemektedirler.

Öğrenciler meslek liselerindeki en büyük problemleri olarak üniversiteye girişte ayrıma tabi tutulmalarını göstermektedirler.

Üniversiteye girişte meslek lisesi öğrencilerine haksızlık yapıldığı görüşü yaygındır. Üniversiteye girişte normal lise öğrencileri daha şanslı görülmektedir. Meslek lisesi mezunlarına ek puan uygulamasının mesleki ve teknik eğitim fakülteleri ve meslek yüksek okullarının ilgili bölümleriyle sınırlı tutulmasına karşı ciddi bir tepki vardır. Aynı şekilde alan dışı tercihlerin düşük katsayıyla çarpılması da öğrencilerin büyük tepkisine yol açmaktadır.

Meslek lisesi öğrencileri, okullarının devlet tarafından ihmal edildiği görüşündedir. Okullardaki laboratuvar, atölye, işlik, araç, gereç vb. imkanlar yetersiz bulunmaktadır.

Meslek lisesi öğrencileri okuldaki eğitimi mesleğe hazırlama bakımından yetersiz bulmaktadır. Buna bağlı olarak öğrencilerin yarıdan biraz fazlası meslekleriyle ilgili bir işte çalışmaya hazır olmadıklarını düşünmektedirler.

Genel olarak meslek lisesi öğrencileri iş bulma konusunda nispeten umutludurlar. Öğrencilerin ancak küçük bir bölümü dersler dışında da çeşitli mesleki çalışmalara katılmışlardır. Erkek teknik öğrencilerinin, staj dışında meslekleriyle ilgili işlerde çalıştıklarını ifade etmeleri, iş bulma konusundaki özgüvenin sebebine ilişkin ipucu vermektedir.

Öğrencilerin bir kısmı öğretmenlerinin mesleki bilgi ve becerilerinin yeterliliği konusunda tereddütleri bulunmaktadır.

Staj yeri bulmak öğrenciler açısından çok büyük bir sorun değildir. Buna karşılık öğrencilere okulda verilen eğitimle beceri eğitimi görülen işyerlerindeki uygulamalar arasında ciddi bir uyumsuzluk sorunu vardır. Beceri eğitimi görülen yerdeki uygulamalar meslekte tecrübe kazanmak için yetersiz görülmektedir. Öğrencilerin yarıya yakını 2 gün okul, 3 gün işyeri uygulamasında çeşitli derecelerde ve sebeplerle sorun yaşamaktadırlar.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği alanında görülen eğitim öğrenciler tarafından yetersiz bulunmaktadır.

Okulda verilen eğitimin mesleki ve teknolojik yenilikleri takip etmede yetersiz kaldığı düşünülmektedir. Seçmeli derslerin ilgi alanları doğrultusunda gelişimlerine katkı sağlamadığı görüşü de yaygındır.

Öğrencilerin çoğunluğu, okulda eğitim gördükleri bölümün alt alanlarında uzmanlaşmaya yönlendirilmediklerine inanmaktadırlar.

Yine öğrencilerin yarısı, okulda, doğrudan meslekleriyle ilgili olmayan fen, matematik, Türkçe, yabancı dil gibi alanlarda daha fazla ders görmek istemektedirler.

Öğrencilerin yarıdan azı ders kitaplarını yeterli bulmakta, sınıf geçme sistemini sağlıklı olarak değerlendirmektedir.

Okullardaki rehberlik hizmetleri öğrencilerin çoğunluğu tarafından yetersiz bulunmaktadır.

Sınıf mevcutları konusunda, öğrencilerin yarısı sınıf mevcutlarının kalabalık olduğunu vurgulamış ancak yarıdan azı bu durumu problem olarak belirtmiştir.

Öğretmenlerin öğrencilere karşı ilgisi öğrencilerin çoğunluğu tarafından yeterli görülmemektedir.

Okullardaki sosyal ve sportif faaliyetler, öğrencilerin çok büyük bir kısmı tarafından yetersiz kabul edilmektedir.

Öğrencilerin çok büyük bir bölümü, aldıkları yabancı dil eğitimini mesleki açıdan yetersiz görmektedir.

Öğrencilerin önemli bölümü, meslek yüksek okullarına devam etmek istemektedir. Buna karşılık öğrencilerin çok büyük bir bölümünün meslek yüksek okulları hakkında yeterli bilgisi yoktur.

5.1.2 Öğretmenlere yönelik sonuçlar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin dörtte üçü meslekte 10 yılın üzerinde tecrübesi olanlardan oluşmaktadır.

Öğretmenlerin üçte biri 1000 YTL'nin altında gelire sahipken yarıdan fazlası 1000 – 2000 YTL arasında gelire sahiptir.

Öğretmenlerin büyük bölümü bilgisayar kullanmakta, buna karşılık sürekli internet kullananların oranı %60,2 düzeyinde kalmaktadır.

Son altı ayda sadece 1–2 tane kitap okuduğunu ifade eden öğretmenlerin oranının % 50,2 olması, öğretmenler arasında kitap okuma alışkanlığının oldukça düşük olduğunu göstermektedir.

Öğretmenlerin sinemaya ve tiyatroya gitme alışkanlıkları da zayıftır.

Öğretmenlerin büyük bölümü günlük gazete takip etmektedir. Buna karşılık haftalık dergi takip etme oranı düşüktür.

Öğretmenlerin yarıdan fazlasının eşi yüksek okul mezunudur. Yüksek okul mezunu eşe sahip olma oranı kız teknik okulu öğretmenleri arasında belirgin şekilde daha yüksektir.

Öğretmenlerin dörtte birinin eşinin mesleği ev kadınlığı, üçte birine yakınının da memurluktur. Öğretmenlerin yarıdan fazlasının kadın olduğu göz önünde bulundurulduğunda, erkek öğretmenlerin çok büyük bir bölümünün eşlerinin ev kadını olduğu anlaşılmaktadır. Eşi memur olan öğretmenlerin büyük bölümünü de bayanlar oluşturmaktadır.

Çocukları meslek lisesine giden öğretmen sayısı çok azdır.

Bu mesleği idealindeki iş olarak gördüğü için seçen öğretmenlerin oranı üçte ikiden biraz fazladır. Nitekim öğretmenlerin çok büyük bir bölümü (% 89,5) mesleğinden memnundur. Dörtte üçü ise her şeye yeniden başlama imkanı olsaydı yine öğretmen olacağını belirtmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin dörtte birinin de tesadüfen bu mesleği seçtikleri anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin yarısından fazlası yeterli bilgiye sahip olarak mesleğini seçmiştir.

Öğretmenlerin yarısından biraz azı, daha önce başka işlerde çalışmışlardır. Bu oran kız teknik okulu öğretmenleri arasında oldukça düşük, erkek teknik öğretmenleri arasında ise oldukça yüksektir.

Öğretmenlerin büyük bölümü, meslekleriyle ilgili gelişmeleri takip edebildiklerine inanmaktadırlar. Aynı şekilde öğretmenlerin büyük bölümü meslekleriyle ilgili kurs, seminer, konferans vb. faaliyetlere katılmışlardır.

Öğretmenlerin % 23,5'i alanları dışında bir branşta derse girmektedir. Bu durum, meslek liselerinde branş öğretmeni açığının azımsanamayacak bir düzeyde olduğunu göstermektedir.

Öğretmelerin üçte biri mesleki bilgi ve becerilerini kısmen yeterli bulmaktadır.

Öğretmenlerin yarısı, okulda verilen eğitimin mesleğe/üniversiteye hazırlama dengesinin meslek lehine ağırlıklı olduğunu düşünmektedir. Eğitimi her iki bakımdan yetersiz bulanların oranı da oldukça yüksektir.

Meslek lisesi öğretmenleri de üniversiteye girişte öğrencilerine haksızlık yapıldığına inanmaktadır.

Öğretmenlerin yarıya yakını, son beş yılda öğrenci talebinde artış olduğunu söylemektedir. Son 5 yıldaki gelişmelerin kız teknik okullarını ise olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Öğretmenler öğrenci kalitesinin düştüğü konusunda hem fikirdirler.

Öğrenciler gibi öğretmenler de üniversiteye girme bakımından normal lise öğrencilerinin daha şanslı olduğunu düşünmektedir.

Öğretmenlerin büyük bölümü, üniversiteye yerleştirmede ek puan uygulamasının öğrencilerinin alanlarıyla ilgili tüm fakülteler için genişletilmesini talep etmektedirler. Üniversiteye girişte meslek lisesi öğrencilerinin alan dışı tercihlerinde düşük katsayı uygulanması da öğretmenlerin büyük bölümü tarafından haksızlık olarak değerlendirilmektedir.

Öğretmenlerin büyük bölümü öğrencilerinin 4 yıllık bir fakülte kazanamayacağı görüşündedir. Bu görüş özellikle erkek teknik okulu öğretmenleri arasında daha yaygındır.

Üniversiteye girişte meslek liseleriyle diğer liseler arasındaki farkı kaldırmaya yönelik yasa teklifi öğretmenlerce desteklenmektedir. Bu değişikliğe en az destek kız teknik öğretmenlerinden gelmektedir.

Öğretmenlerin, öğrencilere göre boş geçen/öğretmeni olmayan ders sayısı daha küçük bir oranla (% 16,1) ifade ettikleri görülmektedir.

Öğretmenlerin büyük bölümü öğrencilerinin okullarını bitirdikten sonra iş bulabilecekleri kanaatinde. Aynı şekilde öğretmenler, kendi öğrencilerinin normal liselere gidenlere göre iş bulma şansının daha yüksek olduğunu düşünmektedirler.

Öğretmenler, okulda verilen mesleki bilgi ve becerinin öğrencilerinin iş hayatında yeterli olacağına inanmaktadırlar.

Öğretmenlerin yarısından azı meslek dersi öğretmenlerinin bilgi ve becerilerinin yeterli olduğunu düşünmektedir.

Öğretmenlerin yarıya yakını, beceri eğitimi sürecinde öğrencilerin işyerinde ve hem okulda, hem de işyerinde uyum sorunu yaşadığı görüşündedir.

Öğretmenler, meslek liselerinin en büyük sorunu olarak öğrenci kalitesinin düşüklüğünü görmektedirler.

Staj uygulaması öğretmenlerin %35,7'si tarafından tam olarak başarılı görülmektedir. Aynı şekilde, 2 gün okul, 3 gün işyeri uygulamasına ilişkin tereddütler de oldukça yoğundur.

Öğretmenlerin ancak üçte biri okulda öğrencilerin eğitim aldıkları bölümün bir alt alanında uzmanlaşmaya yönlendirildiği kanaatinde.

Öğretmenlerin büyük bölümü devletin meslek okullarını ihmal ettiğine inanmaktadır.

Öğretmenlerin yarıdan fazlası okullardaki laboratuvar, atölye, işlik, araç, gereç vb. imkanların yetersizliğinden şikayetçidir.

Öğretmenlerin büyük bölümü, okullarındaki öğretmen-öğrenci iletişimini yetersiz görmektedir.

Öğretmenlerin neredeyse tamamına yakını (% 71,8) velilerin okula ve öğrencilere ilgisini yetersiz bulmaktadır.

Okullardaki sosyal ve sportif faaliyetler, öğrenciler gibi öğretmenler tarafından da yetersiz kabul edilmektedir.

Öğretmenlerin dörtte üçü, okulda verilen yabancı dil eğitimini mesleki açıdan yetersiz olarak değerlendirmektedir.

Öğrencilerin doğrudan meslekleriyle ilgili olmayan derslerin saatlerinin daha fazla olması gerektiği görüşü öğretmenlerin çoğunluğunca paylaşılmaktadır.

Öğretmenlerin yarısı kısmen veya tamamen ders kitaplarını yetersiz bulmaktadır. Sınıf geçme sistemi ve rehberlik hizmetleri ile ilgili de benzer bir değerlendirme yapılmaktadır.

Öğretmenler, seçmeli derslerin öğrencilerin mesleki ilgi alanları doğrultusunda gelişimine katkı sağladığı görüşündedirler.

Öğretmenlerin tamamına yakını ilköğretim okullarının 7 ve 8. sınıflarında meslek okullarını tanıtan programlara yer verilmesi gerektiğine inanmaktadır.

Öğretmenler, okullarında sınıfların kalabalıklığının ciddi bir sorun olduğu anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin üçte ikisi meslek liselerinin eğitim sürelerinin yeterli olduğu görüşündedir.

5.2 ÖNERİLER

1. Öğrencilere ve velilere ilköğretimde mesleki rehberlik ve yönlendirme uygulamalarına ağırlık verilmelidir.
2. İlköğretimde okudukları süre içinde öğrencilerin meslek yönelimleri tespit edilerek meslek liselerinin ilgili bölümlerine devam etmeleri sağlanmalıdır.

3. Meslek eğitim müfredatları çağın bilimsel ve teknolojik gelişmeleri göz önüne alınarak sürekli güncellenmeli ve gerek öğretmenlerin bilgi ve becerileri gerekse eğitim materyalleri bu doğrultuda geliştirilmelidir.
4. Mesleki eğitim süresi boyunca öğrencilere mesleki rehberlik uygulamalarına ağırlık verilmelidir.
5. Yüksek öğrenime geçiş aşamasında yapılacak yeni düzenlemelerle meslek liselerinin önü açılmalı, öğrencilerinin meslekleri ile ilgili alanlarda eğitim almaları sağlanmalıdır.
6. Meslek liselerine devletin ilgisi artmalı, işletmeler ile işbirliğine giderek eğitim ortamlarının geliştirilmesi sağlanmalıdır.
7. Yapılacak yasal düzenlemelerle işletmeler meslek eğitiminin içine çekilmeli teknolojik gelişmeleri ve uygulamaları yakından takip edebilmek için meslek eğitimi süresi içinde işletmelerin imkanlarından azami ölçüde faydalanılmalıdır.
8. İşletmelerin meslek lisesi mezunlarını ucuz işgücü şeklinde görmelerinin önüne geçebilmek için mezunları istihdam etmeye yönelik yatırımların devlet tarafından teşvik edilmelidir.
9. Gerek öğrencilerin gerekse öğretmenlerin kendilerini sosyal ve kültürel olarak geliştirmelerini sağlayacak ortamların oluşturulması gerekmektedir.
10. Ülke sanayisinin ihtiyaç duyduğu alanların ve bu alanlarda istihdam edeceği yetişmiş insan sayısının belirlenip, ihtiyaçlar ölçüsünde mesleki eğitime yön verilmeli ve bu ihtiyaçlar doğrultusunda eğitim ortamları oluşturulmalıdır.

EKLER

EK-A FORM 1

ÖĞRENCİ ÖZELLİKLERİ

s.1) Cinsiyet	K.1.( )
(1) Kız (2) Erkek	
s.2) Ailenizin aylık geliri (haneye giren toplam TL) nedir?	K.2.( )
(1) 300 YTL'den az (2) 300–600 YTL arası (3) 600 – 1000 YTL arası (4) 1000 – 2000 YTL arası (5) 2000–4000 YTL arası (6) 4000 YTL ve üzeri	
s.3) Babanızın mesleği nedir?	K.3.( )
(1) Memur (2) İşçi (3) Emekli (4) Esnaf (5) Serbest meslek (Avukat, muhasebeci, doktor vb.) (6) Çiftçi (7) İşsiz (8) Diğer	
s.4) Annenizin mesleği nedir?	K.4.( )
(1) Memur (2) İşçi (3) Emekli (4) Esnaf (5) Serbest meslek (Avukat, muhasebeci, doktor vb.) (6) Ev kadını (7) İşsiz (8) Diğer	
s.5) Babanızın eğitim durumu nedir?	K.5.( )
(1) İlkokul (2) Ortaokul (3) Lise (4) Yüksekokul (5) Okuması yazması yok (6) Okur-yazar	
s.6) Annenizin eğitim durumu nedir?	K.6.( )
(1) İlkokul (2) Ortaokul (3) Lise (4) Yüksekokul (5) Okuması yazması yok (6) Okur-yazar	
s.7) Babanız evlenene kadar nerede yaşamıştır?	K.7.( )
(1) Mezra-köy-kasaba (2) İlçe merkezi (3) İl merkezi (4) Büyükşehir	
s.8) Anneniz evlenene kadar nerede yaşamıştır?	K.8.( )
(1) Mezra-köy-kasaba (2) İlçe merkezi (3) İl merkezi (4) Büyükşehir	
s.9) Aileniz dışında herhangi bir yerden burs veya yardım alıyor musunuz?	K.9.( )
(1) Evet, düzenli olarak alıyorum (2) Hayır (3) Bazen alıyorum	
s.10) Seçtiğiniz meslek dalında ailenizden çalışan kimse var mı?	K.10.( )
(1) Evet (2) Hayır	
s.11) İnternet kullanıyor musunuz?	K.11.( )
(1) Hiç kullanmadım (2) Arada sırada İnternet kafelerde kullanıyorum (3) Evde sürekli kullanıyorum	
s.12) Haberleşmede e-mail kullanıyor musunuz?	K.12.( )
(1) Evet (2) Hayır	

s.13) **Son üç ay içinde hiç kitap okudunuz mu?** **K.13.( )**

(1) Hiç okumadım (2) 1–4 tane okudum (3) 5 taneden fazla okudum

s.14) **En son ne zaman tiyatroya veya sinemaya gittiniz?** **K.14.( )**

(1) Geçen hafta (2) Geçen ay (3) Geçen yıl (4) Hiç gitmedim

s.15) **Geçen yaz tatile gittiniz mi?** **K.15.( )**

(1)Evet, bir tatil beldesine gittik (2) Memleketime/akrabalarımın yanına gittim
(3) Hayır, tatile gitmedim

s.16) **Boş zamanlarınızda gelir getirici bir işte çalışıyor musunuz?** **K.16.( )**

(1) Evet, düzenli olarak bir işte çalışıyorum (2) Zaman zaman çalışıyorum
(3) Hayır, çalışmıyorum

s.17) **Günlük gazete okuyor musunuz?** **K.17.( )**

(1) Birkaç tanesini düzenli takip ediyorum (2) Her gün bir gazete okurum
(3) Ara sıra elime geçerse okuyorum (4) Okumuyorum

s.18) **Abone olduğunuz veya düzenli takip ettiğiniz bir dergi var mı?** **K.18.( )**

(1) Evet (2) Hayır

s.19) **Mesleki alandaki yayınları ve gelişmeleri takip edebiliyor musunuz?** **K.19.( )**

(1) Evet (2) Hayır (3) Kısmen

s.20) **İlköğretim mezuniyet (diploma) notunuz kaçtır?** **K.20.( )**

(1) 5,0 (2) 4 ile 5 arası (3) 3 ile 4 arası (4) 3 ten aşağı

s.21) **Kaç kardeşiniz?** **K.21.( )**

(1) Bir (2) İki (3) Üç (4) Dört (5) Dörtten fazla

MESLEK OKULLARINI TERCİH SEBEPLERİ VE YÜKSEK ÖĞRENİM SORUNU

s.22) **Bu okulu hangi amaçla tercih ettiniz?** K.22.( )

- (1) Bir meslek sahibi olmak için (2) Üniversitede ek puan kazanmak için
(3) Daha kolay iş bulmak için

s.23) **Bu okula kayıt yaptırmanızda hangisi etkili oldu?** K.23.( )

- (1) Tamamen kendi kararım (2) Ailemin teşvikiyle kendim istedim
(3) Tamamen ailemin kararıydı

s.24) **Mezun olduğunuz ilköğretim okulunda mesleki rehberlik (ilgi alanlarınıza göre mesleklerin tanıtımı) ve yönlendirme konularında bilgi aldınız mı?** K.24.( )

- (1)Evet (2) Hayır

s.25) **Liseye yeniden başlama imkanınız olsaydı, yine bu okulu tercih eder miydiniz?** K.25.( )

- (1) Evet (2) Hayır

s.26) **Okulunuzdaki eğitimin mesleğe/üniversiteye hazırlama dengesini nasıl buluyorsunuz?** K.26.( )

- (1) Hem mesleğe hem üniversiteye hazırlama bakımından yeterli (2) Mesleki eğitim lehine ağırlık var
(3) Üniversiteye hazırlık lehine ağırlık var (4) Her iki bakımdan da yetersiz

s.27) **Yükseköğrenime devam etmeyi düşünüyor musunuz?** K.27.( )

- (1) Kendi meslek alanımla ilgili bir fakülte okumayı istiyorum (2) Meslek alanım dışında bir fakülte okumak istiyorum
(3) 2 yıllık meslek yüksek okulunu tercih edeceğim (4) Açık Öğretim Fakültesine kayıt yaptırmak istiyorum
(5) Çalışacağım için üniversiteye devam edemeyeceğim

s.28) **Size göre üniversiteye girişte meslek lisesi öğrencilerine haksızlık yapılıyor mu?** K.28.( )

- 1) Evet (2) Hayır

s.29) **Üniversiteye girme bakımından normal liselere giden öğrenciler mi, yoksa meslek lisesi öğrencileri mi daha şanslı?** K.29.( )

- (1) Normal liseye giden öğrenciler daha şanslı (2) Meslek lisesi öğrencileri daha şanslı
(3) Fark yok

s.30) **Üniversiteye girişte meslek lisesi mezunlarına ek puan uygulamasının mesleki ve teknik eğitim fakülteleri ve meslek yüksek okullarının ilgili bölümleriyle sınırlanması doğru mu?** K.30.( )

- (1) Doğru bir uygulama (2) Ek puan uygulaması tümüyle kaldırılmalıdır
(3) Bölüme bakılmaksızın kendi alanımızla ilgili tüm fakülte ve yüksek okullar için ek puan uygulanmalıdır

s.31) **Üniversiteye girişte mezun olduğunuz alan dışındaki tercihlerinizin, puanların düşük katsayıyla çarpılması suretiyle kısıtlanmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?** K.31.( )

- (1) Doğru bir uygulama (2) Bu uygulama büyük bir haksızlıktır

s.32) Okulda aldığımız eğitimi sizi üniversiteye hazırlamada ne derece yeterli buluyorsunuz?	K.32.( )
--	----------

(1)Oldukça yeterli (2) Kısmen yeterli (3) Yetersiz

s.33) Okulda aldığımız eğitimle, açık öğretim dışında, 4 yıllık bir fakülte kazanabileceğinize inanıyor musunuz?	K.33.( )
--	----------

(1) Evet (2) Hayır

s.34) Dershaneye gidiyor musunuz?	K.34.( )
-----------------------------------	----------

(1) Evet (2) İstiyorum ama gidemiyorum (3) Hayır

s.35) Meslek liseleri hakkında aşağıdaki hükümlerden hangisine katılıyorsunuz?	K.35.( )
--	----------

(1) Devlet meslek liselerine yeterli ilgiyi gösteriyor (2) Meslek liseleri ihmal ediliyor

s.36) Üniversiteye girişte meslek liseleriyle diğer liseler arasındaki farkı kaldırmaya yönelik yasa değişikliği konusunda ne düşünüyorsunuz?	K.36.( )
---	----------

(1) Mevcut durum devam etmeli (2) Her iki durumda da bir şey değişmeyecek
(3) Bu değişiklik mutlaka yapılmalı

MESLEKİ EĞİTİM VE SORUNLARI

s.37) Okuduğunuz okulda mesleğinizle ilgili laboratuvar, atölye, işlik, araç, gereç vb. imkanlar yeterli mi?	K.37.( )
--	----------

(1) Yeterli (2) Yetersiz (3) Çok yetersiz

s.38) Boş geçen/öğretmeni olmayan dersiniz var mı?	K.38.( )
--	----------

(1) Hayır (2) En fazla 2 ders (3) 3 ve daha fazla ders

s.39) Liseyi bitirince iş bulabileceğiniz konusunda ümitli misiniz?	K.39.( )
---	----------

(1) Kendi alanımda iş bulabileceğim konusunda ümitliyim
(2) Kendi alanımda olmasa bile iş bulabileceğime inanıyorum
(3) Ne eğitim gördüğüm alanda, ne de diğer bir alanda iş bulabileceğimi sanmıyorum

s.40) Şimdiye kadar mesleğinizle ilgili (staj dışında) herhangi bir işte çalıştınız mı?	K.40.( )
---	----------

(1) Evet (2) Hayır

s.41) İş bulma bakımından normal liselere giden öğrenciler mi yoksa siz mi daha şanslısınız?	K.41.( )
--	----------

(1) Normal liselere giden öğrenciler daha şanslı (2) Farkımız yok
(3) Biz daha şanslıyız

s.42) Size göre meslek dersi öğretmenlerinizin mesleki bilgi ve becerileri yeterli mi?	K.42.( )
--	----------

(1) Yeterli (2) Kısmen yeterli (3) Yetersiz

s.43) Okulda verilen mesleki bilgi ve becerinin gelecekte işinize yarayacağını düşünüyor musunuz?	K.43.( )
---	----------

(1) Evet (2) Hayır

s.44) Mesleğinizle ilgili, dersler dışında, herhangi bir kurs, seminer, konferans vb. faaliyete katıldınız mı?	K.44.( )
--	----------

(1) Evet (2) Hayır

s.45) Okuldaki eğitim mesleğe hazırlama bakımından yeterli mi?	K.45.( )
--	----------

(1) Evet (2) Kısmen yeterli (3) Hayır

s.46) Okulda size verilen bilgi ve eğitimle, beceri eğitimi gördüğünüz işyerlerindeki uygulamalar birbirleriyle uyumlu mu?	K.46.( )
--	----------

(1) Evet (2) Kısmen uyumlu (3) Hayır

s.47) Size göre meslek lisesi öğrencilerinin en büyük sorunu nedir?	K.47.( )
---	----------

(1) Üniversiteye girişte ayrıma tabi tutulmaları (2) Okullardaki eğitim kalitesinin yetersizliği
(3) Mezuniyet sonrası iş bulamama kaygısı

s.48) Staj/beceri eğitimi uygulaması meslekte beceri ve tecrübe kazanmak için yeterli midir?	K.48.( )
--	----------

(1) Evet (2) Kısmen yeterli (3) Kağıt üzerinde staj görenler çoğunlukla (4) Yetersiz

s.49) 2 gün okul, 3 gün işyeri uygulamasında uyum sorunu yaşıyor musunuz?	K.49.( )
---	----------

(1) Hayır yaşamıyorum (2) Okulda uyum sorunu yaşıyorum
(3) İşyerinde uyum sorunu yaşıyorum (4) Her ikisinde de uyum sorunu yaşıyorum

s.50) Staj/beceri eğitimi yeri bulmakta zorlandınız mı?	K.50.( )
---	----------

(1) Evet (2) Kısmen zorlandım(3) Hayır

s.51) İşçi sağlığı ve iş güvenliği alanında gördüğünüz eğitim yeterli mi?	K.51.( )
---	----------

(1) Evet (2) Kısmen (3) Hayır

s.52) Okuldaki eğitiminiz mesleki ve teknolojik yenilikleri takip etmenizi sağlayabiliyor mu?	K.52.( )
---	----------

(1) Evet sağlayabiliyor (2) Kısmen sağlayabiliyor (3) Hayır, sağlayamıyor

s.53) Eğitiminizi gördüğünüz bölümün bir alt alanında uzmanlaşmaya yönlendiriliyor musunuz?	K.53.( )
---	----------

(1) Evet (2) Hayır

s.54) Mesleğinizle ilgili bir işte çalışmaya hazır olduğunuzu düşünüyor musunuz?	K.54.( )
--	----------

(1) Evet (2) Hayır

EĞİTİME İLİŞKİN DİĞER SORUNLAR

s.55) Okulunuzda, doğrudan mesleğinizle ilgili olmayan fen, matematik, Türkçe, yabancı dil gibi alanların ders saatleri daha fazla olmalı mıdır? **K.55.**( )

(1) Evet (2) Hayır

s.56) Ders kitaplarınızı yeterli buluyor musunuz? **K.56.**( )

(1) Yeterli (2) Kısmen yeterli (3) Yetersiz

s.57) Seçmeli dersler, ilgi alanlarınız doğrultusunda gelişiminize katkı sağlayabiliyor mu? **K.57.**( )

(1) Evet (2) Kısmen sağlıyor (3) Hayır

s.58) Okulunuzdaki sınıf geçme sistemini sağlıklı buluyor musunuz? **K.58.**( )

(1) Evet (2) Kısmen sağlıklı (3) Hayır

s.59) İlköğretim 7. ve 8. sınıflarda meslekleri ve meslek okullarını tanıtan programlara yer verilmesi yararlı olur mu? **K.59.**( )

(1) Evet (2) Hayır

s.60) Okulunuzdaki rehberlik hizmetlerini yeterli buluyor musunuz? **K.60.**( )

(1) Evet (2) Kısmen yeterli (3) Hayır

s.61) Meslek Yüksek Okulları hakkında yeterli bilginiz var mı? **K.61.**( )

(1) Evet, yeterli bilğim var (2) Kısmen bilğim var (3) Hiçbir bilğim yok

s.62) Okulunuzu bitirince Meslek Yüksek Okuluna devam etmeyi düşünüyor musunuz? **K.62.**( )

(1) Evet (2) Hayır

s.63) Meslek Yüksek Okullarının mesleki alanda size katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz? **K.63.**( )

(1) Evet (2) Hayır

s.64) Okulunuzdaki sınıfların mevcudu hakkında ne düşünüyorsunuz? **K.64.**( )

(1) Sınıflar çok kalabalık (2) Kalabalık ama eğitim açısından sorun yaratmıyor
(3) Sınıf mevcutları normal

s.65) Okulunuzdaki öğretmenlerin öğrencilere karşı ilgisini nasıl buluyorsunuz? **K.65.**( )

(1) Yeterli (2) Kısmen yeterli (3) Yetersiz

s.66) Okulunuzdaki sosyal ve sportif faaliyetleri yeterli buluyor musunuz? **K.66.**( )

(1) Yeterli (2) Kısmen yeterli (3) Yetersiz

s.67) Okulda gördüğünüz yabancı dil eğitimi, mesleki açıdan yeterli mi? **K.67.**( )

(1) Yeterli (2) Kısmen yeterli (3) Yetersiz

s.68) Anket yapılan Okul **K.68.**( )

.....

EK-B FORM 2

ÖĞRETMENLERİN ÖZELLİKLERİ

s.1) Cinsiyet	K.1.( )
(1) Kadın (2) Erkek	
s.2) Okuldaki göreviniz?	K.2.( )
(1) Müdür (2) Müdür Yardımcısı (3) Bölüm şefi (4) Meslek dersleri öğretmeni (5) Diğer dersler öğretmeni	
s.3) Hizmet süresiniz?	K.3.( )
(1) 5 yıldan az (2) 5–10 yıl (3) 11–20 yıl (4) 21 yıldan fazla	
s.4) Ailenizin aylık geliri (haneye giren toplam TL) nedir?	K.4.( )
(1) 600 -1 YTL arası (2) 1000–2000 YTL arası (3) 2000–4000 YTL arası (4) 4 milyarın üzerinde	
s.5) Bilgisayar kullanıyor musunuz?	K.5.( )
(1) Evet (2) Hayır (3) Ara sıra	
s.6) İnternet kullanıyor musunuz?	K.6.( )
(1)Hayır (2) Arada sırada kullanıyorum (3) Sürekli kullanıyorum	
s.7) Okullar yaz tatiline girdiğinden bu yana kaç kitap okudunuz?	K.7.( )
(1) Bir-iki tane okudum (2) 5 tane okudum (3) 5–10 tane okudum (4) 10 taneden fazla okudum	
s.8) En son ne zaman sinemaya veya tiyatroya gittiniz?	K.8.( )
(1) Geçen hafta (2) Geçen ay (3) San altı ayda (4) Son bir yılda (5) Hiç gitmedim	
s.9) Günlük gazete okuyor musunuz?	K.9.( )
(1) Birkaç tanesini düzenli takip ediyorum (2) Her gün bir gazete okurum (3) Ara sıra elime geçerse okurum (4) Okumuyorum	
s.10) Şu anda abone olduğunuz/düzenli olarak takip ettiğiniz bir dergi var mı?	K.10.( )
(1) Evet (2) Hayır	
s.11) (Dikkat! Sadece evli olanlar cevaplandırıcak) Eşinizin mesleği nedir?	K.11.( )
(1) Memur (2) İşçi (3) Emekli (4) Esnaf (5) Serbest meslek (Avukat, muhasebeci, doktor vb.) (6) Ev kadını (7) İşsiz (8) Diğer	
s.12) (Dikkat! Sadece evli olanlar cevaplandırıcak) Eşinizin eğitim durumu nedir?	K.12.( )
(1) İlkokul (2) Ortaokul (3) Lise (4) Yüksekokul	
s.13) Çocuklarınızdan meslek lisesinde öğrenim gören var mı?	K.13.( )
(1) Evet (2) Hayır	

ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE İLİŞKİN SORULAR

s.14) **Niçin öğretmenlik mesleğini seçtiniz?** K.14.( )

- (1) Devlet memuru olmak için (2) İdealimdeki meslekti
(3) Tesadüfen öğretmen oldum

s.15) **Öğretmen olurken mesleğinize ilişkin bilginiz var mıydı?** K.15.( )

- (1) Yeterli bilğim vardı (2) Kısmen bilğim vardı
(3) Hiçbir bilğim yoktu

s.16) **Daha önce öğretmenlik dışında mesleğinizle ilgili herhangi bir işte çalıştınız mı?** K.16.( )

- (1) Evet (2) Hayır

s.17) **Alanınızla ilgili mesleki ve bilimsel gelişmeleri takip edebiliyor musunuz?** K.17.( )

- (1) Evet (2) Hayır

s.18) **Mesleğinizle ilgili herhangi bir kurs, seminer, konferans vb. faaliyete katıldınız mı?** K.18.( )

- (1) Evet (2) Hayır

s.19) **Alanınız dışında bir branşta derse giriyor musunuz?** K.19.( )

- (1) Evet (2) Hayır

s.20) **Öğretmenlik mesleğinden memnun musunuz?** K.20.( )

- (1) Evet (2) Hayır

s.21) **Her şeye yeniden başlama imkanı olsaydı, yine öğretmen olur muydunuz?** K.21.( )

- (1) Evet, yine öğretmen olurdum (2) Hayır, başka bir mesleği tercih ederdim

s.22) **Bir öğretmen olarak mesleki bilgi ve becerinizin yeterli olduğuna inanıyor musunuz?** K.22.( )

- (1) Evet (2) Kısmen yeterli (3) Hayır

ÖĞRENCİLERİN ÜNİVERSİTE EĞİTİMİNE İLİŞKİN SORUNLAR

s.23) Okulunuzdaki öğrencilere verilen eğitimin mesleğe/üniversiteye hazırlama dengesini nasıl buluyorsunuz?	K.23.( )
--	----------

- (1) Hem mesleğe hem üniversiteye hazırlama bakımından yeterli
(2) Mesleki eğitim lehine ağırlık var
(3) Üniversiteye hazırlık lehine ağırlık var
(4) Her iki bakımdan da yetersiz

s.24) Size göre üniversiteye girişte meslek lisesi öğrencilerine haksızlık yapıyor mu?	K.24.( )
--	----------

- (1) Evet (2) Hayır

s.25) Son 5 yılda okulunuza olan öğrenci talebinde bir değişiklik oldu mu?	K.25.( )
--	----------

- (1) Hayır, talep eskisi gibi devam ediyor (2) Evet, ciddi bir azalma oldu
(3) Talepte artış var

s.26) Son 5 yılda okulunuza gelen öğrenci kalitesinde bir değişiklik oldu mu?	K.26.( )
---	----------

- (1) Hayır, kalite daha önceki gibi (2) Evet, kalitede ciddi bir düşme oldu
(3) Kalite yükseldi

s.27) Üniversiteye girme bakımından normal liselere giden öğrenciler mi, yoksa meslek lisesi öğrencilerimi daha şanslı?	K.27.( )
---	----------

- (1) Normal liseye giden öğrenciler daha şanslı
(2) Meslek lisesi öğrencileri daha şanslı (3) Fark yok

s.28) Üniversiteye yerleştirmede meslek lisesi mezunlarına ek puan uygulamasının sadece mesleki eğitim fakültelerinin ilgili bölümleriyle sınırlı tutulmasını nasıl karşılıyorsunuz?	K.28.( )
--	----------

- (1) Doğru bir uygulama
(2) Kendi alanlarıyla ilgili tüm fakülteler için ek puan uygulanmalıdır
(3) Ek puan uygulaması tümüyle kaldırılmalı

s.29) Üniversite girişte alan dışı tercihlerde puanların düşük katsayıyla çarpılması uygulamasını nasıl değerlendiriyorsunuz?	K.29.( )
---	----------

- (1) Doğru bir uygulama (2) Bu uygulama büyük bir haksızlıktır

s.30) Okulda verilen eğitimle öğrencilerinizin, açık öğretim dışında, 4 yıllık bir fakülte kazanabileceğine inanıyor musunuz?	K.30.( )
---	----------

- (1) Evet (2) Hayır

s.31) Öğrencilerinizin yüzde kaç dershaneye gidiyor?	K.31.( )
--	----------

- (1) Yüzde 10 (2) Yüzde 11–20 arası (3) Yüzde 21–35 arası
(4) Yüzde 36–50 arası (5) Yüzde 50'den fazlası

s.32) Üniversiteye girişte meslek liseleriyle diğer liseler arasındaki farkı kaldırmaya yönelik yasa değişikliği konusunda ne düşünüyorsunuz?	K.32.( )
---	----------

- (1) Mevcut durum devam etmeli (2) Her iki durumda da bir şey değişmeyecek
(3) Bu değişiklik mutlaka yapılmalı

MESLEKİ EĞİTİME İLİŞKİN SORUNLAR

s.33) Okulunuzda boş geçen/öğretmeni olmayan dersler var mı?	K.33.( )
--	----------

(1) Hayır (2) 1–3 dersin öğretmeni yok (3) Üçten fazla dersin öğretmeni yok

s.34) Öğrencilerinizin okullarını bitirdikten sonra eğitim gördükleri meslek alanında iş bulabileceğine inanıyor musunuz?	K.34.( )
---	----------

(1) Evet, kesinlikle iş bulabilirler (2) Belki iş bulabilirler
(3) Hayır, iş bulabileceklerini sanmıyorum

s.35) Mezuniyet olduklarında iş bulma bakımından normal liselere giden öğrenciler mi yoksa sizin öğrencileriniz mi daha şanslı?	K.35.( )
---	----------

(1) Normal liselere giden öğrenciler daha şanslı (2) Bizim öğrenciler daha şanslı (3) Farkları yok

s.36) Okulda verilen mesleki bilgi ve becerinin öğrencilerinizin iş hayatında yeterli olacağını düşünüyor musunuz?	K.36.( )
--	----------

(1) Evet (2) Kısmen yeterli olur (3) Hayır

s.37) Meslek dersi öğretmenlerinin mesleki bilgi ve becerilerinin yeterli olduğuna inanıyor musunuz?	K.37.( )
--	----------

(1) Evet (2) Kısmen yeterli (3) Hayır

s.38) Öğrencilerinize okulda verilen bilgi ve eğitimle, beceri eğitimi gördükleri işyerlerindeki uygulamalar birbirleriyle uyumlu mu?	K.38.( )
---	----------

(1) Evet uyumlu (2) Okulda uyum sorunu yaşıyor
(3) İşyerinde uyum sorunu yaşıyor (4) Her ikisinde de uyum sorunu yaşıyor

s.39) Meslek Liselerinin en büyük sorunu nedir?	K.39.( )
---	----------

(1) Eğitim ve öğretimde kullanılan araç, gereç ve malzemenin eksikliği/eskiliği/yokluğu
(2) Öğretmenlerin yetersizliği
(3) Beceri eğitimi görülen yerlerdeki imkanların yetersizliği
(4) Sınıfların kalabalık olması
(5) Öğrenci kalitesinin düşüklüğü

s.40) Staj uygulaması öğrencilerinize meslekte beceri ve tecrübe kazandırmak için yeterli midir?	K.40.( )
--	----------

(1) Evet (2) Kısmen yeterli
(3) Staj uygulaması formalite haline dönüştü (4) Tamamen yetersiz

s.41) 2 gün okul, 3 gün işyeri uygulamasını nasıl değerlendiriyorsunuz?	K.41.( )
---	----------

(1) Doğru bir uygulamaya (2) Okulda uyum sorunu yaratıyor
(3) İşyerinde uyum sorunu yaratıyor (4) Her ikisinde de uyum sorunu yaratıyor

s.42) Öğrencileriniz staj yeri bulmakta zorlanıyor mu?	K.42.( )
--	----------

(1) Evet (2) Hayır

s.43) Okulunuzda öğrenciler eğitimini aldıkları bölümün bir alt alanında uzmanlaşmaya yönlendiriliyor mu?	K.43.( )
---	----------

(1) Evet (2) Hayır

s.44) Genel olarak devletin meslek okullarına bakışını nasıl değerlendiriyorsunuz?	K.44.( )
--	----------

(1) Devlet meslek okullarına yeterli ilgiyi gösteriyor
(2) Meslek okulları ihmal ediliyor

s.45) Okuluz mesleki eğitim için gerekli laboratuvar, atölye, işlik, araç, gereç vb. imkanlar bakımından yeterli mi?	K.45.( )
--	----------

(1) Yeterli (2) Yetersiz (3) Çok yetersiz

EĞİTİME İLİŞKİN DİĞER SORUNLAR

s.46) Okulunuzda öğretmen-öğrenci ilişki ve iletişimi ne düzeyde? (1) Yeterli (2) Kısmen yeterli (3) Yetersiz	K.46.( )
s.47) Velilerin okula ve öğrencilere olan ilgisi ne düzeyde? (1) Yeterli (2) Kısmen yeterli (3) Yetersiz	K.47.( )
s.48) Okulunuzdaki sosyal ve sportif faaliyetleri yeterli buluyor musunuz? (1) Evet (2) Hayır	K.48.( )
s.49) Okulda verilen yabancı dil eğitimi, mesleki açıdan yeterli mi? (1) Evet (2) Hayır	K.49.( )
s.50) Öğrencilerin doğrudan meslekleriyle ilgili olmayan fen, matematik, Türkçe, yabancı dil gibi alanların ders saatleri daha fazla olmalı mıdır? (1) Evet (2) Hayır	K.50.( )
s.51) Ders kitaplarınızı yeterli buluyor musunuz? (1) Evet (2) Kısmen yeterli (3) Hayır	K.51.( )
s.52) Seçmeli dersler, öğrencilerin mesleki ilgi alanları doğrultusunda gelişimlerine katkı sağlayabiliyor mu? (1) Evet (2) Kısmen sağlıyor (3) Hayır	K.52.( )
s.53) Sınıf geçme sistemini sağlıklı buluyor musunuz? (1) Evet (2) Kısmen sağlıklı (3) Hayır	K.53.( )
s.54) İlköğretim 7. ve 8. sınıflarda meslek okullarını tanıtan programlara yer verilmesi yararlı olur mu? (1) Evet (2) Hayır	K.54.( )
s.55) Okulunuzdaki rehberlik hizmetlerini yeterli buluyor musunuz? (1) Evet (2) Kısmen yeterli (3) Hayır	K.55.( )
s.56) Okulunuzdaki sınıfların mevcudu hakkında ne düşünüyorsunuz? (1) Sınıflar çok kalabalık (2) Kalabalık ama eğitim açısından sorun yaratmıyor (3) Sınıf mevcutları normal	K.56.( )
s.57) Meslek Liselerinin eğitim süresi yeterli mi? (1) Evet, mevcut süre yeterli (2) Eğitim süresi çok fazla, azaltılmalı (3) Eğitim süresi az, artırılmalı	K.57.( )
s.58) Anket yapılan Okul	K.58. ( )

İl : .....
İlçe : .....
Okul : .....
Anketör : .....

KAYNAKLAR

- Akyüz, Y., 1998, Türk Eğitim Tarihi, Gazi Kitapevi, Ankara.
- Albrecht, A., 2004 “Almanya’da Mesleki Ve Teknik Eğitim ve Gelecekteki Durumu”, IV. Demokratik Eğitim Kurultayı, Ankara.
- ALKAN, C. Ve Arkadaşları, 1991, Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları, Gazi Üniversitesi Yayın No:170, Ankara.
- Çelik, H.A., 2004, Mesleki Ve Teknik Eğitimdeki Gelişmeler ve Türkiye’deki Beklentiler, MEB Yayınları, Ankara.
- Çevik, İ. ve Arkadaşları, 2004, Türkiye’de Teknik Eğitim ve Sorunları, MEB Yayınları, Ankara.
- Doğan, H. ve Arkadaşları, 1997, Mesleki ve Teknik Eğitim Temelleri, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara.
- Güney, İ. ve Arkadaşları, 25–27 Kasım 1991, “Teknik Eğitimin Önemi ve Mezuniyet Sonrası Sorunları”, Birinci Eğitim Kongresi, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi, İzmir.
- Hesapçıoğlu, M., 24-28 Eylül 1990, "Eğitim Planlamasında Yeni Gelişmeler" A.Ü.Eğitim Bilimleri Fakültesi. Eğitim Bilimleri Birinci Ulusal Kongresi Ankara..
- Karakucak, O., 2003, Avrupa Topluluğunda ve Türkiye’de Meslekî Eğitim, İktisadî Kalkınma Vakfı Yayınları, Ankara.
- Kayır, Ö. ve Arkadaşları, 2004 “Meslek Liseleri Araştırmasında Ortaya Çıkan Temel Bazı Bulgular”, IV. Demokratik Eğitim Kurultayı, Ankara.
- Eğitim ve Öğretimde Kaliteyle İlgili Yeni Bakış Açılımları, MEB Yayınları, Ankara.
- Mays, A. B., 1960, Meslek Eğitiminin Prensipleri ve Tatbikatı, MEB Yayınları, Ankara.
- Oddens, D. A. M., 2004, Kişilik Nitelik Açısından Hollanda’da Mesleki Eğitim İçin Öğretmen Eğitimi Eğilimleri, MEB Yayınları, Ankara.
- Oktay, A. Ve Arkadaşları, 2004, 21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi, Dem Yayınları, İstanbul.
- Özalp, R., 1998, Mesleki Ve Teknik Öğretim Okulları, Nobel Yayınları, Ankara.
- Ünsür, A. 1997, Mesleki Eğitim Ve Mesleğe Yönelme, Sakarya Üniversitesi Yayınları, Sakarya.
- Ünal, S., 1996, Türkiye’de ve Bazı Avrupa Birliği Ülkelerinde Mesleki Teknik Eğitim, Milli Eğitim Dergisi, Ankara.
- Sezgin, İ., 2004, Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimde Öğretmen Eğitimi, MEB Yayınları, Ankara.
- Sezgin, İ., 1998, Meslekî ve Teknik Eğitim Esasları, Alkım Yayınları, İstanbul.
- Proje Başlangıç Raporu, (2002), Ulusal Koordinasyon Merkezi Yayını, Ankara.
- Proje 1. İlerleme Raporu, (2003), Ulusal Koordinasyon Merkezi Yayını, Ankara.
- Proje 2. İlerleme Raporu, (2004), Ulusal Koordinasyon Merkezi Yayını, Ankara.
- Proje 3. İlerleme Raporu, (2004), Ulusal Koordinasyon Merkezi Yayını, Ankara.
- Proje 4. İlerleme Raporu, (2004), Ulusal Koordinasyon Merkezi Yayını, Ankara.
- Proje 5. İlerleme Raporu, (2004), Ulusal Koordinasyon Merkezi Yayını, Ankara.
- Proje 6. İlerleme Raporu, (2005), Ulusal Koordinasyon Merkezi Yayını, Ankara.
- Proje 7. İlerleme Raporu, (2005), Ulusal Koordinasyon Merkezi Yayını, Ankara.
- Proje 8. İlerleme Raporu, (2005), Ulusal Koordinasyon Merkezi Yayını, Ankara.
- Proje 9. İlerleme Raporu, (2005), Ulusal Koordinasyon Merkezi Yayını, Ankara.
- Proje 10. İlerleme Raporu, (2006), Ulusal Koordinasyon Merkezi Yayını, Ankara.
- Proje 11. İlerleme Raporu, (2006), Ulusal Koordinasyon Merkezi Yayını, Ankara.

Proje 12. İlerleme Raporu, (2006), Ulusal Koordinasyon Merkezi Yayını, Ankara.
Mesleki Eğitim Sistemimiz ve İşletmelerdeki Beceri Eğitimi Sorunlar ve Çözüm Önerileri Raporu, 2004, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Yayınları, Ankara
Türk Yükseköğretiminin Bugünkü Durumu Raporu, Mart 2003, Yüksek Öğretim Kurulu Yayını, Ankara
3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu
Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki Ve Teknik Eğitim Yönetmeliği
Milli Eğitim Bakanlığı İnternet Adresi (<http://www.meb.gov.tr>)
Megep İnternet Adresi (<http://www.megep.meb.gov.tr>)
Ulusal Ajans İnternet Adresi (<http://ua.gov.tr>)
YÖK İnternet Adresi (<http://www.yok.gov.tr/egitim/raporlar/raporlar.htm>)
Yayımlar Dairesi Başkanlığı İnternet Adresi (<http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/14.htm>)

ÖZGEÇMİŞ

İrfan ÇELİK

Kişisel Bilgiler :

Doğum Tarihi 11.04.1972
Doğum Yeri Tercan / Erzincan
Medeni Durumu: Evli

Eğitim :

Lise 1986–1989 İzmir Mithat Paşa Endüstri Meslek Lisesi Metal İşleri Bölümü
Lisans 1991–1995 Marmara Üniversitesi T.E.F. Metal İşleri Öğretmenliği Bölümü
Y. Lisans 2004–2007 Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Programı

Çalıştığı Kurumlar:

1996–2003 İstanbul Kartal Teknik Lise ve Endüstri Meslek Lisesi Metal İşleri Bölümü Öğretmeni

2003- Devam Ediyor İstanbul Kartal Teknik Lise ve Endüstri Meslek Lisesi Sanayi Koordinatörü Müdür Yardımcısı